

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANA BİLİM DALI MÜZİK BİLİMLERİ VE TEKNOLOJİSİ BİLİM DALI

**ÇİZGİ FİLM MÜZİKLERİNİN YAPISAL OLARAK İNCELENMESİ VE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hazırlayan
Ünal İMİK

Tez Danışmanı
Doç. Dr. A. Metin KARKIN

Doktora Tezi

Malatya, 2011

**ÇİZGİ FİLM MÜZİKLERİNİN YAPISAL OLARAK İNCELENMESİ VE
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Hazırlayan
Ünal İMİK

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANA BİLİM DALI MÜZİK BİLİMLERİ VE TEKNOLOJİSİ BİLİM DALI

Tez Danışmanı
Doç. Dr. A. Metin KARKIN

Doktora Tezi

Malatya, 2011

KABUL VE ONAY

Ünal İMİK tarafından hazırlanan “Çizgi Film Müziklerinin Yapısal Olarak İncelenmesi ve Değerlendirilmesi” başlıklı bu çalışma, .../.../2011 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: _____

Üye: _____

Üye: _____

Üye: _____

Üye: _____

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Çetin DOĞAN

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

“Doç. Dr. Metin KARKIN’ın danışmanlığında, doktora tezi olarak hazırladığım **‘ÇİZGİ FİLM MÜZİKLERİNİN YAPISAL OLARAK İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ’** başlıklı bu araştırmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.”

Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

X Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

- Tezim/Raporum sadece İnönü Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun ..... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

.../.../2011

Ünal İMİK

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın tüm aşamalarında kıymetli zamanını ve emeğini hiçbir zaman esirgemeyerek bana her konuda destek olan değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Metin KARKIN'a teşekkürüm sonsuzdur.

Tez izleme komitemde yer alarak kıymetli görüş ve önerileriyle araştırmama yön veren değerli hocalarım Sayın Prof. Dr. Turan SAĞER'e ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Ali ESGİN'e, araştırmanın birçok safhasında derin tecrübeleri ve uzman görüşleri ile beni yönlendiren Sayın Prof. Cemal YURGA'ya, Sayın Doç. Server ACİM'e ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Banu MUSTAN DÖNMEZ'e, araştırmanın bütün aşamalarında yardımlarını esirgemeyen öğretim elemanı arkadaşlarım ve hocalarıma, araştırma boyunca yeterli zaman ayıramadığım sevgili eşim Meltem İMİK ve canım kızlarım Sude İMİK ve Dila İMİK'e teşekkürü bir borç bilirim.

2011

Ünal İMİK

ÖZET

İMİK, Ünal, “Çizgi Film Müziklerinin Yapısal Olarak İncelenmesi ve Değerlendirilmesi”, Doktora Tezi, Malatya, 2011.

Bu araştırma, ‘Çizgi film müziklerinin yapısal olarak incelenmesi ve bu doğrultuda elde edilecek verilerin ‘sosyo-kültürel’ ve ‘psiko-sosyal’ bakımdan çok yönlü olarak değerlendirilmesi’ amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırmanın ilk aşamasında, literatür taraması yapılarak, çizgi film ve çizgi film müziği alanındaki mevcut kaynaklar incelenmiştir. Araştırma sınırlılıkları içerisinde bulunan 81 adet çizgi film anket yoluyla farklı yaş, cins ve sosyo-kültürel yaşam seviyelerindeki izleyicilerin beğenisine sunulmuş ve en çok beğeni alan “50 adet” çizgi film, araştırma kapsamında incelenmek üzere belirlenmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında, örneklem grubunu oluşturan çizgi filmlerin objektif bir değerlendirmeye tabi tutulması amacıyla “derecelendirilme ölçeğine” ihtiyaç duyulmuştur. Çizgi film müziklerinin “30” farklı soru ile değerlendirildiği bu ölçek, alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda hazırlanmıştır.

Araştırmanın bu bölümünde ayrıca, “50 adet” çizgi film müziğinin ana tema melodileri notaya alınmış ve her çizgi film için; ana tema ezgisinin notası, tanıtıcı resmi ve genel özelliklerini içeren bir tanıtım kartı oluşturulmuştur.

Araştırmanın son aşamasında, “50 adet” çizgi film müziği alan uzmanları tarafından notaları, ses kayıtları ve video örnekleri incelenerek sırayla değerlendirme ölçeğine tabi tutulmuştur. Elde edilen veriler istatistik programlar yardımı ile sayısal değerlere ve görsel grafiklere dönüştürülmüştür.

Yapılan araştırmada: Çizgi film müziklerinin işitsel anlamda önemli bir yardımcı ifade formu olduğu, çizgi filme farklı anlamlar ve ifadeler katabildiği, hedef

alınan yaş ve cinsiyet kitlesine göre yapısal farklılıklar gösterdiği, psikoloji yasalarının ve geçmişten gelen kültürel öğelerin bir devamı olarak bestelenmekte ya da seçilmekte olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Çizgi Film Müziği, Müzik, Psiko-Sosyal Durum, Sosyo Kültürel Durum, Yapısal Analiz.

ABSTRACT

İMİK, Ünal, “**Structural Analysis and Assessment of the Cartoon Musics**”, PhD, Malatya, 2011.

This study has been intended to analyze the cartoon musics structurally and assess the data to be obtained in it from socio-cultural and psycho-social aspects.

In the first step of the study, literature review has been done and the existing resources on cartoons and cartoon musics have been examined. 81 cartoons within the limitations of the study have been offered to the audiences of different ages, genders and socio-cultural life standards through a questionnaire. Then 50 cartoons mostly preferred and admired have been included in the scope of the study.

In the second step, a “grading scale” has been needed so as to make an objective assessment of the cartoons in the sample group. With 30 different questions to assess the cartoon musics, this scale has been prepared with reference to the views of experts in the field. In this part of the study, the main theme melodies of the 50 cartoons have been converted into music and for each cartoon, an introductory card has been prepared that contains the music of its main theme, its illustration and its general features.

In the last step of the study, 50 cartoon musics have been exposed to the grading scale in order by the field experts analyzing the musics, sound records and video samples. The data obtained have been converted into numerical values and visual graphics by using statistical programmes.

It has been concluded in the study that cartoon musics are an important form of auxiliary expression in the auditory sense; that they can contribute significant meanings and interpretations to cartoons; that they differ, depending on the age and gender group targeted at; and that they are composed or chosen according to the

psychology laws and the cultural elements dating back to past.

Key Words: Cartoon Music, Music, Psycho-social State, Socio-cultural State, Structural Analysis.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	iii
BİLDİRİM	iv
ÖNSÖZ.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	x
ÇİZELGELER CETVELİ	xii
ÇİZİMLER CETVELİ	xiii
KISALTIYALAR.....	xvi
BÖLÜM I.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. ÇİZGİ FİLMİN TANIMI VE KISA TARİHSEL GELİŞİMİ	1
1.2. ÇİZGİ FİLMİN TEMEL ÖĞELERİ.....	4
1.2.1. Görüntü	4
1.2.2. Müzik	6
1.3. ÇİZGİ FİLM MÜZİĞİ	13
1.3.1. Genel Olarak Film Müziği	14
1.3.2. Çizgi Film Müziği Kavramı	18
1.3.3. Çizgi Film Müziğinin Yapım Aşamaları	21
1.3.4. Çizgi Film Müziğinin İşlevleri.....	25
1.4. ‘PSİKO-SOSYAL’ VE ‘SOSYO-KÜLTÜREL’ YÖNÜYLE ÇİZGİ FİLM MÜZİĞİ	29
1.4.1. Psiko-Sosyal Yönüyle Çizgi Film Müziği.....	29
1.4.2. Sosyo-Kültürel Yönüyle Çizgi Film Müziği	36
1.5. PROBLEM DURUMU	43
1.6. PROBLEM CÜMLESİ.....	43
1.7. ALT PROBLEMLER.....	43
1.8. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	45
1.9. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	45
1.10. SAYILTIYALAR	45
1.11. LİTERATÜR TARAMASI.....	46

BÖLÜM II	48
2. YÖNTEM	48
2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	48
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	49
2.3. SINIRLILIKLAR	49
2.4. VERİLERİN TOPLANMASI	49
2.5. VERİLERİN ANALİZİ	51
BÖLÜM III.....	52
3. BULGULAR VE YORUM.....	52
3.1. ÇİZGİ FİLM MÜZİKLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ	52
3.2. ÇİZGİ FİLM MÜZİKLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ	85
BÖLÜM IV	101
4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	101
4.1. SONUÇLAR	101
4.1.1. <i>Birinci alt probleme yönelik sonuçlar</i>	101
4.1.2. <i>İkinci alt probleme yönelik sonuçlar</i>	102
4.1.3. <i>Üçüncü alt probleme yönelik sonuçlar</i>	102
4.1.4. <i>Dördüncü alt probleme yönelik sonuçlar</i>	103
4.1.5. <i>Beşinci alt probleme yönelik sonuçlar</i>	103
4.1.6. <i>Altıncı alt probleme yönelik sonuçlar</i>	104
4.1.7. <i>Yedinci alt probleme yönelik sonuçlar</i>	104
4.1.8. <i>Sekizinci alt probleme yönelik sonuçlar</i>	105
4.1.9. <i>Dokuzuncu alt probleme yönelik sonuçlar</i>	105
4.1.10. <i>Onuncu alt probleme yönelik sonuçlar</i>	106
4.1.11. <i>Onbirinci alt probleme yönelik sonuçlar</i>	106
4.1.12. <i>Onikinci alt probleme yönelik sonuçlar</i>	106
4.1.13. <i>Onüçüncü alt probleme yönelik sonuçlar</i>	107
4.1.14. <i>Ondördüncü alt probleme yönelik sonuçlar</i>	107
4.2. ÖNERİLER	108
EKLER.....	111
KAYNAKÇA	166
ÖZGEÇMİŞ.....	175

ÇİZELGELER CETVELİ

Resim 1	Emile Reynauld'un Geliştirdiği "Praxinacope"	2
Resim 2	"Fatih Sultan Mehmet" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm.....	55
Resim 3	"Caillou (Kayu)" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm	56
Resim 4	"Filintstone (Taş Devri)" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm.....	57
Resim 5	"Evliya Çelebi" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm.....	57
Resim 6	"Smurfs" (Şirinler)" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm	59
Resim 7	"Woody Woodpecker (Ağaçkakan)" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm	60
Resim 8	"Winnie The Pooh (Ayı Vini)" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm	62
Resim 9	"Winx Kızları" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm	63
Resim 10	"Pembe Panter" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm	64
Resim 11	"Mickey Mause Club March (Miki Fare Kulüp Marşı)"	65
Resim 12	"The Jetsons (Jetgiller)" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm	65
Resim 13	"Alaaddin" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm.....	73
Resim 14	"Sonic The Hedgehog" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm.....	86
Resim 15	"Pembe Panter" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm	88
Resim 16	"Mevlana" Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm	99

ÇİZİMLER CETVELİ

Grafik 1 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Karar Seslerine Göre Dağılımı.....	52
Grafik 2 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Tonal/Modal Yapılarına Göre Dağılımı.....	54
Grafik 3 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Form Yapılarına Göre Dağılımı.....	56
Grafik 4 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan Ölçü Rakamına Göre Dağılımı.....	58
Grafik 5 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan (Melodi Tekrarları Dâhil Edilmeden) Toplam Ölçü Sayılarına Göre Dağılımı.....	59
Grafik 6 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan Metronom Hızlarına Göre Dağılımı.....	61
Grafik 7 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan Stillere(Tarzlara) Göre Dağılımı.....	63
Grafik 8 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Hareket Ettiği Ses Aralıklarına Göre Dağılımı.....	64
Grafik 9 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Sürelere (Saniye) Göre Dağılımı.....	66
Grafik 10 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan Çalgı Gruplarına Göre Dağılımı.....	67
Grafik 11 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde En Çok Kullanılan Çalgı Çeşitlerine Göre Dağılımı.....	68
Grafik 12 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Vokal (İnsan Sesi) Kullanımına Göre Dağılımı.....	70
Grafik 13 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Filmlerin Hedefledikleri Düşünülen Yaş Gruplarına Göre Dağılımı.....	71
Grafik 14 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Filmlerin Hedefledikleri Düşünülen Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı.....	73
Grafik 15 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema	

Ezgilerinin Bestelenme Yöntemlerine Göre Dağılımı.	74
Grafik 16 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Farklı Çalgılama Yöntemi Kullanılma Durumlarına Göre Dağılımı.....	75
Grafik 17 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinde Ana Tema Ezgisi Dışında Şarkı ya da Ses Efektini Kullanılma Durumlarına Göre Dağılımı	76
Grafik 18 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Jeneriklerinde (Başlangıç-Bitiş) Ana Tema Ezgisi Kullanılma Durumlarına Göre Dağılımı.	77
Grafik 19 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerindeki Söz Ögesinin Eğitici Özelliğe Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı.	78
Grafik 20 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerindeki Sözlü Bölümlerin Orijinal Dillerine Göre Dağılımı.	79
Grafik 21 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde İfade Edilmek İstenen Duygu Yoğunluklarına Göre Dağılımı.....	80
Grafik 22 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerindeki Sözlerin Yabancı Dillere Çevrilmesi Durumlarına Göre Dağılımı	81
Grafik 23 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Kullanıldıkları Filme Özgün Olma Durumlarına Göre Dağılımı	81
Grafik 24 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Anonim Olma Durumlarına Göre Dağılımı	83
Grafik 25 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Yapıldığı Ülkenin Sosyo-Kültürel Özelliklerini (Tarihi, Coğrafi, Kültürel, vb.) Sergileme Durumlarına Göre Dağılımı.....	84
Grafik 26 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan Metronom Hızlarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.	85
Grafik 27 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan Stillere(Tarzlara) Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.	86
Grafik 28 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde İfade Edilmek İstenen Duygu Yoğunluklarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.....	89
Grafik 29 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Form Yapılarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.....	90

Grafik 30 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Tonal/Modal Yapılarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.	92
Grafik 31 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Hareket Ettiği Ses Aralıklarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı... 93	93
Grafik 32 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Sürelere (Saniye) Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı	94
Grafik 33 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Bestelenme Yöntemlerine Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı	95
Grafik 34 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde İfade Edilmek İstenen “Duygu Yoğunluklarına Göre” Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.....	96
Grafik 35 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Söz Ögesi Kullanılma Durumlarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.	97
Grafik 36 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Kullanıldıkları Filme Özgün Olma Durumlarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.....	98
Grafik 37 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Anonim Olma Durumlarına Göre Dağılımı	100

KISALTILAR

GSF : Güzel Sanatlar Fakültesi

ABD : Anabilim Dalı

Prof. : Profesör

Doç. : Doçent

Yrd. :Yardımcı

yy : Yüzyıl

TRT : Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu

YK: Yüksek ğretim Kurumu

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. ÇİZGİ FİLMİN TANIMI VE KISA TARİHSEL GELİŞİMİ

Kökeni Çin'deki eski gölge oyunlarına ve büyülü fenerin 17. ve 18. yüzyıllarda gelişmesine dek uzayan çizgi film, görsel ve işitsel medya araçlarının teknolojisinde yaşanan ilerlemelere paralel olarak gelişimini sürdürmüş ve günümüzde gerek toplumsal, gerekse ekonomik yönleriyle büyük bir güç konumuna gelmiştir. Çizgi filmin tarihi gelişimi incelendiğinde, bu alandaki ilk çalışmaların sinema tarihini de yakından ilgilendirdiği açıkça görülmektedir.

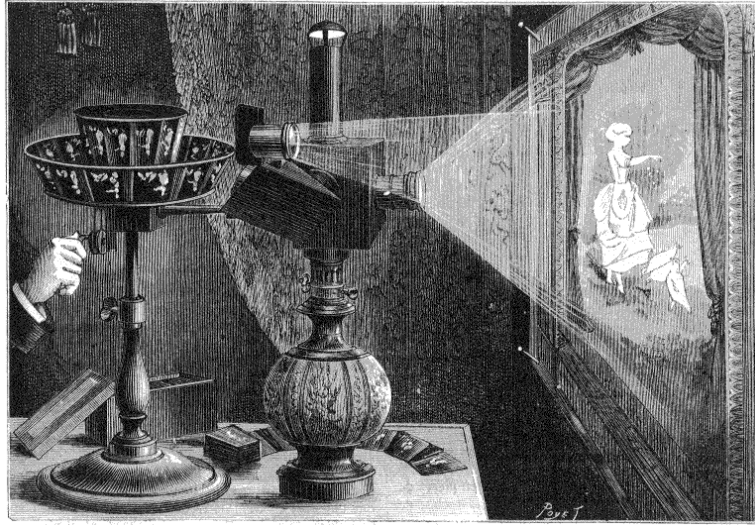
İlk çizgi film çalışmalarının, W.G. Hommer tarafından 1833 yılında geliştirilen “Mucize Davulu” ya da “Mucize Silindiri” isimli oyuncakla başladığını söylenmek mümkündür. Bu oyuncak, iki yüzünde birer resim olan bir silindirin hızla döndürülmesi sonucunda, hareket eden tek bir resim hissini vermekteydi (Şahin, 1995: 14).

Daha sonra “Zoetrope” ve “Mutoskop” isimleriyle Pierre DEVINGNES ve Herman CASLER tarafından daha da geliştirilen bu oyuncakın, silindir çapının büyütülmesine yönelik çalışmalar yapılmış ve bu sayede çizgi filmin uzunluğu arttırılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmalar, silindirin daha kolay ve sabit bir hızda döndürülmesini sağlamayı amaçlayan bir çevirme kolunun eklenmesine kadar devam etmiştir.

Emile Reynald'un geliştirdiği “Praxinacope” ise, daha önceki gelişmeleri çok ileriye taşımıştır. Diğerlerinden farklı olarak Reynaud'un bu buluşu, göz delikleri yerine, silindirin ortasına bir ayna yerleştirilmesini ve bu sayede aynaya

bakan seyircinin hareket eden resimleri görebilmesini sağlamıştır. Reynaud, bu buluşunu bir çeşit optik büyütücü ile birleştirerek 1882 de dünyanın ilk sinema salonunu açmış ve bu gösterilerini 1900 yılına kadar sürdürmüştür (ŞAHİN, 1995: 18).

Resim 1 Emile Reynaud'un Geliştirdiği "Praxinacope"

Reynaud'un bu buluşunun izleyicilerin dikkatini çektiği ve halkın çizgi filme olan ilgisini arttırdığını söylemek mümkündür. Bu gelişmeleri Emile COHL'un bu alanda yaptığı çalışmalar takip etmiştir. Emile COHL'un 1908 yılında beyaz bir zemin üzerindeki siyah renkli çöp adamları filme alması ve negatif film kullanarak siyah fon üzerinde hareket eden figürleri elde etmesi kendinden sonra gelenlerin ufkunu açmıştır.

Bu süreci takip eden 10 yıl içerisinde COLH'un izinden giden; Windsor MACKEY, Ben HARRISON, M. GOULD ve Max FLECHER gibi sanatçılar, çizgi filmin teknik bir harika olmaktan çıkarak keyifle benimsenen yeni bir eğlence türü olmasına sebep olmuştur (Şahin, 1995: 18).

Yaşanan bu gelişmeler, çizgi film sanatının daha da ileriye taşınmasına imkân tanıyarak bu alanda yapılan çalışmaların artmasına yol açmıştır. Bu alanda başarılı çalışmalar yapanlardan biri de Walt DİSNEY'dir.

1923 yılında ilk film stüdyosunu kuran Walt DISNEY, 1928 yılında ilk sesli Mickey Mause (Miki Fare) filmlerini ve ardından “Donald DUCK” ve “Sley Symphang” çizgi film serilerinin yapımını gerçekleştirmiştir. Bunları daha uzun metrajlı filmler izlemiştir. (İnanç, 1981: 32)

Walt DISNEY’in başarılı çalışmaları, çizgi film sektörünün ilerlemesinde ve gelişmesinde lokomotif bir rol oynamıştır. Çizgi film, bu yıllarda büyük bir aşama kaydederek konusu ve karakterleri ile ilgi uyandıran ve çok sevilen bir sanat dalı haline gelmiştir.

Walt Disney’in başarılı çalışmalarının ardından birçok çizgi film yapım şirketi kurulmuş ve günümüze kadar önemli sayıda çizgi film örneği verilmiştir. Özellikle “Warner Bros Cartoon” ve “Hanna Barbera Company” bu alanda önemli ve çok sayıda çalışmaya imza atmıştır. Her teknolojik gelişmenin yeni bir katkı sağladığı bu alan, her geçen gün gelişimini sürdürerek günümüzdeki halini almıştır.

Günümüzde, hayal gücünün sınırları dâhilindeki hemen her düşünceyi görülen ve işitilen bir boyuta taşınabilecek teknik imkânlarla ve güce sahip olan çizgi film sanatı, aynı zamanda popüler kültürün en güçlü toplumsal ve ekonomik araçlarından biri durumundadır. Bilgi, sanatsal bir bakış açısıyla ele alınırken, sanat ise bilimsel çalışmaların desteğiyle daha da işlevsel bir hale gelmektedir. Çizgi filmler bu yönü ile medyanın bilgiyi sanatla birleştirerek izleyiciye aktarmak istediği mesajları aktarabileceği eğitici, eğlendirici ve rahatlatıcı bir formattadır.

Güneş, çizgi filmi, “tüm medya araçlarında olduğu gibi gerçek yaşama oranla daha zevkli bir şekilde dizayn edilmiş olmasıyla, çeşitli nedenlerle bastırılmış ve bilinç düzeyine çıkmamış pek çok duygusal süreci kullanarak bireyi düşler ve efsaneler diyarına çekebilmektedir” şeklinde tanımlamaktadır (Güneş, 1995: 115). Bu durumdan yola çıkarak, günümüzde giderek artmakta olan çizgi film (animasyon) çalışmalarının daha da güç kazanacağını söylemek mümkündür.

1.2. ÇİZGİ FİLMİN TEMEL ÖĞELERİ

Çizgi film sanatı , genel olarak iki temel öğenin bir arada kullanılmasından meydana gelmektedir. Bu öğelerden biri görsellik, diğeri ise işitseliktir. Bu iki temel öğeden görüntü, izler kitleye yansıtılmak istenen olay ya da durumu görsel yönü ile ele alırken, müzik ise görüntünün gerçeklik hissini sağlanmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Bazı durumlarda müziğin, görüntünün önüne geçtiği de olmaktadır. Çünkü bazı duyguları tasvir etmekte görüntü yetersiz kalmakta iken, birkaç nota eşsiz bir ifade aracı haline gelebilmektedir.

Bu öğeleri sırasıyla ele alacak olursak, görüntü ve müziğin bir birlerini çok iyi tamamladıklarını da açıkça görebiliriz. Çizgi filmin iki ana temel öğesi olan “görüntü” ve “müzik” iki başlık halinde incelenecek olursa:

1.2.1. Görüntü

İnsanoğlunun, düşüncelerini ifade etmekte kullandığı ilk araç görüntüdür. İkel insanlar, düşüncelerini taşlara, mağara duvarlarına kazıyarak ifade etmişlerdir. “Bir hayvan görüntüsünü anlamak, bir Türk kadar bir Çin’li için de kolaydır. Görüntü evrensel bir simge, hareket eden görüntü ise; evrensel bir dil dir” (Budak, 1966: 33).

Görüntü, çizgi filmin en önemli temel öğelerinin başında gelmektedir. Çizgi filmde anlatılmak istenen durum ya da olay, görüntü yoluyla izleyiciye aktarılmaktadır. Çizimlerin anlatılmak istenilen durumu ortaya koyabilecek düzeyde olması, çizgi filmin başarısı açısından son derece önemlidir. Bu sebeple animatörlerin hareketleri yorumlama biçimleri çizgi filmin başarısında büyük önem taşımaktadır. Ressamların anlık düşünme gerekliliğine karşın, animatörlerin hareketin tümünü düşünmesi ve hareketin süresi için yeterli sayıda resim çizmesi gerekmektedir. Çizgi filmdeki tüm hareketler ayrı ayrı tasarlanıp çizildikten sonra sırasıyla filme alınmaktadır (Şahin, 1995: 21).

Çizgi filmde klasik görüntü elde etme aşamaları; Tipler, uç ve ara resimler, background, çekim cetveli ve çekim olarak sıralanmaktadır.

Bu aşamalar sırasıyla incelenecek olursa:

TİPLER: Çizgi film senaryosuna uygun tiplerin çizimini ve hareketlerinin tasarlanması aşamasıdır. Çizgi filmde zaman, çizilen resim sayısı kadardır (İnanç, 1981, 37).

UÇ ve ARA RESİMLER: Hareketin baş ve son arasındaki en kritik noktaları olarak bilinmektedir. Animatör uç resimler arasında gerekli zaman kadar resim çizer. Çizilen resimler kodlanarak sıralanır ve asetatlara ışıklı masada kopyalanır. Bu işlemi gerçekleştirenler “kopist” olarak adlandırılır (Şahin,1995: 22).

BACKGROUND: Çizgi film bütününün her bir durumu ifade etmek görevini üstlenen (fon, dekor, arka resim gibi) sahnelerinin tümünü ele alarak istisnasız tüm detayları ile tasarlanması aşamasıdır (Juan, Bodenheimer, 2004: 8).

ÇEKİM CETVELİ: Animatör tarafından çizilen hangi resmin kaç adet çekileceğinin, tekrar sayısının, hangi arka planın kullanılacağına, hareket süresi gibi bilgilerin bulunduğu çekim cetveli izlenilerek çekim gerçekleştirilir (Şahin,1995: 23).

ÇEKİM: Çekim cetvelindeki sıraya göre resimler tek tek negatif film üzerine pozlanır. Banyo işlemi yapıldıktan sonra filmi kurgulamak ve gerekli düzeltmeleri yapmak için bir kopyası alınır. Daha sonra ses ile negatif kurgu birleştirilerek ilk pozitif kopya çıkarılır (İnanç, 1981: 38).

Yukarda belirtilen işlemlerin büyük bölümü günümüz koşullarında klasik yöntemlerle yapılmamaktadır. Son yıllarda çekilen çizgi film görüntüleri, video kamera ve diğer teknik cihazlar yardımı ile bilgisayar ortamında gerçekleştirilmektedir. Klasik yöntemlerin birçoğunun yerini, bu işlemler için geliştirilmiş olan ileri grafik programlarının aldığı söylemek mümkündür.

1.2.2. Müzik

İnsanların duygu ve düşüncelerini en etkili ve en kolay biçimde ifade etme araçlarından biri olan müzik sanatı, geçmişten günümüze birçok uygarlıkta erdemin, bilgeliğin ve zarafetin kaynağı olarak görülmüştür.

Ünlü orkestra şefi Clarles Munch, müziği “sözle anlatılmayanı anlatma sanatı” olarak ifade etmektedir (1990: 18). Müzik, yine birçok düşünür tarafından toplumun ve bireyin ayrılmaz bir parçası olarak görülmüş ve bireyin doğduğu andan ölümüne kadar yaşamının içerisinde yer alan önemli bir ihtiyaç olduğu her fırsatta vurgulanmıştır.

Müzik, hem bir sanat, hem de üzerinde araştırmalar yapılan bir bilim dalıdır. İnsanların yazıyı icadından çok önceleri var olmuştur. Bilinen ilk müzik aletleri ilk insanla birlikte el, ayak, insan sesi, hayvan kemikleri ve taşlardır. Daha sonraları ise hayvan derisi geçirilmiş kasnaklar, tel takılmış ilkel ve basit çalgılar görülmektedir (Yener, 1996: 12).

Genel olarak ifade etmek gerekirse müzik, matematik, fizik, psikoloji, sosyoloji, gibi diğer bilim dalları ile yakın ilişki içerisinde olarak din, dil, ırk, renk, cinsiyet ve sınıf ayrımı yapmadan tüm insanlığa hitap eden bir sanat ve bilim dalıdır.

Bir bütün olan müzik, çeşitli öğelerin düzenli ve sistemli bir biçimde kullanılmasıyla oluşmaktadır. Ses, ritim, melodi ve armoni bu öğelerin temel olarak kabul edilenlerinden bazılarıdır.

Ses, akustik bir dalganın doğurduğu işitme duygusuna verilen addır. Aynı zamanda, cisimlerin titreşmesinden meydana gelen fiziksel bir olaydır (Sözen, 2003:1) Müziğin en temel öğelerinden bir tanesi olan ses, insanın çevresi ile olan etkileşiminde de önemli bir rol oynamaktadır. “Ses kaynakları; doğal, toplumsal ve kültürel olarak üç kümede toplanır” (İmik, 2005: 25). Müzik ise, bu ses evreni

içerisinde çok farklı bir konumdadır. “Bir bakıma, estetik temele dayalı ya da estetik boyutlu “belirli ses titreşimleri” olarak algılanan müzik, müzik dışı seslerden kaynak, oluşum, tür ve işlev bakımından ayrılmaktadır” (Uçan, 1994: 10).

Ritm, sesin süre (zaman) özelliğine dayanmaktadır. Biri vurgulu olmak koşulu ile en az iki sesin ardı ardına gelmesiyle meydana gelmektedir. Söz ve nüans gibi öğelerin bir araya gelmesine rağmen, aralarında ritm yönünden bütünlük sağlanmaması durumunda, kulağa hoş gelmeyen durumların ortaya çıkması kaçınılmazdır. “Bir anlamda ritm müziğin omurgasıdır” (Özgür, Aydoğan, 2002: 26) Bu omurga genel özellikler içerdiği gibi, etnik ve bölgesel özelliklerde içerebilmektedir. Örneğin; dini, etnik ve bölgesel etnisitelere(cemiyet) dayalı müziklerde alışık olmadığımız ritm kalıpları bulunmaktadır.

Fiziksel olarak ardı ardına gelen seslere melodi adı verilmektedir (Budak, 1996: 29). Bu tanım doğrultusunda seslerin ardı ardına sıralandığı herhangi bir dizeye bile melodi adı verilebilmektedir. Fakat melodi bunun ötesinde bir anlam içermektedir. “Melodiyi melodi yapan, onu oluşturan sesler arasındaki gerilimin niteliğidir” (Budak, 1996: 29). Melodi oluşumuna katkı sağlayan diğer unsurlar ise, denge, uyum ve nüans kullanımınıdır. Melodi, bu unsurların yerinde ve zamanında kullanılmasıyla anlam kazanmaktadır.

Armoni, müzik sanatında sesler arasındaki uyum ve ilişkileri konu alan estetik bir kavramdır. Esas sese eşlik eden diğer sesler, onunla ya da kendi aralarında akor dizileri oluşturmaktadır. “Akor, bir ses üzerine üçlü aralıklarla kurulan ve en az üç sestem oluşan ses kümeleridir” (Sağır, 2004, 42). Armoninin temel ögesi olarak düşünülen akorlar, temel ve eşlik seslerinin sistemli birleşimidir. Oldukça karışık olarak görülen armoni kavramı, aslında sistemli bir birlikteliğin yakalanmasıdır.

Müzik sanatının işlevsel gücü oldukça önemlidir. Uçan, bu konudan şöyle bahsetmektedir: “Müzik; duygu, düşünce, izlenim ve tasarımları ve başka gerçeklerin de katkısıyla belli durum, olgu ve olayları, belli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirerek, biçimlendirilmiş seslerle işleyerek anlatan

estetik bir bütündür. Herkesin anlayabildiği ve anlayabileceği yegâne dildir” (1994: 11).

Müzik, Uçan’ın da bahsettiği gibi kişisel, sosyal ve kültürel anlamlandırmalardan oluşan ve diğer iletişim biçimlerinden farklı bir karışımdır. “Müzik, yaşamdaki duygusal gidip-gelmeleri, zayıflıkları, yenilgileri, kutlamaları ve çatışmaları özel olarak yaşanabilen ya da diğer insanlarla paylaşılabilen etkileyici tempolara dönüştürmektedir. Kendini oluşturan kişilere de, dinleyenlere de farklı deneyimler yaşatmaktadır” (Lull, 2000: 11). Müziğin ulaşamayacağı ruh halinde, karakterde ve düşünce yapısında insan bulmak bir hayli zordur. Her insanın ruhsal yapısına ve durumuna uygun bir müzik türü mutlaka vardır.

Müzik, düşünce yapılarımıza göre şekillendiği gibi, düşünce yapılarımızı da şekillendirebilecek güçtedir. “Müziğin kendi içindeki evriminin, toplumsal sistemdeki evrimle iç içe geçtiğini anlamak için tarihi gelişim sürecine bakmak gerekmektedir. İlkel dönemde dans ve şiirle bir tapınma aracı olan müzik, antik yunan da ahlaki bir değer olarak görülmüştür” (Kaygusuz, 2004: 51). Bu açıdan ele alındığında, müziğin toplumsal gelişim ile paralel bir gelişim ve değişim sergilediğini söylemek mümkündür.

Müziğin gücünü ifade edebilmek için, işlevlerinin incelenmesi yeterlidir. Müziğin gücü gibi, işlevleri de oldukça fazladır. Kaygusuz, “Müzik Tarihi” isimli kitabında, müziğin gücünü şu başlıklarda sıralamıştır (2004: 51-53):

- Birçok alanda müzikten yararlanır. Opera, bale, tiyatro, film gibi sanatlar; okullar, ibadethaneler ve askerlikle ilgili kurumlar bunlara örnek verilebilir.
- Kullanıldığı alan ürünü ile birleşerek, daha güçlü bir etki yaratabilir. Örneğin: Sinema da müzik kullanılarak anlatım güçlendirilebilir.
- Formları çok çeşitlidir. Şarkı, sonat, opera, senfoni, buna örnek gösterilebilir.
- Çok çeşitli çalı türleri bulunmaktadır. Bu durum da anlatıma güç katmaktadır.

- İnsan sesi ve sözlerle birleşerek daha derin anlamlar yaratabilmektedir.
- Efekt ve doğal ses gibi araçlar la donatılabilme özelliği bulunmaktadır.
- Dinleme, izleme, tüketim mekânları çok geniştir. Evde, arabada, dağda, sokakta, konser salonlarında ulaşılabilir. Bunu yaparken iletişim araçlarından çok yararlanmaktadır. Radyo, televizyon, plak, kaset ve disklerden dinlenebilmektedir.
- Her tür müzik duygulanım yaratmaktadır.
- Evrensel dildir. İnsanlarla hemen ve dolaysız ilişki kurmaktadır. Hayatında hiç sinemaya gitmeyen, tiyatro seyretmeyen, ciddi bir mimari eser görmeyen ya da kitap bile okumayan olabilir. Ama hiç müzik dinlemeyen insan bulunmamaktadır.

Müzik, gücünü insanın olduğu her yere girmekten ve kullanım alanlarının geniş olmasından almaktadır. Müziğin gücü, işlevlerinin de ne derece önemli olduğunun bir göstergesidir. Müziğin insan yaşamındaki işlevlerini ise Uçan,

- o Bireysel işlevler
- o Toplumsal işlevler
- o Kültürel işlevler
- o Ekonomik işlevler
- o Eğitimsel işlevlerdir. Şeklinde ifade etmiştir (1994: 18-26).

Müziğin en önemli yönlerinden biride eğitim aracı ve eğitim alanı olarak sağladığı geniş uygulama sahasıdır. Müzik, tarihi serüveninde bu özelliğini her kültürde ve coğrafyada sürdürme gelmiştir.

İnsanın müzikle tanışması, bebeklik yıllarına ve hatta anne karnında olduğu döneme kadar uzamaktadır. “Erken çocukluk yıllarında saymaca, tekerleme vb.

müzikli oyunlar oynayan insan, geç çocukluk ve gençlik yıllarında çeşitli müziklerle daha yoğun ilişkiler içerisine girmektedir. Yetişkinlik ve yaşlılık yıllarında da müzikle olan yoğun kapsamlı ve derin ilişkisini sürdürmektedir” (Uçan, 1994: 16). Doğumdan ölüme devam eden insan-müzik ilişkisi, müziğin insan yaşamındaki önemli yeri ve işlevselliğinden kaynaklanmaktadır.

İnsanoğlu duygu ve düşüncelerini müzikle ifade edebilmekte, sevdalarını, yalnızlığını, üzüntülerini ve haykırışlarını müzik yoluyla dile getirmektedir. Müzik dinlerken zaman ve mekân kavramlarını dahi yitiren insan, bireysel yaşantısına göre müzikten farklı şekillerde etkilenmektedir.

İnsanın müzikten etkilenmesi için, müzik ve insan arasında bir bağ oluşturulması gerekmektedir. Bu bağ, insanın içine seslenen müziklerin kullanılması ile olmaktadır. İnsan içinde kendini bulduğu müziğe kendini kaptırmaktadır. İnsanla müzik arasında bağ olmadan, müziğin insan üzerindeki etkisinin gerçekleşmesi mümkün değildir (Altınölçek, 1998: 24).

Müzik, kendine özgü dili ve anlatım öğeleriyle insanın duygu, düşünce ve davranışlarına seslenen bir iletişim sanatı ve aracı olma niteliği ile eğitim, bilim ve kültür çalışmaları içerisinde her zaman yer almıştır. Bazı durumlarda insan, müziği çıkarları doğrultusunda da kullanmaktadır. İnsanları etkilemek ve dikkatlerini çekmek için müziği alıp satmakta ve para kazanmaktadır (Alpagut, 1998: 87). Müzik endüstrisinin oluşumu bu şekilde gerçekleşmiştir.

Khan’ın da belirttiği gibi, müzik, hayatı ve canlılığı temsil etmektedir. Müzikle psikolojik açıdan sağlıklı olan insanlara hayat ve hayatın sırrı verilmeye çalışılmaktadır (1994: 146). Müzik, insanı dolaylı ya da dolaysız olarak etkilemektedir. Başlangıç nedeni ne olursa olsun, müziğin insanlıkla var olduğu bilinen bir gerçektir ve müzik insanlık var oldukça var olacaktır. Müzik insanlığın ayrılmaz bir parçasıdır.

İnsanlar arası duygu alışverişinde önemli bir rol oynayan müzik, insan ağzından anlatılan, düşüncelerin sese dönüştüğü mutluluklar, hüznler, sevinçler ve kaygılardır. Müzik ve toplum, birbirinden ayrı düşünülememektedir. Yaşamın her alanında insanla beraber olan müzik, içinde bulunduğu toplumun geleneksel, politik, ekonomik, coğrafi ve daha birçok genel özelliğini yansıtmaktadır.

Müziğin bir ülkedeki insanların yaşayışlarını ve özellikle yönetilişlerini yansıttığını uygun bir müzik eğitimiyle bireylerin ve buna bağlı olarak da toplumun eğitilebileceği yüzyıllar boyunca birçok düşünür tarafından vurgulanmıştır (Çevik, Cafoğlu, Sager, 2002: 471). Müzik, toplumların özelliklerinden etkilendiği gibi, kendisinde toplumları etkilemiştir. Müzik ve toplum ilişkisi konusunda çok farklı bakış açıları geliştirilmiştir. Bazı düşünürler müziğin içerisinde bulunduğumuz toplumda kapitalistleşerek yabancılaştığını vurgularken, bazı düşünürler ise müziğin kitle iletişim araçlarının gelişimine paralel olarak daha geniş kütlelere yayıldığından dolayı toplumu olumlu yönde etkileyebileceğinden bahsetmektedirler (Yıldırım, Koç, 2003: 82).

Her toplum ortaklıklar kadar farklılıklara da sahiptir. Gelir, meslek, hayat tarzı, eğitim gibi birçok nitelik toplumun iç sınırları olarak insanları çeşitli gruplara bölmektedir. Gecekonuda oturan bir işçi ile şehrin çekirdeğinde hayatını süren burjuva adeta farklı dünyalarda yaşamaktadır. Sorunları, sıkıntıları, heyecanları, zevkleri, çıkarları hemen hemen her şeyleri bir birinden farklıdır. Fakat müzik, bazen bu sınırları ortadan kaldırmaktadır (Bostancı, 2000: 177). Bu bakımdan müzik toplum içerisindeki tabakalaşma farkını ortadan kaldırarak, birleştirici rol oynamaktadır. Belki birçok açıdan farklı özelliklere sahip insanlar ortak bir müzik beğenisinde birleşmektedir.

Müzik sanatının kültürel boyutu da oldukça önemlidir. Kültür, bir takım sembolik ifadeler olarak ele alınırsa, müziğin büyük bir zenginlik ve sembolik kapasite ile sağlanan oldukça karmaşık bir yapı olduğunun farkına varılmaktadır. “Müzik, kültürün en önemli boyutlarından, en temel alanlarından ve başlıca değişkenlerinden bir tanesidir” (Adlim, 1994: 21). Bu sebeple müzik, var olduğu

kültür ve kültürler arası iletişimde büyük rol oynamaktadır.

Müzik aynı zamanda; “İnsanlığın var oluşundan bu yana bireyi ve toplumu besleyen yaşam ve kültür damarıdır. Müzik kültürü, bu damardan bireye ve topluma akan kendine özgü bir kültürel formdur”(Uçan, 2000: 10).

Müzik ve kültür, dünyanın tüm coğrafyalarında iç içedir. Yapılan müzik türleri ve müziğin dile getirdiği duygu ve düşünceler, bir kültürden diğerine farklılık göstermektedir. Bu farklılık bölgeler arasında dahi görülmektedir. “Anadolu’nun her bölgesinin, her şehrinin hatta bazı ilçelerinin bile kendine özgü bir müzik icrası vardır (Karkın, İmik, 2010: 1). Bu durum müzik ve kültürün etkileşim içerisinde olduğunu açıkça gösterdiği gibi, kültürel zenginliğimizin bir göstergesi olarak da görülebilir.

Lull’e göre, dünya kültürlerini ele aldığı analizinde Lomax, müziği kültürün kalbine oturtmuş ve şarkı tarzının sosyal yapıyı çok açık olarak yansıttığını ve bu anlamda müzik türüne göre yerkürenin haritasının çıkarılabileceğini öne sürmüştür (2000: 28-29). Bu söylemden yola çıkarak, müziğin içerisinde geliştiği toplumsal yapının tüm özelliklerini içeren bir gelişim sergilediğini söylemek mümkündür.

Etili ise, Halk Müziğini Türkiye’de toprak kültürünün yarattığı bir müzik, Arabesk Müziği ise, sosyal ve ekonomik yapının oluşturduğu müziklere örnek olarak göstermiştir” (1996: 19). Müzik ve kültür etkileşimi alanında yapılan çalışmaların büyük bölümü, müziğin kültürün ayrılmaz bir parçası olduğu ve toplumun gelişimine paralel yönde bir gelişim sergilediği gerçeğini ortaya koyar niteliktedir.

Müzik, içerisinde bulunduğu kültürün özelliklerini yansıtırken, içerisinde bulunduğu kültürden etkilenmekte ve aynı zamanda içerisinde bulunduğu kültürü etkilemektedir. Bu bağlamda, müzik ve kültürün bir birleriyle sürekli etkileşim içerisinde olduğunu söylemek mümkündür.

Müziğin en önemi işlevlerinden biri de “sanatsal” olanıdır. Yaşamın ve insandaki değerlerin disiplin süzgecinden geçirilmiş, damıtılmış biçimi olan sanat, bazıları için çok karmaşık ve anlaşılmazdır. Sanatın bu özelliği, onun tekniği ve güzelliği bir araya getirmesinden kaynaklanmaktadır. Sanatın içinde matematik, fizik, geometri gibi bilimler de bulunmaktadır. Sanat evrensel yaşamın, evreni de içine alan olağan üstü düzenli ve insanları etkileyecek kadar güzel olan bir parçasıdır (Cereci, 2002: 45). Sanat aynı zamanda kendisini oluşturan bireyin ve etrafındaki sosyo-ekonomik yaşam biçiminin de bir yansımasıdır. Sanat insanoğlunun var oluşuyla birlikte düşünülmelidir. İnsanoğlunun doğaya karşı mücadelesi ve ona yeni biçimler verme isteği sonucunda doğadaki bazı maddeleri araç haline dönüştürme çabaları sürecinde, sanat oluşmaya başlamıştır.

Her sanat dalı kendisine özgü bazı biçimsel nitelikler taşımaktadır. Bu nitelikler bazen simgesel biçimlerde olmaktadır. Örneğin; resim sanatında renkler ve çizgiler kullanılmaktadır. Müzik sanatında ise bu nitelikler sesler, tonlar vb. biçimlerde dir. Bu görülebilen ya da işitilebilen simgeler olmadan, sanat ile iletişim kurmak güçleşmektedir. İşitilebilen simgelerin bir bölümü olarak tanımlanabilen müzik, kendine özgü dili ve yapısıyla insanın duygu ve düşüncelerine seslenebilen bir sanat dalıdır (Cemalcılar, 1985: 6). Diğer bir yönüyle müzik, sanatın “oluştugu toplumun özelliklerini yansıtmak” ve “nesilden nesile kültür aktarımı sağlamak” gibi rolleri oynamasında, son derece etkin ve işlevseldir.

1.3. ÇİZGİ FİLM MÜZİĞİ

Görüntü evrensel bir simge, hareket eden görüntü ise; evrensel bir dil dir (Budak, 1966: 33). Bu zengin dilin, daha zengin bir biçimde karşıya aktarılabilmesi için başka bir dile, yani ‘müzik diline’ ihtiyaç vardır. Günümüzde, müzik sanatıyla iç içe olmayan ya da müzik sanatından etkilenmeyen sanat dalı yok denecek kadar azdır. Bu sanat dallarından biride çizgi film sanatıdır. Ses, dolayısıyla müzik, çizgi filmin en önemli yardımcı öğelerinden biridir.

1.3.1. Genel Olarak Film Müziği

Çizgi filmde müzik kullanımının incelenmesinden önce gelişim süreci bakımından paralellik göstermesi yönüyle, film müziği kavramının incelenmesinin gerekli olduğu düşünülmelidir. Çünkü film müziği ve çizgi film müziği, bir ağacın gövdesinden yükselen iki farklı dal gibidir.

İlk film müziği çalışmalarının 28 Aralık 1896'da "Lumiere Kardeşler" tarafından Paris'in bir yer altı kafesinde "Sinematograf'ın" halka sunumunda bir piyanonun eşlik etmesiyle başladığı düşünülmektedir. Gösterim esnasında o yılların popüler eserleri sunulmuş ve bir sonraki 20 Şubat 1896'daki gösterimde ise bir harmonyum gösterime eşlik etmiştir (Konuralp, 2004, 1).

Bu dönemde sinema, küçük salonlarda izleyicilerle buluşmaya başlamıştır. Bu tür mekânlar, özellikle Amerika'da yaygınlaşmıştır. Bu tür gösterimlere 5 sent değerindeki nikel paralar ile girilebilmesi dolayısıyla bu gösterimlerin yapıldığı salonlara "nickelodeon" adı verilmiştir. Bu film gösterimlerinde salonda bir piyanist görev yapmaktadır. Piyanistin yanı sıra bir de "efektör" bulunmakta olup efektörün görevi, yanında bulunan mekanik vurmali çalgılar ile ekranda gösterilen objelere uygun efekt sesleri çıkarmaktır. Örneğin: Kapı kapanması ya da kırılan tabak-çanak sesleri efektörün yanındaki farklı özellikteki efekt sesi elde edilen malzemelere vurmasıyla meydana gelmektedir. İlk gösterimlerde perdedeki konu ile ilgisiz müzik eserleri kullanılmakta ve bunların büyük bölümü müzisyenin doğaçlamalarından ibaret olmakta iken ilerleyen zamanlarda müzisyenlerin görüntüye uygun müzikler üretme çabasının beraberinde farklı duygu yoğunluklarının yaşandığı sahnelere has müziklerin oluşmasına sebep olduğu düşünülmektedir.

Konuralp, "Film Müziği" adlı eserinde farklı duyguların anlatımında o yıllarda klasikleşen eserler ile ilgili şu örnekleri vermektedir.

- Duygusal sahnelerde: Bellini'nin Casta Diva'sı ya da Hearts and Flovers,

in a Monastery Garden gibi dönemin popüler şarkıcıları.

- Takip, koşuşturma gibi sahnelerde: Schubert'in Bitmemiş Senfoni'si, Beethoven'in çeşitli uvertürleri.
- Ordunun ve süvarilerin görüldüğü sahnelerde: Gulliam Tell uvertürü tercih edilmekteydi (Konuralp, 2004, 22).

Bu örnekleri çoğaltmak mümkün olmakla beraber, o yıllarda yaşayan bestecilerin eserlerinin de kullanıldığı gösterimlerin olduğunu da söylemek mümkündür. Fakat yaşayan bestecilerin eserlerin yorumlanma biçimlerinde ve daha başka sebeplerden rahatsızlık duyabilecekleri düşünülerek bu tür eserler fazla kullanılmaktaydı. O yıllarda, bazı bestecilerin bu şekilde kendi eserinin yorumlayan bir müzisyenleri olumlu karşılamadığı bilinmektedir.

Bu eserlerin ard arda sıralanması adeta bir potpori havası vermekteydi, "Potpori" kavramının günümüze ulaşmasının küçükte olsa bu sebepten ileri geldiğini söylemekte mümkündür.

İlerleyen zamanlarda piyanonun yanına başka müzik aletlerinin de eklenmesini görsel uygulamalarda orkestra kullanımının giderek yaygınlaşmaya ve çalgı yönünden zenginleşmeye başladığına bir işaret olarak düşünülme mümkündür. Bu durumun getirdiği bir başka sonuç da film müziğinin bir sektör haline almaya başlamasıdır. Bazı bestecilerin bu alanda çalışmalar yaparak önemli duygu ve durumlarla çalınmak üzere besteler ya da öneli bestecilerin eserlerinden uyarlamalar yapması film içerisinde müzik kullanımının önemini belirtmek açısından son derece önemlidir.

Uçan Hollandalı'dan "Fırtınalar", Grieg'den "Lamentler", Çaykowskiden "Dramatik Gerilim'ler" bu şekilde yapılan uyarlamalara örnek olarak gösterilebilir (Konuralp, 2004, 23).

Konuralp, o yıllarda filmlerde kullanılmak üzere bestelenen eserlerden bazılarını şöyle sıralamaktadır:

1. Heavy Tragiç Suspense (Korkunç Şüphe)
2. The Slimy Viper (Kötü Adam)
3. Ashes of Vengeance (İntikam Külleri)
4. Help Help (İmdat İmdat)
5. The Lure of Crimson (Kızıl Tuzak)
6. The Drug (Hap)
7. Frowsy Freddy
8. Gruesome Misterioso
9. The Crook's Shadow (Hırsızın Gölgesi)
10. Specte (Hayalet)
11. Love's Response (Aşkın Karşılığı)
12. Rocking and Waiting (Beklemek)
13. Dark İntruder (Kötü Davetsiz Misafir)
14. Broken Vows (Kırık Yeminler)

Sıralamaya göre 6. ve 10. eserleri gangster ve soygun filmlerinde, son sıralarda olanlarında aşk filmlerinde kullanıldığı isimlerinden anlaşılmaktadır. Bu örnekte görülen eser listelerine benzer listelerin çok sayıda olduğundan bahsetmek bu alanda yapılan çalışmalara ilişkin çalışmaların boyutunu ortaya koymak bakımından önemlidir.

Amerika'da "Nickelodeon" adı verilen salonların artan izleyici sayısı karşısında yetersiz kalması, daha büyük salonların gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Büyük salon, beraberinde daha yüksek bir ses ihtiyacının oluşmasına sebep olmuştur.

Piyano kullanılan salonların büyük salonlarla yer değişmesi sonucunda orkestra kullanımını gündeme gelmiştir. Kullanılan salonların büyümesi, beraberinde daha büyük orkestraların kullanımını gerekli kılmıştır.

Filmler için özgün eserler bestelenmesi de buna benzer bir gerekçe ile ortaya çıkmıştır. Özellikle halkın artık ezberlemeye başladığı klasik film müzikleri bir süre sonra beraberinde sıkıcı ve monoton bir yapı oluşmasına sebep olmuştur. Bu durum, bestecilerin artık filmler için özgün eserler yazması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Konuralp'in belirttiğine göre, gerçek anlamda ilk film müziği skoru 1908'de 'LA'ssassinat du Duc de Guise' filmine Saint-Saens tarafından yapılmıştır (Konuralp, 2004, 27). Bu eser, 128 opus numarasıyla yaylı çalgılar, klarnet ve harmonyum için bestelenmiştir.

Bu ilk film skorunu birçok eser takip etmiş ve artık filmler için özgün eserler yazılmaya başlanmıştır. Bu durum orkestraların yapısında da değişiklikler meydana gelmesine sebep olmuştur. Orkestra performanslarında yaşanan en büyük sorun, film ile aynı senkronu tutturmakta karşılaştıkları zorluk olmuştur. Bu yıllarda film şeridinin el yardımı ile döndürülmesi sabit bir metronom hızı yakalamayı zor bir hale getirmiştir. Bu dönemi, sesli film çalışmalarının yapıldığı "Sesli Film Devri" takip etmiştir. 1927'de Warner Bros tarafından çekilen "Jazz Singer (Crosland)" filmi bu alanda önemli bir rol üstlendi ve ilk sözlü film çekme unvanını Warner Bros'a kazandırdı (Konuralp, 2004: 36). Bu sürecin devamında, diğer büyük film şirketlerinin de bu konu üzerinde durması sesli sinema çekimlerine ivme kazandırmıştır.

Sesli sinemanın yaygınlaşması çok sayıda sinema çalışanının işsiz kalmasına sebep olmuştur. Bunları bir kısmı tekrar eski işlerine dönerken, bir kısmı da kendini yeni gelişen sesli film yapımına adapte etmeye çalışmıştır. İlk sesli filmlerin çoğunlukla müzikal olması o yıllardaki birinci dünya savaşının kötü etkilerinin eğlenceli filmlerle silinme çabası olarak düşünüleceği gibi, sesin sinemada kalıcı olmasının sağlanması olarak da düşünülebilir.

Bu dönemden sonra hızlı bir gelişme sergileyen film içerisinde müzik kullanımı, teknolojinin getirdiği yeni imkânlar la her geçen gün daha da ilerlemiştir. 1940 yılında Walt Disney Stüdyosu “Fantasia” filminde kullanılan müziğin kalitesini arttırmak amacıyla ilk kez multitrack (çok kanal) sistemini denemiştir (Konuralp, 2004: 47). Bu denemeleri, ikinci dünya savaşı sonrasında geliştirilen manyetik ses bandı kullanımı takip etmiştir. 1975 yılında Dolby firması tarafından geliştirilen dip sesi önleyici kayıt sistemi, hemen her filmde kullanılmaya başlamıştır.

1970’li yıllarda popüler müziklerin sinemaya girmesiyle birçok film için şarkılar bestelenmiş ve bunun sonucu olarak da film müziklerine ait soundtrack albümlerin piyasaya sürülmesi hızla yayılmıştır. Dijital kayıt tekniğinin yaygınlaşması, film müziği için önemli bir aşama olarak görülmelidir. Dijital kayıt tekniği sayesinde, müzik daha kaliteli bir biçimde sinema salonlarında duyulmaya başlamıştır.

Günümüz sinema filmlerinde kullanılan müzik, son derece bilimsel ve profesyonel yöntemlerle gerçekleştirilmesi gereken bir yapıdadır. Aksi takdirde film müziğinden üstün bir başarı beklemek olanaksızdır. Bu konuda yapılan çalışmaların hemen hepsi bilgisayar destekli olarak stüdyo ortamında yürütülmektedir. Film müziği tüm aşamalarında titiz bir çalışma gerektiren bir uzmanlık alanıdır.

1.3.2. Çizgi Film Müziği Kavramı

Çizgi film için müzik, en az görüntü ve senaryo kadar önemlidir. Bir çizgi filmle eşlenen müzik, çizgi filmin başarısında önemli bir etkiye sahiptir (Cardle; Barthe; Brooks; Robinson, 2002: 12). Çizgi film yapımcıları, müziği her zaman güçlü bir anlatım aracı olarak görmüştür. Çizgi filmin izleyici üzerindeki etkisi, film müziği sayesinde artmakta ve film adeta müzikle gerçek kimliğine kavuşmaktadır.

Bu konudaki görüşlerini belirten Amerikalı besteci Aaron Copland film müziğini sinema perdesinin ardına yerleştirilmiş bir fırına benzetmiş ve filmin sıcaklığının oradan geldiğini söylemiştir (Konuralp, 2004: 17).

Bu bağlamda, görme duyusunun, işitme duyusu ile desteklenmesinin kavrama üzerindeki etkiyi arttırdığı ve hafızadaki kalıcılığı desteklediği söylenebilir. Müziğin sağladığı estetik algılama biçiminin de, bu duruma olumlu yönde katkı sağladığını söylemek mümkündür.

Güzel bir filmin kötü bir filmi kurtaramayacağı gibi, güzel bir görüntülerde kötü bir müzikle değerini yitirebilmektedir (İmik, 2005: 48). Hiç şüphesiz film müziği yapımıcılığı ciddi bir iş olmakla beraber, bilgi, emek ve teknik imkânlar gerektirmektedir. “Bestecilerin filme müzik yapmak için kiralandıkları yıllardan beri, film müziği yapmak sadece bestecilerin işi değil, aynı zamanda yapımçıları da iş haline gelmiştir ve maalesef birçok yapımçı kötü bir kulağa sahiptir ve genellikle filmler için ticari müzikler istenmektedir” (Thomas, 1972:2). Bu durum, beraberinde vasat ya da ilgisiz müziklerin kullanıldığı çizgi filmleri getirmiştir.

Çizgi filmde müzik kullanımı son derece önemlidir. Çizgi film müziği, (birkaç istisna haricinde) kendi kendine yeterli olan bir müzik olmamalıdır. Ancak çizgi filmin görüntüleriyle meydana getirdiği bütünle değerlendirilmelidir. “Film müziğinin görüntülerle birliği, görüntülere uyan ve filmin ritmini değerlendiren bir müzikle gerçekleşmektedir” (Şirin, 1998: 22). Bunun kullanım yeri ve zamanı çizgi film içerisindeki dinamiklere göre değişim sergilemektedir. Çizgi film yapımının adeta bir endüstri halini aldığı Amerika ve Japonya gibi ülkelerde, çizgi film sadece çizim ve animasyon teknikleri üzerine kurulu bir yapı sergilememektedir. Müzik de en az çizimler kadar üzerinde çalışılan bir öğedir. Hatta günümüzde çizgi film müziği başlı başına bir tüketim endüstrisi halini almıştır.

Çizgi filmlerde kullanılan müzikler iki grup halinde toplanmaktadır. Bunlar; özel olarak hazırlanan şarkılar (tema müzikleri) ve fon müzikleri olarak adlandırılmaktadır. Tüketim endüstrisi içerisinde bu iki unsurdan en çok tema müziklerine öncelik verilmektedir. Özellikle çizgi filmlerin önemli bir bölümünü oluşturan ve kısa bölümler halinde yayınlanan çizgi dizilerin ana tema ezgileri niteliğindeki şarkıları mutlaka var olması gereken bir öğe olarak düşünülmektedir. Bu sebeple çizgi film yapımçıları bir taraftan işin görsel yönü ile ilgilenirken, diğer

tarafından da müziksel boyutunu düşünmek zorundadır.

Çizgi film yapım şirketleri, hazırlamakta oldukları çizgi dizilere müzik yaptırabilmek amacıyla müzik yapım şirketleri ile de diyalog içerisinde olmak durumundadır. Bu çalışmalarını gerçekleştiren prodüksiyon şirketleri, çizgi film projesinin müziksel altyapısını oluşturacak ve projeyi yönetecek bir müzik prodüktörünü işin başına getirmekte ve tüm gerekli işlemler onun kontrolünde gerçekleştirilmektedir. “Müzik prodüktörü (yapımcısı), ana tema ezgilerinin bestelenmesi, seslendirecek şarkıcıların temin edilmesi ve kayıt safhasındaki tüm aşamaların kontrol altında yürütülmesinden sorumlu olmaktadır. Bu çalışmaların gerçekleşmesi sürecinde müzik prodüktörüne yardımcı olacak kişi, müzik direktörüdür” (Saurer, 2001: 14). Müzik direktörü adeta bir yardımcı gibi müzik prodüktörünün tüm yetişemediği durumlarda müdahale edebilecek düzeyde olmalıdır. Yani gerektiğinde beste yapabilmeli, gerektiğinde de projenin yönlendirilmesine katkı sağlamalıdır.

Çizgi dizilerin olmasa olmaz durumundaki en önemli müzik öğesi olan, ana tema ezgileri ve jenerik müziklerinde çoğu durumda aynı melodi kullanılmaktadır. Bu bugüne kadar yapılan birçok projede bu şekilde yapılmıştır. Ana tema ezgisi çizgi filmin hem tanıtımında hem de giriş ve “credit” adı verilen son yazılarında ortak olarak kullanılmaktadır.

Çizgi film için bestelenen ya da uyarlanan ana tema melodisinin kulağa hoş gelmesi çok önemlidir. Bu konuda çizgi filmin hedeflediği izleyici kitlesinin yaşı ve cinsiyeti dikkate alınmalı ya da melodi tüm yaş ve cinsiyetlere uygun olarak düşünülmelidir. Bu ayrıntı, çizgi film için bestelenen melodinin başarılı olmasında ve izleyicilerin belleklerinde kalıcı olarak uzun zaman saklanmasında son derece önemlidir. Bazı durumlarda çizgi filme ait ana tema melodisinin desteklenmesi ve kolay ezberlenmesini sağlamak maksadıyla, ekranın alt kısmında ana tema melodisinin içerisinde geçen sözlerinde melodiye uygun bir zamanlamayla verilmesi, bellekte kalıcılığı desteklemek adına kullanılmaktadır. Bu uygulama, izleyiciye bir yandan çizgi filmi izletirken diğer taraftan sözlerini ve melodisini ezberletmeyi

amaçlamaktadır. Uygulama bazen bu boyutu aşarak “soundtrack” adı verilen çizgi filme ait ses albümlerinin piyasaya sürülmesine kadar uzamaktadır. Bu sayede çalışmanın ekonomik yönü ile de istenen başarı sağlanmakta olup, aynı zaman da çizgi filmin tanıtımı da bu sayede daha kolay gerçekleştirilmektedir.

Prendergas, çizgi filmlerde müziğin bir diğer kullanım şeklinin de fon müzikleri olduğunu belirtmiş ve fon müziklerinin de çok yönlü ve en az ana tema ezgisi kadar işlevsel bir özellikte olduğundan bahsetmiştir (1997: 183). Fon müziklerinin, film içerisine yaşanan duygusal dalgalanmaları ve filmin izleyici üzerinde kuracağı psikolojik dengeyi sağlamakta olduğu bilinmelidir. İzleyici fon müzikleri sayesinde çizgi film içerisinde yaşanacak durum ve sahnelere hazırlıklı olarak girmektedir. Bir mutlu olayın gerçekleştiği ya da üzücü bir durumun yaşanacağı sahnenin yaklaştığını bu fon müziklerinden anlamak mümkündür.

Çizgi film müzikleri genel olarak incelendiğinde, batı müziği etkisinin hâkimiyeti açıkça görülmektedir. Çizgi film müziklerinde hâkim olan batı müziği etkisi kendi kültürlerine çok bağlı olarak bilinen Japon yapım çizgi filmlerde dahi etkisini hissettirmektedir. Bu durumun bir diğer sebebi de çizgi filme ithal edildiği ülke tarafından yeniden müzik yazılmasıdır. Bu sebeple birçok çizgi film orijinal müzik şarkılarındaki yorumlamaları ve seslendirme özelliklerini kaybetmektedir.

Ülkemizde çok yaygın olmayan ve küçük projelerin nadir olarak gerçekleştirildiği çizgi film sektörüne paralel olarak çizgi film müziği sektörü de gelişmemiştir. Ülkemizde çizgi film müziği alanında yapılan çalışmalar geleneksel müziklerimizin çizgi filmlere uyarlanması seviyesinde kalmamalıdır. Bu konuda gerek ticari gerekse akademik çalışmalar yapılarak sektör her yönüyle desteklenmelidir.

1.3.3. Çizgi Film Müziğinin Yapım Aşamaları

Bir müzik eserinin, belli bir mekânda ve zamanda başladığı ve bittiği söylenebilir. Bu zaman ve mekân sınırı içerisinde düşünülen, eserin sadece kendisi

ile ilgili olan küçük bir bölümdür. Bu noktada eseri besteleyen kişi, eserin başına giriş bölümü şeklinde bir ekleme yapabilir. Besteleme aşamasında, eser dinlenirken ve bittikten sonra bireylerde bırakacağı etki iyi düşünülmelidir. Bu durum, izleyicide eserin sadece yorumlandığı anın değil, düşünce ve oluşturulma safhalarının da önemli olduğu hissini uyandıracaktır. Eserin, etkilerini güçlendiren iç dinamiklerin ve seslendirici becerilerinin yanı sıra, eserin yapısal özellikleri de oldukça vurgulayıcı birer değişken olarak görülmelidir.

Bir müzik eserindeki “mekân” ibaresi, müziğin yeniden yaşam bulduğu ortamı ifade etmeyi amaçlamaktadır. Bu ortam, konser salonu, olabileceği gibi, bahçe, otobüs, minibüs benzeri müzik dinleme imkânı olan her yer olabilir. Çevresel şartlar ve koşullar da müziği algılamamızda etkili olabilmektedir. Mekândaki, seslendirme şartları da son derece etkilidir. Rutubetli bir ortamda gerçekleştirilmeye çalışılan bir ses kaydı, keman, gitar vb. akustik aletlerin akort problemleri yaşamasına sebep olabilir. Bu sebep kayıt kalitesini düşürebilir ya da zaman kaybı yaşanmasına sebep olabilir.

Çizgi film müziklerini bestelenmesi ve kaydedilmesi aşamalarında yaşanan problemlerin en aza indirilmesi zaman ve iş gücü kaybını asgariye indirebilmek açısından çok önemlidir. Bu sebeple çizgi film müziklerinin kaydedilmesinde aşamaların iyi düzenlenmiş ve geçiş işlemlerinin de iyi ayarlanmış olması başarılı bir çizgi film müziği elde etmek açısından gereklidir. Çizgi film müziklerinin kayıt aşamaları proje için seçilen müzik prodüktörü tarafından yürütülmelidir. Bu sayede iyi planlanmış bir üretim aşaması gerçekleştirmek mümkündür.

Çizgi film müziğinin gerçekleştirilmesinde birçok aşama bulunmaktadır. Bu aşamaların her biri, iyi ve senaryo ile uyumlu bir çizgi film müziği elde edilmesinde son derece önemlidir. En önemli kural, planlı ve programlı bir çalışma sergileyerek her şeyin yerinde ve zamanında gerçekleşmesini sağlamaktır. Yapmayı düşündüğünüz çizgi film müziğinin nasıl bir plan çerçevesinde gerçekleşeceği birçok değişkene bağlıdır ve bunların en önemlilerinden biri de, ekonomik değişkendir.

Çizgi filmde, film müziği için ayrılan bütçe, çizgi film müziğinin kalitesini ortaya çıkaran en önemli unsurların başında gelmektedir. Çünkü profesyonel anlamda film müziği yapmak oldukça pahalı bir iştir. Çizgi film müziğini besteleyecek kişi, yapılan bu besteyi stüdyoda çalacak müzisyenler, müzik editörü ve kayıt işleminin yapılacağı stüdyonun nitelikleri büyük oranda filmin müziği için ayrılan bütçe ile paralel bir gelişim sergilemektedir. Profesyonel bir ekiple ve daha iyi çalışma şartlarında çalışabilmek, çizgi film müziği için ayrılan bütçenin miktarına bağlıdır.

Bu durum küçük bütçeli çizgi film projelerinde asgari bir harcamayla geçiştirilmesi düşünülen bir yapıdadır. Bazı durumlarda müzik bankalarındaki hazır eserlerden seçimler yapılmakta, bazen de daha ucuz olması bakımından bu işlerden yeterince anlamayan ve bu alanda profesyonel olamayan insanlara havale edilmektedir. Her alanda olduğu gibi bu alanda da çizgi film müziği yapımının standartlaşmış bazı özellikleri ve kendine has bazı nitelikleri mutlaka vardır.

Modern çizgi film müziği yapım aşamalarını Paul Tonks “Film Müziği” adlı eserinde şöyle sıralanmaktadır:

- Besteciye verilen ilk şey, ya çizgi filmin senaryosu ya da kaba kurgusudur.
- Bir sonraki aşamada yönetmenle (ve sık sık yapımcıyla) birlikte film izlenir. Böylece müzik parçalarının nerede başlayıp nerede biteceğine karar verilir. Burada müzik editörü, besteciye parçaların uzunluğu konusunda yardımcı olur ve sahnelerde yapılan değişiklikler doğrultusunda müziğin uyum sağlayabilmesi için fikir verir.
- Pek çok taslak fikirle birlikte boş bir nota kâğıdı alınır ve piyanonun ya da klavyenin başına oturarak ilk fikirler kâğıda dökülür.
- Fikirler oluşmaya başladıktan sonra filmin sahnelerine eşlik edecek elektronik demolar yapılır.

- Zamanın kısıtlı olması, bir orkestratör ile çalışılmasını gerekli kılan bir durumdur. Orkestratörün rolü çok yönlüdür; yaratıcılığı tekniği ve organizasyonu içerir. Bestecinin hazırladığı taslak, orkesra müziğine dönüştürülür.
- Kayıt süresi, müzik eserlerinin sayısına göre değişir. Orkestradaki enstrümanlar, orkestra kurucusu tarafından belirlenir. Bu konuda “Londra Senfoni Orkestrası” oldukça deneyimlidir.
- Film müziğinin tamamı A3 formatında fotokopi ile çoğaltılarak her enstrümanının çalacağı parçalar ve bekleyeceği yerler ayrıca işaretlenir.
- Kayıt yapılacak mekân besteciyle görüşülerek orkestranın büyüklüğüne ve elde edilmesi amaçlanan sound yapısına uygun olarak belirlenir.
- Müzik editörü metronomları ve tesisatı kontrol eder. Ayrıca mikrofonları, kulaklıkları ve kabloları düzenleyecek kişilere ihtiyaç vardır. 150 kişilik bir orkestra ve koronun kayıt şartlarının düzenlenmesi yaklaşık 6 saat sürmektedir.
- Daha sonraki aşama orkestra yönetimidir. A sınıfı bestecileri John Williams, Jerry Goldsmith ve James Horner kendi çalışmalarını kendileri yönetirler. Bunu yapmayan besteciler ise kayıt odasında kalarak, yönetmenin talep ettiği değişikliklere müdahale etmeyi tercih ederler.

Kayıt bittikten sonra iki türlü mix vardır. Ya her eser ayrı ayrı ayarlanır ya da genel bir albüm ayarı tercih edilir. Daha sonra ise dublaj aşaması gelir (Tonks, 2006: 124-129).

Bu işlemler aslında yukarıda belirtildiği kadar kolay değildir. Her bir aşama beraberinde çok yoğun ve sistemli bir çalışmayı gerektirir. Günümüzde gerçekleştirilen nitelikli çizgi film kayıtları bu şekilde gerçekleşmektedir. Bu durum

yeni gelişen bir sektör olan video-bilgisayar oyunları için bestelenen müzikler içinde geçerlidir. Çizgi filmlerde kısa bir süre içerisinde dinlediğimiz bir veya birkaç dakika süren müzikler, aslında üzerinde uzun çabalar ve uğraşlar sonucunda saatler, hatta günler süren çalışmaları gerektirmektedir. Bu çalışmaların gerçekleştirilebilmesi büyük oranda ekonomik ve teknik şartların uygun olmasına bağlıdır. Bugün, kaliteli çizgi film projeleri, milyon dolarlık bütçeler ve yüzlerce nitelikli eleman gerektirmektedir.

Çizgi film yapımında müziğine bu derece önem verilmesi, film müziğinin çizgi filmin başarısında büyük rol oynamasından kaynaklanmaktadır. Çünkü müzik, bir anlamda çizgi filminin izleyiciye ulaşan sesidir. Bu ses ne kadar güçlü olursa, izleyiciyi o kadar etkilemekte ve filmin izleyici tarafından her yönüyle işitilmesinde o kadar kolay olmaktadır.

1.3.4. Çizgi Film Müziğinin İşlevleri

Müzik, çizgi filmde oldukça işlevsel ve belirleyicidir. Bu işlevler filmin başarısında ve filmin pazarlama stratejisinde önemli bir yere sahiptir. Çizgi filmin anlamsal bütünlüğünün sağlanmasında önemli bir yere sahip olan müzik, betimleme yapısının bir elemanı olarak çizgi film sahnelerini zirveye taşıyabilecek güçtedir. Sahnelerin bir birleriyle uyum içerisinde bulunmasına ve geçiş yapmasına da imkân sağlayan müzik, aynı zamanda, estetik bir yapı oluşumuna da katkı sağlamaktadır.

Çizgi filmlerde müziğin önemli olarak görülen işlevlerinden bazıları aşağıda sırasıyla belirtilmektedir.

- Çizgi filmdeki ifadeyi ses dekoru görevini üstlenerek tamamlamak.
- Görsel öğelerin daha kolay algılanmasını sağlamak.
- Konuşma dilinin yetersiz kaldığı durumlarda, duyguları betimlemeye yardımcı olmak.

- İzleyicinin çizgi filmin konusu ile daha yakından ilgilenmesini sağlamak.
- Çizgi filmin özgünlüğüne ve izler kitlenin belleğinde kalıcı olmasına yardımcı olmak.
- Çizgi filmin estetik anlamdaki çekiciliğini arttırmak.
- Sahnenin gerçekçi olmasına katkı sağlamak.
- Sessizliğe bağlı anlatım fakirliğini ortadan kaldırmak.
- Çizgi film izleyicisini mutlu etmek.
- Çizgi film izleyicisini sahneler arasındaki akışa hazırlayarak sürüklemek olarak sıralanabilir.

Bu işlevlerin sayısını arttırmak mümkündür. Yukarıda sıralananlar, sadece akla gelen en önemli temel işlevlerden sadece bazılarıdır.

Müzik, çizgi filmlerde farklı biçimlerde ve alanlarda da kullanılmaktadır. Bu sebeple çizgi filmde müzik, kullanım biçimleri ve kullanım yerlerine göre de farklı isimlendirmelere tabi tutulmuştur. Çizgi filmde müziğin kullanım biçimlerine göre aldığı isimlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

Ana Tema Ezgisi (Müziği): Bir hikâyenin, bir romanın, bir makalenin ya da bir tiyatro eserinin nasıl bir ana fikri (bir konusu) varsa ve yazar eserini bu ana fikir etrafında nasıl oluşturursa, müzikte de esere esas olan bir ana fikir (bir konu) vardır (Cangal, 2004; 30). Çizgi filmin temel duygu ve düşüncesini yansıtarak kısaca onu temsil eden temel müzik fikridir.

Jenerik Müziği: Giriş müziği olarak da adlandırılan jenerik müziği çizgi film hakkında fikir edinilmesi amacını taşır. Daha çok bir orkestral bir yapıda olan jenerik müziklerinde genellikle ana tema ezgisi kullanılır. Çizgi filmin bitiş bölümündeki kayan yazı (credit) kısmında da kullanılır.

Fon Müziği: Çizgi filmlerde arka planda yer alan görüntü ve sahneyi tamamlayıcı müziğe fon(dip) müziği adı verilmektedir. Fon müziği, dramatik sanatlarda görsel ögenin betimlenmesinde büyük bir önem taşımaktadır. Sözen, “Sinemada Ses Kullanımı” adlı eserinde, dip müziğinin kullanılmadığı sahnelerin, kitlelerce en beğenilmeyen sahneler olarak seçildiğinden söz etmiştir (Sözen, 2003: 230). Fon müziğinin birçok şekli mevcuttur. Bunlardan bazıları aşağıda sıralanmaktadır:

1. Bilgilendirici Müzik: Çizgi filmde o an içerisinde bulunan durumun belirtilmesi amacıyla kullanılan müziktir. Örneğin: Kulakları duymayan bir çizgi film karakteri müzikli bir ortamda bulunuyor iken, kulakları duymayan karakterin gösterildiği anlarda sessizliğin hâkim olması izleyiciye o karakterin işitme sorunu yaşadığı bilgisini vermektedir.
2. Kişilik Betimleyici Müzik: Çizgi filmdeki bir karaktere ait olan müziktir. “Kişinin karakterini yansıtır nitelikte olan bu müziğin işitilmesi, o karakterin görüneceği sahnenin yaklaştığını belirtir”(Arijon, 1993: 47). Genelde, neşeli ve eğlenceli karakterler için hareketli, kötü ve zalim karakterler içinse ürpertici ve korku verici müzikler kullanılır.
3. Zaman ve Mekân Betimleyici Müzik: Her döneminin kendine özgü bir müziği vardır ve duyulduğunda o dönemi anımsatmaktadır (İmik, 2005: 69). Bu durum coğrafi bölgeler içinde geçerlidir. Bazı müzikler dönemleri, bazı müzikler ise coğrafi bölgeleri çağrıştıracak etkiye sahiptir. Sözelimi, İskoçya’da yaşanan bir çizgi film müziğinde “gayda” çalgısının kullanılması mekân betimleyici müziğe örnek gösterilebileceği gibi, Osmanlı dönemine ait bir çizgi filmde “mehter” çalgılarının kullanılması da zaman betimleyici müziğe örnek gösterilebilir.
4. Psikoloji Betimleyici Müzik: Çizgi filmdeki karakterlerin ruhsal durumları hakkında bilgi veren müzik olarak tanımlanabilir (İmik, 2005: 69). Müzik çizgi film karakterinin o anki ruhsal durumunu yansıtır

nitelikte karamsar, neşeli ya da heyecanlı bir yapıda olabilir.

5. Doldurucu Müzik: Çizgi filmin monoton bir hal aldığı durumlarda izleyicinin ilgisini çekmek ve izleyicinin dikkatinin dağılmasını önlemek amacıyla kullanılan müziktir (Erdoğan; Solmazgöl, 2005: 62).
6. Efekt Müziği: Çizgi film sahnelerinde gerçekleşen olayların izleyici üzerinde gerçeklik hissinin oluşmasında efekt (etkileme) seslerinin önemi büyüktür. “Rüzgar, gök gürültüsü, yağmur gibi doğa olaylarının efekt sesleri olarak kullanılması gibi kapı kapanması, cam kırılması ya da ayak sesleri gibi anlık olayların sesleri de efekt olarak kullanılmaktadır” (Özdemirden, 1997: 35). Bir benzer durumda, müziğin efekt sesi olarak kullanılmasıdır. Merdiven basamaklarını çıkan çizgi film karakterinin merdivenin basamağına her basışında bir piyano tuşuna basılması ya da her adım atışında bir çalgı sesinin buna eşlik etmesi buna güzel bir örnektir.

Bu kullanım alanlarının sayısını çoğaltmak mümkündür. Fakat şunu söylemek gerekirse, müzik çizgi filmin her karesinde kendine bir yer bulabilecek kadar biçimsel ve zengindir.

Çizgi filmde müzik, vazgeçilmez derecede önemli ve işlevsel bir yere sahiptir. Bu durum, çizgi filmi betimleyici bir öge olan müziğin, çizgi filmin her karesinde kendini hissettirmesinden kolayca anlaşılabilir. Birkaç saniyelik çizgi film müziklerini oluşturulmasında saatler hatta günler harcanması film müziği yapımının zorluğunu da ortaya koymaktadır. Günümüzde bir endüstri haline gelen çizgi film ve çizgi film müziği gelecekte de varlığını sürdürmeye devam edecek bir sektör görüntüsünde gücünü her geçen gün arttırarak yükselmektedir.

1.4. 'PSİKO-SOSYAL' VE 'SOSYO-KÜLTÜREL' YÖNÜYLE ÇİZGİ FİLM MÜZİĞİ

Duygusal ve düşünsel bir yapıda olan müziğin dinlenmesi ve bir ürün olarak kullanılması günümüzde medya araçları yolu ile yapılmaktadır. Müziğin pazarlandığı ve halka iletildiği araç sayısı günümüzde o kadar fazladır ki onları saymak oldukça güçtür. Bunlardan birkaç örnek vermek gerekirse; televizyon, radyo, cd çalar, bilgisayar, mp3 çalar, konserler, tiyatrolar, ilk akla gelenlerden bazılarıdır. Bu durum çocuklara yönelik oyuncaklardan, minibüslerdeki melodi çalan kornalara kadar uzayabilecek bir yapıdadır.

Müziğin kullanıldığı ve insanlara onun üzerinden iletişim yapıldığı bir araçta çizgi filmlerdir. Günümüz küresel koşullarında çizgi film endüstrisi özellikle birkaç ülkenin hâkimiyeti altında kalmıştır. Özellikle bu ülkeler, çizgi film ve çizgi film müziklerini bir pazarlama ürünü olarak görmekte ve insanların psikolojik olarak bu üründen etkilendiklerini de bilerek bu ürüne psiko-sosyal ve sosyo-kültürel içerikler katmaktadır. Çizgi film müziklerinin insan psikolojisinde etki yaratabileceği ve kültürel yönüyle son derece önemli bir iletişim aracı olduğunu oldukça iyi bilen bu ülkeler aynı zamanda, kendi kültürel yapılarını da çizgi film ve müzikleri yolu ile dünya ya kabul ettirme çabası içerisindeyler. Bu sebeple, çizgi filmlerin psiko-sosyal ve sosyo-kültürel yönleriyle ele alınmasında ve bu noktada karşılaşılabilecek sorunların neler olabileceğine bir bakmakta yarar olacağı muhakkaktır. Çizgi film müziklerinin nasıl bir etki yaratmayı hedeflediği ve psiko-sosyal ve sosyo-kültürel yönüyle ne gibi ifade ve anlamlar içerdiği incelenmelidir.

1.4.1. Psiko-Sosyal Yönüyle Çizgi Film Müziği

Psikoloji terimi, tek başına sadece bireyi kasteden bir yapıdadır. “Konu insan olduğunda, ‘psikoloji; toplumsal ve fiziksel çevresi içinde davranmakta olan insanı çeşitli ilişkileri ile inceleyen bir bilim dalı olarak tanımlanabilir” (Baymur, 1976; 3). Bu tanım, bireyin içerisinde bulunduğu toplum ve fiziksel çevresinden

soyutlanamayacağı teorisine dayalı olarak yapılmış olarak görülmesine karşın, bireyi ağırlıklı merkez olarak görmektedir. Psikoloji akımları açısından bakıldığında, gözlenebilir davranışlardan ve ilişkilerden söz edildiğine göre, davranışçı görüşe göre bir tanım olduğu kanısına varılabilir (Günay, 2006: 77). Bu tanımlardan birçoğunu psikolojiye farklı yaklaşımlar olarak ifade etmek mümkündür.

Toplum içerisinde yaşayan bir varlık olan insan, incelenirken toplumun da incelenmesi psikoloji ve toplum bilimini birbirlerine yaklaştırmıştır. Bu sebeple psikoloji ile sosyoloji bilimleri arasından yakın bir ilişki meydana gelmiştir. Bu ilişkinin sonucu olarak da bazen sosyolojiye bazen de psikolojiye yaklaşan sosyal psikoloji ortaya çıkmıştır. Kağıtçıbaşı, sosyal psikolojiyi “ toplum içerisindeki bireyin davranış bilimi” olarak tanımlamaktadır (1979: 1). Bu bağlamda, “psiko-sosyal” terimini bireyin toplum içerisinde yaşayan bir varlık olarak incelenmesi neticesinde ortaya çıkan psikolojik ve sosyolojik ilişkiler bütünü olarak tanımlamak mümkündür.

Toplumsallaşmanın bireyin taklit etme yeteneğinden yola çıkarak etrafındaki bireyleri gözlemlemesi ve bu sayede topluma uyum sağlaması olarak düşünüldüğünde, müziğin toplumsallaşmada önemli bir araç olabileceği fikri ortaya çıkmaktadır. Günümüzde, “...küçük yaştaki çalgı öğrencilerinin daha çok taklitle dayalı olarak, büyüklerin ise, gene yaş ve bilgi düzeylerine göre taklitten uzak olarak çalıştırıldıklarını biliyoruz (Günay, 2006: 80). Bu durum müziğin diğer alanlarında da geçekliliğini korumaktadır.

Birey toplum içerisinde yaşarken, topluma ait değer yargılarını öğrenmekte ve onlara göre davranmaya çalışmaktadır. Bu davranışlardan bazıları müzik alanına transfer olarak bireyin müziksel tercihlerinin oluşmasına sebep olmaktadır. Bireyin müzik tercihleri, çevresindeki müzik tür ve çeşitleri ile oluşur. Bu duruma etrafındaki bireylerin o tür ve biçimlere olan yaklaşım tarzlarının da etkisi büyüktür. Sosyal çevresi tarafından “kötü” olarak nitelendirilen bir müzik türü, bireyin önyargılı davranması ile kötü olarak görülebilir ve hatta hiç dinlenmeden hakkında yorum yapabileceği bir duruma dahi gelebilir. Bu konuda en güçlü ve birey üzerinde etkili

çevre ise, genelde “arkadaş grupları” olabilmektedir.

Çocuklarını küçük yaşlarda çalgı eğitimine yönlendiren ailelerin kendi tercihlerine göre çocuklarını yönlendirdikleri düşünülse de, bir müzik aleti eğitiminin verilmesinin yaraları üzerine yapılmış birçok bilimsel araştırma ve çok sayıda olumlu görüş bulunmaktadır (Günay, 2006: 82). Bu eğitim, bireyin bellek gelişiminden günlük yaşam alışkanlıklarına kadar birçok yönden olumlu davranışlar kazanmasına sebep olmaktadır.

Müzik ve toplum bilimine ilişkin araştırmalar özellikle bazı türler üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bunların en önde geleni ise popüler kültüre ilişkin müzik türleridir. Görsel medya araçlarında kullanılan müzik türleri bunların başında gelmektedir. Günay, “müzik sosyolojisi” isimli kitabında bu konuya ilişkin şu ifadeleri kullanmaktadır: “Frankfurt Toplumsal Araştırmalar Enstitüsü (Frankfurt Okulu) üyelerinden, müzik ve toplum bilimi alanında kitap ve makaleler yayımlamış olan müzik bilimci ve filozof Theodor Wisengrund Adorno (1903-1969) henüz 1941 yılında yazmış olduğu bir makalesinde, birey, toplum pop müzik ilişkilerini konu alıyor. Bu müzik çeşidi üzerine olumsuz eleştirilerde bulunuyor” (2006: 82).

Çizgi film müziği alanında yaşanan gelişmelerin de, çizgi film müziklerinin popüler bir durum içerisinde olması sebebiyle en az popüler müzik kadar önemli olduğunu söylememize imkân tanımaktadır. Çizgi film müziklerinin, genel yapısı itibariyle izleyicileri ekran karşısında tutmayı sağlamaya yönelik tasarlanmasının yanında, onları psiko-sosyal yönüyle etkileme gücüne fazlasıyla sahip olduğunu söylemek mümkündür. Bu sebeple etkileyici ve yönlendirici özellikleri oldukça fazla olan bir müziksel yapıya sahip olduğu düşünülebilir.

Müziğin insan psikolojisi üzerindeki etkileri birçok toplum tarafından keşfedildiğini söylemek mümkündür. Geçmişten günümüze ses, ritim ve melodi toplumlar tarafından duygu ve düşünceleri etkili bir biçimde ifade etme aracı olarak görülmüştür. Söz ve yazının yerini İmgesel anlatımın almaya başladığı günümüzde, görüntü ve sese dayalı televizyon vb. medya araçları bu iki temel öge yardımı ile

insanların düşünce yapılarını istenilen yönde şekillendirebilmektedir. Bu durum, görsel medya uygulamalarında kullanılan müziğin, insan psikolojisi üzerindeki etkilerini açıkça ortaya koymaktadır.

Müziğin insanın ruh yapısı üzerindeki etkilerini incelenmeye yönelik birçok gözlem ve deney yapılmıştır. “İnsan beyninin “müziği takdir yeteneğine” sahip olduğu, bebekler üzerinde yapılan deneylerle doğrulanmış ve araştırmacılar, müziğin insan beynindeki mutluluk, neşe, elem, öfke, nefret gibi alanları tetikleyen bir enerji bandı olduğu belirtmişlerdir.

Çoban’ın belirttiğine göre, bu alanda yapılan PET (beyin haritalama tekniği) çalışmaları ses, ritim, melodi, vurgu ve armoninin beyin sağ yarımküresinde; frekans ve ses şiddetindeki değişmelerle birlikte müzikle ilgili düşünce kalıplarının ise beyin sol yarımküresinde kaydedildiğini göstermiştir” (2005: 1-2).

Müziğin psikolojik tesiri, birçok insan topluluğu tarafından fark edilmiştir. Orta Asya’da kullanılan kopuz tedavi edici ve iyi ruhları çağıran, davul ise kötü ruhları kovmak için çalgı olarak şamanlar tarafından kullanılmıştır. Şamanlar, yaptıkları dans ve müzikler yoluyla toplum tarafından iyileştirici güçlere sahip kutsal insanlar olarak tanınmış ve büyük saygı görmüşlerdir.

Demir’in belirttiğine göre, batı toplumları müzik eğitimi ile sosyal psikolojinin yönlendirilebileceğini düşünüyor iken, doğu toplumlarında müzik sanatı psikolojik bir tedavi yöntemi olarak yüzyıllarca kullanılmıştır (1994: 41).

Diğer tüm sanat dallarında olduğu gibi müzikte de toplum psikolojisinin etkisi ön plandadır. Müzik, bireysel bir sanat olmasının yanında toplumsal birlikteliği de sağlayabilen bir yapıdadır. “Toplumsal birlikteliği sağlamak amacıyla bestelenmiş olan ulusal(milli) marşlar, siyasi parti müzikleri veya ordu(savaş) marşları her zaman cesaret ve dayanışma hisleri yaratmak amaçlı kullanılmıştır” (Prendergas, 1997: 187).

Dönmez, müziğin psiko-sosyal yönü ile ilgili “müzikte genellikle ‘gerginlik’ tiz selerle ifade edilirken, gerginliğin yerini rahatlamaya bırakması durumu pes seslerle ifade edilir. Burada ‘gerilim’ olarak kavramsallaştırılan, tiz seslerin yarattığı etki bazı kuramcılar tarafından ‘soru’, rahatlama olarak kavramsallaştırılan etki ise ‘yanıt’ olarak adlandırılmıştır” diyerek, kullanılan ses perdesinin insan psikolojisi üzerindeki etkilerinden bahsetmiştir. (2007: 139).

İnsanın doğumundan ölümüne kadar yaşadığı tüm olaylardaki psikolojik durum tasviri en yalın anlatımıyla müzik sanatında görülebilmektedir. Küçük bir bebeğe söylenen ninni, bir ölünün ardından yakılan ağıt müziğin sosyal psikolojisini açıkça ortaya koymaktadır. Çizgi film müziklerinin psiko-sosyal boyutu incelendiğinde; eserin sahip olduğu ritmik yapı, form biçimi, metronom hızı, kullanılan çalgı türleri ve sözleri gibi birçok yönüyle izleyicinin psikolojik durumunda istenilen yönde değişim yapabilme gücüne sahip olduğu açıkça görülecektir. Bahsedilen bu özelliklerden sadece biri olan metronom hızının yavaş ya da hızlı olmasının bile, eserin insan psikolojisi üzerinde yaratacağı etkiyi büyük oranda değiştirebileceğini göstermeye yeterlidir

Batı müziğinde minör ezgilerin hüznü çağrıştırdığı, dissonant armoninin amacının gerginlik ve uyumsuzluğu sağlamak olduğu ve bu etkinin söz kullanımı ile daha da arttırılabileceği konularından bahseden Dönmez’e göre; müzik eserinde kullanılan metronom hızı, eserin algılanması üzerinde büyük etki yaratmakta ve serbest ritimli ezgiler daha çok hüznü betimlemektedir (2007: 140-145). Buradan yola çıkarak, müzik eserlerinin sahip olduğu yapısal özelliklerin insan psikolojisinde ne denli etkili olduğunu söylemek mümkündür

Müzik, karakterlerin ruhsal durumlarını betimleme yönü ile de önemlidir. Çizgi filmde karakterlerin ıslık çalarak şarkı söylemesi her şeyin yolunda gittiğinin bir ifadesi sayılabileceği gibi, aniden oluşan sessizlik ya da arka planda tınlayan bir gerilim akoru, bazı şeylerin yolunda gitmediğine dair izleyicinin zihninde bir soru oluşturmaya yeterlidir.

İnsan beyninin algılama, hareket, duygu, öğrenme ve hafıza gibi hemen hemen bütün zihinsel fonksiyonlarını harekete geçirebilme özelliği müziği ideal bir iletişim aracı haline getirmektedir. Müziğin bu eşsiz özelliğini en çok kullanan sanat dallarından biri de sinemadır. İzleyicinin beyaz perdedeki hareketleri anlamlaştırması ve gerçeklik hissini yakalamasında büyük etkiye sahip olan müzik, adeta filme can vermektedir. Bu durum sinema sanatına benzer özellikler sergileyen çizgi film sanatı için de fazlasıyla geçerlidir.

Çizgi filmlerin en büyük hedef kitlesini oluşturan çocukların dış dünyayı algılamak için kullanabilecekleri en geniş duyu organı gözleri ve kulaklarıdır. Bu nedenle bir çocuk için öğrenme, bir anlamda gördüklerini ve duyduklarını taklit etmektir. Çizgi film ise görüntü ve sesli mesajlarla bu duyulara hitap etmektedir. Genel olarak görüntü ve sesin birlikte kullanıldığı çizgi film, hayali bir hikâyenin çocuklar tarafından doğal ve gerçek gibi algılanmasını kolaylıkla salgılayabilir. Bunu yaparken en büyük yardımcı öğelerinden biri görüntü, diğeri ise müziktir.

Müziğin, çocuğun dil gelişimine büyük etkisi vardır. Özellikle sözlü müzik parçaları (yani tekerlemeler, saymacalar, çocuk şarkıları ve çocukların söyleyebilecekleri halk türküleri) çocuğun dil gelişimini olumlu yönde etkilemektedir (Sun, 1988: 32).

Çocuklar kendilerine çarpıcı gelen sesleri, görüntüleri anımsamaktadır. Çizgi filmlerde daha çok hareketli melodilerin tercih edilmesi, çocuğun enerjisine, dinamizmine uygun olması açısından önemlidir. Çünkü çocuklar ağır ve uzun melodilerden daha çabuk sıkılmaktadır.

Okumuş, çocukların kısa ve etkileyici melodileri duyar duymaz, oyunlarını yarıda kesip televizyonun başına koştuğu, gün boyunca bu melodileri ve sloganları yineledikleri ve bu melodilerden bazılarını eksiksiz biçimde anımsadıklarını bir gerçek olarak nitelemiş ve bu konuda röportaj yapılan çocukların konu ile ilgili şaşılacak derecede eleştirel görüşler ortaya koymuş olmalarına dikkat çekmiştir (2008: 29).

Atlıoğlu ise, “Reklam m¼zikleri ve çocuklar ¼zerindeki etkileri” konulu y¼ksek lisans tezinde “ocukların reklamları sevmesinde reklam m¼ziklerinin b¼y¼k ¼l¼de payı olduğunu belirterek, çocukların dil gelişimine ve m¼zik dağarcığına reklam m¼ziklerinin b¼y¼k katkısı olduğunu” vurgulamıştır. Atlıoğlu, “ocukların sevdikleri reklam m¼ziklerini zaman zaman s¼yledikleri bilinmektedir. Reklam m¼zikleri tıpkı pop¼ler m¼zikler gibi akılda kalıcı, kısa ve tekrarlanan bir yapıya sahiptir. Çocuklar, uzun sloganlardan çok, ezberlenmesi kolay daha kısa sloganlar içeren reklamlara daha fazla ilgi g¼stermektedirler. Bu tip reklam m¼zikleri tıpkı pop m¼zikler gibi akılda kalıcı, kısa ve tekrarlanan bir yapıya sahiptir.” demiştir (1994: 55).

Atlıoğlu’nun bahsettiği durum, çocukların vazgeçilmez eğlencelerinden sayılabilecek çizgi filmler içinde geçerlidir. izgi film m¼zikleri de reklam m¼zikleri gibi ocuk ve yetişkinlerin dikkatlerini çekmeyi ve ilgi odağı olmayı amaçlamakta ve buna y¼nelik hazırlanmaktadır.

Çocuklar, izgi filmlerin ana tema m¼ziklerini duydukları anda televizyonun karşısındaki yerlerini almaktadır. Bu genellikle onlar için vazgeçilmez bir andır. Çocuklar dikkatlerini canlı tutacak biçimde şekilmiş ya da bestelenmiş çizgi film m¼ziklerinden etkilenmektedir. Dikkatlerini en çok çeken çizgi filmler hareketli ve tekerlemeler içeren çizgi film melodileridir. Bu sebeple, izleyicinin çizgi filmi yaşamasındaki en ¼nemli etkenlerden biri g¼r¼nt¼ ise, bir diğerinin de m¼zik olduğunu s¼ylemek m¼mk¼nd¼r.

izgi film m¼zikleri ¼zellikle k¼¼k yaştaki izleyicileri hedef alan yapısıyla izleyicilerin psikolojik yapılarında ¼nemli ve kalıcı izler bırakabilecek etkiye sahiptir. Bu etki çizgi filmin konusu, karakterleri ve genel teması ile birlikte hareket etmektedir. Bu etkinin olumlu ya da olumsuz y¼nlerde olabilmesi yapımcıların y¼nlendirmeleri doğrultusunda oluşmaktadır. izgi filmlerin çocukların en ¼nemli heyecan ve eğlence kaynaklarından biri olduğu d¼ř¼n¼ld¼đ¼nde onlar ¼zerinde ne denli yoğun duygular besleyerek izledikleri daha iyi anlaşılacaktır.

Bu sebeple, çizgi film müziği yapımcıları daha dikkatli davranarak çocukların olumlu yönde zihinsel ve psikolojik gelişimine katkı sağlayabilecek çizgi film müzikleri üzerinde çalışmalıdır. Özellikle çizgi film gibi, adeta sınırların ve limitlerin ortadan kalktığı bir yapı içerisinde müzik psiko-sosyal yönü ile, çok önemli ve işlevsel bir rol üstlenmelidir. Bu rol popüler medyanın gereklerine uygun olmanın yanında bir yönü ile de çocukların zarar görmeyeceği bir biçimde tasarlanmalıdır. Çizgi filmlerde kullanılacak olan müzikler, tarz, ritmik yapı, tonal yapı, duygusal ifade biçimi vb. yönleriyle titiz çalışmalar sonucunda oluşturulmalıdır.

1.4.2. Sosyo-Kültürel Yönüyle Çizgi Film Müziği

Sosyo-Kültürel terimini, bir toplumun ya da toplumsal bir grubun kendine özgü kültürel yapısını ifade eden örf, adet, kural ve diğer davranışlar bütünü olarak ifade etmek mümkündür. Çizgi film müziklerinin sosyo-kültürel yönü ile ele alınması, konunun sadece müziksel boyutunu değil, kültürel, sosyolojik ve ekonomik yönlerini de içine almaktadır. Bu nedenle, çizgi film müziklerinin sosyal, kültürel ve ekonomik yönlerinin birbirleriyle oluşturacakları karmaşık sistemin incelenmesinde yarar vardır. Hiç şüphesiz, çizgi film müzikleri toplumun sosyo-kültürel ve ekonomik yapısında önemli bir yer tutmaktadır.

Çizgi film müziği, önemli bir kültürel olgudur. Kültür, hemen tüm sosyal bilimler alanlarının birçoğu tarafından ele alınmıştır. “Antropolojik açıdan kültür, “uygarlık, eğitim, güzel sanatlarla eşanlı kullanılabildiği gibi, etimolojik kökeni itibariyle üretme/yetiştirme karşılığına da indirgenebilen bir kavramdır” (Emiroğlu, 2003: 521).

Müziğin kültürel işlevleri ve toplum üzerindeki etkileri sosyoloji, kültürel antropoloji, sosyal psikoloji ve müzikoloji gibi bilim alanlarındaki birçok araştırmaya konu olmuştur. Çünkü bireyleri ve sosyal grupları bire bir etkileyebilme gücüne sahip olan müzik ile toplum arasında dinamik ve canlı bağlar mevcuttur.

İnsanlar tarafından üretilen kültürün bir bölümünü de, müzik eserleri oluşturmaktadır. “Müzik, güzel sanatların bir dalı olarak, kültür kavramı içerisinde ve diğer kültürel değişkenlerle birlikte incelenebilir” (Günay, 2006: 98). Bunu yanında toplum tarafından müzik alanında meydana getirilen ürünlerin tümüne “müzik kültürü” adı da verilebilmektedir.

Günay, müzik kültürünü tanımlarken şu ifadelerle yer vermiştir: “ Müzik Kültürü; toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun, genel kültürünün yanında kazandığı müzik sanatına ilişkin bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile müzik ortamlarında geçerli ahlâk kuralları, gelenekler ve benzeri diğer yetenek ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütündür” (2006: 99). Bu bütün aynı zamanda tüm toplumun müziksel davranışlarının da bir yansımasıdır.

İnsanların en temel ihtiyaçlarından biri olarak sayabileceğimiz müzik, çeşitli ihtiyaçlara cevap verebilmek amacıyla farklı tür ve biçimlerini de ortaya çıkarmıştır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ortaya çıkan müzik türleri ve biçimleri gerekli ihtiyaca cevap verebildikleri sürece yaşamış ve yerini yeni tür ve biçimlere bırakmıştır. Bunlara ülkemizden örneklerde vermek mümkündür. İletişim araçlarının ve medyanın yaygın olmadığı yıllarda gerek duyulan gazino ve taverna kültürü günümüzde TV ve radyoların yaygınlaşmasıyla yerini başka türlere ve biçimlere bırakmıştır. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Müziğin herhangi bir alanında ortaya çıkan yeni bakış açıları, eğer toplumun o günkü ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikteyse, rağbet görmekte ve ilgi çekmektedir. Bu durum, müzik kültürümüzü de etkilenmektedir. TV programları, yeni müzik akımları, kayıt kolaylıkları, bu alanda yeni yetişen besteci ve ses yönetmeni gibi uzmanların bu alana duydukları ilgi, zaten hareket halinde olan müzik kültürümüzün gelişim sürecine yön vermektedir.

Birçok yönü ile kitleleri peşinden sürükleyen müzik, kitlesel bir etkileme gücüne sahiptir. Wittgenstein, müziğin kitlesel etkileme gücü hakkındaki görüşlerini şu şekilde belirtmektedir: “Müzik, seslerle yapılan bir sanat dalı olduğundan kitleleri

aynı anda etkilemede, öteki sanat dallarına oranla daha şanslıdır. Ses, aynı anda ulaşabildiği bir alanda bulunan bütün kitleleri, aynı anda ve aynı mekânda etkileyebilir” (2004: 20). Wittgenstein’in bu sözleri, müziğin kitlesel etkileme gücünü ifade etmeye yeterlidir.

Çizgi film müzikleri de yapım şartlarına göre kültürel değerler içermektedir. Çizgi film müziğini meydana getiren yapısal özellikler (ritm yapısı, melodi yapısı, içerdiği sözler vb.) kültürel mesajlar ve izler taşımaktadır. Özellikle izleyici kitlesi üzerinde bu kültürel unsurlar kalıcı izler bırakabilecek niteliktedir. Eğer bir toplumun kültürel yapısında önemli görülen değerlerin yıpratılması ya da değişikliğe uğratılması düşünülecekse, bu günümüzde en kolay medya organlarını kullanarak gerçekleştirilebilmektedir. Özellikle çizgi film ve çizgi film müziği bu konuda hitap ettiği kitlenin büyüklüğü düşünülürse önemli bir güç sayılabilir.

Günümüz kültür aktarımındaki kullanılan en büyük araçlardan birisi de enformasyondur. Enformasyon, belli bir alanda ve belli bir toplumda bilgi ve haberlerin yayılmasına olanak sağlayan araçların tümüne verilen addır. Günümüzde enformasyon çok ileri bir boyuta ulaşmıştır. TV, radyo gibi iletişim araçlarının yanında internet iletişiminin de eklenmesi, bilgi aktarımını çok kolay ve hızlı bir hale getirmiştir. Bu noktada, kitle iletişim araçlarının rolü önemlidir. Mc Robbie’nin konuya yaklaşımı şöyledir: “Kültürün bugün başat bir konuma sahip olduğu dünyanın haritası ve sınırları, kültür ve enformasyon üretimini geç sermaye mantığı olarak gören uluslararası şirketler tarafından yeniden çizilmektedir. Televizyon ve görsel imge de, kitle iletişim endüstrisinin kullandığı birincil araçlar haline gelmiştir” (1998: 260). Kalay, ise bu durumu şöyle ifade etmektedir. “Televizyon ve görsel imgenin bireyler ve kültür üzerinde niçin birincil araçlar durumuna geldiği Mc Luhan’ın “sıcak ve soğuk medya” kavramlarıyla açıklanabilir. Luhan’a göre bir araç yüksek çözünürlüğe sahipse, yani büyük miktarda veri taşıyorsa izleyenlere doldurmak, tamamlamak ya da yorum yapmak için az miktarda yer bırakır.”(2008: 17). Bu düşüncelerden yola çıkarak, Televizyonun zengin içeriğiyle bizlere fazla düşünme zamanı bırakmadığını söylemek mümkündür.

Çocuklar, popüler kültürden sadece görsel ve işitsel medya yoluyla değil, anneler ve babalar aracılığıyla da etkilenmektedir. Yeni doğan bebeklerin ve çocukların çizgi film karakterleri ile süslenmiş odaları, kıyafetleri anne babalar yoluyla hayatlarına girmektedir. “Bazı firmaların sadece çocukları hedef alarak satış yapmaları, dünyanın birçok yerinde çocuklar için faydası olmayan yiyecek ve içeceklerin çocukların ilgisini çeken çizgi film karakterleriyle süslenen ambalajlarda çocuklara sunulması, popüler kültür yoluyla çocukların hapsedilmesidir” (Çelenk, 2000: 23).

Kitle iletişim araçları, insanın mekâna ve zamana ilişkin algılarını sürekli olarak değiştirmektedir. Algıların değişmesi beraberinde kültür akışını da getirmektedir. Kültür akışı etnik, ekonomik, ideolojik, teknolojik ve medyatik alanlarda gerçekleşmektedir (Demir, 1994: 58). Günümüzde, bireyin biyolojik bir varlık olmaktan çıkarak, toplumun bir üyesi, bir birimi olmasında ve toplumsallaşmasında çeşitli etkenler (aile, okul, arkadaş, iş çevresi, çeşitli siyasal ve toplumsal kurum ve kuruluşlar vb.) yanında, kitle iletişim araçları da etkilidir.

Kitle iletişim araçları, bireyin toplumla bütünleşmesinde, toplumun bir varlığı olmasında, toplumdaki kültürü almasında, yeni değerler kazanmasında, inanç, tutum ve hatta davranışlarında değişiklik meydana gelmesinde rol oynamaya başlamıştır. Bu etkilenmenin derecesi ise, bireyin bu araçlara ne kadar açık olduğu, bunları ne derece kullandığı ve bu araçlardan hangi tür mesajların verildiği ile sınırlanmaktadır (Aziz, 1980: 19).

Çizgi film ve çizgi film müzikleri, popüler kültürün bir parçası olarak düşünüldüğünde sanatsal boyutundan çok, ekonomik yönü ile ele alınmaktadır. Bu yönü ile eğlenceye yönelik bir vakit geçirme aracı olarak görülen çizgi filmler, aslında toplumun müzik mirasının gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli roller üstlenebilecek kadar önemlidir. Günay, toplumun müzik mirasını aktarmayı; “başka ülkelerin müziklerine ve yeniliklere açık olarak, kendi ülkemizin eski ve yeni seçkin ürünlerini tanıtmak” (2006: 93) şeklinde belirtmektedir. Bunu başarabilmek oldukça güçtür.

Sinema ve müziğin kitle iletişimi adı verilen örgütlü ilişkinin en önemli parçaları halini aldığı günümüzde, kapitalist pazarın kültürel üretimi eline geçirmesiyle ve küreselleşmeye başlamasıyla birlikte hem o ülke içinde hem de diğer ülkelerde yerel kültürel üretimler ve pratikler dışarıdan gelen planlı kültürel taarruza uğramaktadır (Erdoğan; Solmaz: 2005, 24). Esgin'e göre küreselleşme ise, ekonomik güçler egemenliğinin uluslar üstü sermaye gücünün etkisinden kurtulması için, toplumsal, siyasal, kültürel ve teknolojik alanlara yeni anlamlar katarak dünyayı tek bir pazar haline dönüştürme çabasıdır (2001: 186). Bu durumdan yola çıkarak, küreselleşen dünyada çizgi film yapımının endüstri halini aldığı ülkelerin, kendi kültürlerinin tanıtımında çizgi film ve çizgi filmin önemli bir ögesi olan çizgi film müziğini bu amaca yönelik olarak kullandıklarını söylemek mümkündür.

Çizgi filmin sosyo-kültürel yönü ile ele alınmasında dikkat edilmesi gereken bir yönde, önemi bir popüler kültür ögesi olmasıdır. Günümüzde çok sık karşılaştığımız popüler kültür teriminin de bugüne kadar birçok tanımı yapılmıştır.

Popüler kültür kavramı, üzerinde yapılan çok sayıdaki çalışmaya rağmen yeterince açıklığa kavuşmuş değildir. Sadece, belli ölçülerde açıklık kazandırabilmek için bazı tanımlar verilmiştir. "Popüler kavramı" İngilizce kökenlidir. Yeni bir kavram olan popüler kavramı orta çağda "halk" anlamı kullanımıyla başlamıştır. Günümüzde çoğunluk tarafından "sevilen ve seçilen" anlamındadır (Güngör, 1999: 18). Kısaca popüler kültür; geniş iş bölümü etrafında kurulan kapitalist mal üretimi, pazarlaması, dağıtımı ve tüketimi biçimlerine dayanan bir kültür olarak ifade edilmiştir. (Erdoğan, 2004: 9).

Siyasal alanda popüler, egemen faaliyetlerin ve politikaların kabulünün, onayının, teyidinin mührü olarak kullanılmaktadır. İletişim medyasının sunduklarının (müzik, film, pembe diziler, yarışmalar) halk tarafından beğenilmesi anlamına gelir. Kısa adıyla çoğunluğun beğendiği anlamına da gelebilir. Popüler kavramından yola çıkarak popüler kültürü, "halk" kavramıyla ilişkilendirenlerde olmuştur. Onlara göre "popüler kültür", halk ya da halkın dışında ya da üstünde yer alanlar tarafından halk için üretilen her şeydir (Alemdar; Erdoğan, 1994: 110) şeklinde tanımlanmaktadır.

Oktay'a göre ise popüler kültür, yöneten sınıfların, kültürel değerleri ve gelenekleri, egemen ideolojileri doğrultusunda yeni formüller biçiminde yansıtarak yarattıkları, bağımlı bireylere sundukları kültürdür. Popüler kültür, gündelik yaşamın kültürüdür. Dar anlamıyla, emeğin gündelik olarak yeniden üretilmesinin bir girdisi olarak eğlenceyi içerir. Geniş anlamıyla, belirli bir yaşam tarzının ideolojik olarak yeniden üretilmesinin ön koşullarını sağlar (2002: 17).

Oskay ise popüler kültürü şöyle ifade etmektedir: “Bir yandan bizi sisteme sınımsız bağlarken, diğer taraftan da sisteme karşı baş kaldırışımızı dile getirmek ister gibidir. Ancak bu karşı çıkış, gerçek bir karşı çıkış değildir ve genellikle popüler kültürün tüketim anıyla sınırlıdır. Ancak popüler kültür alanıyla yaşanan farklılık, baş kaldırış ve karşıtlık içinde bulunan sistemi kesinlikle tehdit etmeyecek bir dozda ayarlanmıştır” (1998: 156).

Kısaca popüler kültür; alt sosyal sınıfların kültürü olup, egemen sınıfların, egemenliklerini sürdürebilmeleri için ideolojilerini yeniden üreterek sundukları, zevklerin, başkaldırıların, isyanların, saldırıların, direnişlerin, taklitlerin, hava atmaların, anlamların kültürüdür. Yani bağımlı bireyler kültürü, tüketim kültürüdür

Bu tanımlardan ortak bir özellik çıkarmak gerekirse;

1. Popüler kültür sanayi toplumlarından bağımsız düşünülemez.
2. Medyanın etkisi ile birlikte bu kültür halka çok kısa bir sürede ulaşır.

Popüler kültür açısından televizyondaki çizgi filmlerde son derece önemlidir. Bu çizgi filmlerden bireylerin çıkaracağı anlamlar birbirlerinden farklıdır. Çizgi filmde son derece güzel ve gösterişli giysilerle dolaşan ve her istedikleri gerçekleşen kız ya da erkek kahramanlardan, zengin bir aileye mensup bireyin çıkaracağı anlam ile şehrin “varoş” olarak tabir edilen sosyo-kültürel ve ekonomik yönden yetersiz koşullara sahip bölgelerinde yaşayan ve hayatın zorluklarını yaşayarak öğrenen bir bireyin çıkaracağı anlamlar farklı olacaktır.

Popüler kültür, tüm dünyada çeşitli medyalar aracılığıyla tüm ülkeleri ve insan topluluklarını egemen kültüre bağımlı kılmayı sağlayan başlıca vasıtaadır. Bu özelliğiyle, gündelik hayatın bütün katmanlarına sızmış ve düşünce sistemimizi tam bir kuşatma altına almıştır. “Anadolu kültüründe popüler kavramı olmamakla beraber kavram batı kökenli bir kavram olup, kitle iletişim kaynakları yoluyla Anadolu’ya girmiştir. Anadolu da popüler kavramı olamaz çünkü kavram ekonomik, siyasal ve kültürel tüketim biçiminin bir ürünüdür. Bu biçim de Anadolu’nun yaşam biçimine egemen değildir. Anadolu’da popülerler yok muydu? Elbette vardı. Yunus popülerdi, Köroğlu popülerdi, Atatürk popülerdi. Ancak bunlar hem tüketimde hem de hava atmada doyum sağlamayla ilgili değildir sadece ve sadece kalitelerindedir” (Özkan, 2006: 34). Anadolu’da popüler olan; herkes tarafından sevilen, herkesin malı olan, herkes tarafından yaşatılandır

Popüler kültür, kitle iletişim araçları olmadan olamaz diyebileceğimiz bir yapıdadır. Kitle iletişim araçlarından, dolayısıyla popüler kültürden etkilenme durumu sadece yetişkinler için değil, her duyduğunu yetişkinlerden daha çabuk belleğine kaydedebilen çocuklar için de geçerlidir.

Çizgi film müziklerinin artık bir endüstri halini alması konunun ekonomik yönü ile de son derece önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Popüler kültürün en önemli hedeflerinin başında kazanç elde etmek gelmektedir. Çizgi film müziği sektörü bu yönüyle son derece caziptir. İzleyicilerin beğenerek izledikleri çizgi film kahramanları ve onlara ait çizgi filmlerin görsel ve işitsel öğeleri büyük bir pazar oluşmasına sebep olmuşlardır.

Özellikle çocuklara yönelik satış planlamalarında çizgi film kahramanlarına büyük yer verilmektedir. Yiyecek, giyecek ve daha birçok gündelik hayata dair eşyanın sonlara ait satış politikası çizgi film kahramanları ve onlara ait görsel ve işitsel materyallerden oluşmaktadır. Çeşitli ürünlere ait reklam filmlerinde çizgi film müzikleri kullanılmakta ve birçok oyuncak onların şarkılarının kaydedilerek seslendirilmesi yolu ile pazarlanmaktadır.

Çizgi film müzikleri, bu sebeple ticari bir unsur olma durumundadır. Reklam başta olmak üzere birçok ticari sektör çizgi film müziklerini bir pazarlama aracı olarak kullanmaktadır. Bu durum, müziğin bireysel ve kitlesel etkileme gücünden kaynaklanmaktadır.

Bireysel ve kitlesel etkileme gücü, müziği her toplumda vazgeçilmez ve bir sanat dalı konumuna getirmiştir. Toplumun kültürel yapısını da içerisinde barındıran müzik sanatının bu özelliği, çizgi film müziklerinde de kendini göstermektedir. Toplumsal yaşamın her yönünden etkilenecek adeta kültürün işitilebilen bir boyuta dönüşmesine imkân tanıyan müzik sanatı, çizgi film müziklerinde de kendini göstererek sosyo-kültürel işlevlerini sürdürmektedir.

1.5. PROBLEM DURUMU

Çizgi filmler için müzik literatüründen seçilmiş ya da özel olarak bestelenmiş müziklerin yapısal özelliklerinin, ‘sosyo-kültürel’ ve ‘psiko-sosyal’ işlevi üzerine yeni yaklaşımlar oluşturma çabası, bu araştırmanın temel problem durumunu oluşturmaktadır. Çünkü çizgi film müziklerinin biçim farklılıklarını oluşturan yapısal özellikler, izler kitlenin cinsiyeti, yaşı, karakteri ve yoğunlaşmış olduğu sosyo-kültürel çevreyle birebir ilintilidir.

1.6. PROBLEM CÜMLESİ

Bu araştırmanın problem cümlesi; “Çizgi film müziklerinin biçim farklılıklarını oluşturan yapısal özellikler ve bu yapısal özelliklerin izler kitle üzerindeki ‘sosyo-kültürel’ ve ‘psiko sosyal’ işlevleri nelerdir” olarak belirlenmiştir.

1.7. ALT PROBLEMLER

1. Çizgi film müziklerinde kullanılan ana tema ezgilerinin ‘karar sesi’, ‘tonal-modal yapısı’, ‘form yapısı’ ve ‘ölçü rakamı’ bakımından dağılımı ve özellikleri nasıldır?

2. Çizgi film müziklerinde kullanılan ana tema ezgilerinin ‘toplam ölçü sayısı’, ‘metronom hızı’, ‘stil-tarz yapısı’ ve ‘hareket ettiği ses aralığı’ bakımından dağılımı ve özellikleri nasıldır?
3. Çizgi film müziklerinde kullanılan ana tema ezgilerinin ‘uzunluğu (süresi)’, kullanılan ‘çalgı - çalgı grupları’ ve ‘vokal (insan sesi)’ kullanımını yönüyle dağılımı ve özellikleri nasıldır?
4. Örneklem grubundaki çizgi filmlerin hedefledikleri düşünülen ‘yaş’ ve ‘cinsiyet’ grubu bakımından dağılımı nasıldır?
5. Çizgi film müziklerinde kullanılan ana tema ezgilerinin ‘besteleme yöntemi’, ‘farklı çalgı kullanımı’, ‘ses efekti kullanımı’ ve ‘jeneriklerde kullanımı’ bakımından dağılımı ve özellikleri nasıldır?
6. Çizgi film müziklerinde kullanılan ana tema ezgilerindeki söz ögesinin ‘eğitici olma durumu’ ve ‘orijinal dilleri’ bakımından dağılımı ve özellikleri nasıldır?
7. Çizgi film müziklerinde kullanılan ana tema ezgilerinin içerdikleri ‘duygu yoğunlukları’ ve ‘yabancı dillere çevrilmesi’ bakımından dağılımı ve özellikleri nasıldır?
8. Çizgi film müziklerinde kullanılan ana tema ezgilerinin ‘filme özgün olma’ ve ‘anonim olma’ bakımından dağılımı ve özellikleri nasıldır?
9. Çizgi film müziklerinde kullanılan ana tema ezgilerinin ‘sosyo-kültürel işlevselliği’ yönüyle dağılımı ve özellikleri nasıldır?
10. Çizgi film müziklerinde izleyici kitlesi olarak hedef alınan ‘cinsiyet grubu’ ile ana tema ezgisinde kullanılan ‘metronom hızı’, ‘stil-tarz’ ve ‘duygu yoğunluğu’ arasında bir bağlantı var mıdır?
11. Çizgi film müziklerinde izleyici kitlesi olarak hedef alınan ‘yaş grubu’ ile ana tema ezgisinde kullanılan ‘form yapısı’, ‘tonal-modal yapı’, arasında bir bağlantı var mıdır?
12. Çizgi film müziklerinde izleyici kitlesi olarak hedef alınan ‘yaş grubu’ ile ana tema ezgisinin hareket ettiği ‘ses aralığı’, ‘melodi uzunluğu (süresi)’ arasında bir bağlantı var mıdır?
13. Çizgi film müziklerinde izleyici kitlesi olarak hedef alınan ‘yaş grubu’ ile ana tema ezgisinde kullanılan ‘besteleme yöntemleri’, ‘duygu yoğunluğu’, arasında bir bağlantı var mıdır?

14. Çizgi film ve çizgi film müziklerin yapımının gerçekleştiği ‘ülke’ ile ana tema ezgisindeki ‘söz ögesi kullanımı’ ‘filme özgün olma’ ve ‘anonim olma’ arasında bir bağlantı var mıdır?

1.8. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı; çizgi filmler için müzik literatüründen seçilmiş ya da özel olarak bestelenmiş müziklerin yapısal çözümlemesinden yola çıkarak, görsel tasviri betimleyici bir öge olan çizgi film müziklerini sosyo-kültürel ve psiko-sosyal boyutu ile anlamlandırmaktır.

Çizgi film müziklerine ait yapısal özelliklerin çok yönlü olarak ele alınması sonucunda elde edilen bulguların ‘sosyo-kültürel’ ve ‘psiko-sosyal’ yönleriyle incelenmesi ve değerlendirilmesi, araştırmanın en önemli hedefi durumundadır.

1.9. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırma; çizgi film müziklerinin gerek dünyada, gerekse ülkemizdeki bazı örneklerinin yapısal olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi aracılığıyla, çoğunluğu çocuk olan izler kitle üzerinde yaratmaya çalıştığı etkileri incelemek ve çizgi film müziklerinin yapısal özelliklerinin içerdiği sosyo-kültürel ve psiko-sosyal işlevleri anlamlandırabilmek açısından önem taşımaktadır.

Araştırma ayrıca, Türkiye’de çizgi film yapımı alanında faaliyet gösteren akademik ve ticari çalışmalara olumlu yönde katkı sağlayacağı ve bu alanda bundan sonra gerçekleştirilecek olan çalışmalara da ivme kazandıracağı düşünülmesi bakımından da önem arz etmektedir.

1.10. SAYILTILAR

Bu çalışmada:

- Kullanılan yöntemlerin araştırma için uygun olduğu,

- Ulaşılan yazılı ve sözlü kaynakların güvenilir olduğu ve gerçeği yansıttığı,
- Belirlenen evren ve örneklem gurubunun bu araştırma için uygun ve yeterli olduğu,
- Çizgi film müziklerinin, görsel bir anlatım biçimi olan çizgi filmlerin, işitsel anlamdaki en önemli yardımcı ifade formu olduğu,
- Çizgi filmlerde kullanılan müziklerin, çizgi filme farklı anlamlar ve ifadeler katabildiği,
- Çizgi film müziklerinin, hedef alınan yaş ve cinsiyet kitlesine göre yapısal farklılıklar gösterdiği,
- Çizgi film müziklerinin, psikoloji yasalarının ve geçmişten gelen kültürel öğelerin bir devamı olarak bestelenmekte ya da seçilmekte olduğu,
- Çizgi film müziklerinin, hedef alınan ulusun kültürel beklentilerine göre yapısal farklılıklar gösterdiği sayıltılarından hareket edilmiştir.

1.11. LİTERATÜR TARAMASI

“Animasyonun Kültür Aktarımındaki Yeri” ATAN, Uğur (1995), Konya, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Araştırmada, animasyon filmlerinin kültür aktarımındaki rolü sosyo-kültürel yönleriyle incelenmiştir. Araştırma, çizgi filmlerin izler kitle üzerindeki etkilerini, eğitim, kültürel aktarımı ve zihinsel gelişim yönleriyle ele almıştır. Araştırma sonucunda; çizgi filmlerin büyük bir izleyici potansiyeline sahip olduğu, zihinsel ve fiziksel gelişimde istenen yönde rol oynayabileceği ve yeni kuşaklara bilgi aktarımında önemli olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

“Çizgi Filmlerin Çocuk Müzik Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi”, ERGÖZ, H.Selen (2006), Denizli, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi.

Araştırmada, çizgi filmlerin çocuklarda müzik eğitimi aracı olarak kullanılabilirliği incelenmiştir. Araştırma sonucunda; çizgi film sanatının akademik ortama taşınmasının gerekliliği ve ülkemizde bu alandaki yetersizlik vurgulanmış, bu durumun giderilmesinin özellikle müzik eğitimine katkı sağlayabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Müzik eğitiminin, konuları çizgi filme dönüştürülerek daha kolay yapılabileceği özellikle vurgulanmıştır.

“Çizgi Filmde Sahne Tasarımı” AKSOY, Tahir Kutluay (2002), Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Araştırmada, çizgi filmin yapım aşamaları ve özellikle sahne tasarımı üzerinde durulmuştur. Sahnelerin birbirlerini izleyişi ve konunun izleyiciye anlatımında sahne düzeninin önemi belirtilmiştir. Araştırma sonucunda; sahne tasarımının önemi üzerinde durularak konunun diğer görsel sanatlarda yapılacak olan araştırmalara ışık tutacağı ve sahne tasarımının müzik gibi diğer yardımcı unsurlarla desteklenmesi ile daha verimli sonuçlar alınacağı sonuçlarına ulaşılmıştır.

“Music–Driven Character Animation” SAUER, Danielle (2001), Edmonton AB. Canada, The University of Alberta, ACM Inc.

Araştırmada, Müzik odaklı karakter animasyonu ve oluşturmak için gerekli şartlar incelenmiştir. Doğrudan müzik öznitelikleri ile yeni bir animasyon inşa eden sistem sunulmaktadır. Basit bir script kullanmanın performans ve zamanlama, açısından karakter animasyonun kolay kontrol edilmesine yardımcı olacağından bahsedilmiştir. Sonuç olarak; Müziğin animasyon filmlerinde büyük önem taşıdığı örneklerle vurgulanmıştır.

BÖLÜM II

2. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan verileri toplamak için kullanılan araçlar ve araçların geliştirilmesi, verilerin toplanması, toplanan verilerin analizinde kullanılan yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma; çizgi film müziklerinin yapısal olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi yoluyla, çizgi film müziklerinin izler kitle üzerinde yaratmaya çalıştığı etkileri incelemek ve çizgi film müziklerine ait yapısal özelliklerin bu anlamdaki sosyo-kültürel ve psiko-sosyal işlevlerini anlamlandırabilmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu nedenle, araştırma problemi hakkında var olan kütüphane, arşiv veya İnternet kaynaklarından derlenen verilere (yazı, resim vs) dayalı kaynak taraması ve kütüphane incelemesinde arşiv tarama sistemine dayalı olan “Belgesel Araştırma Yöntemi” kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2001; s.1).

Uzman görüşlerinin alınması, çizgi film müziği örneklerine ait video ve ses kayıtlarının incelenmesi aşamasında ise verilerin inceleme yolu ile toplanmasını gerektiren “Görgül Araştırma Yöntemi” kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2001; s.2).

Derecelendirme ölçeklerinden elde edilen verilerin değerlendirilmesi aşamasına gelindiğinde ise; güvenilirliğinin artırılması, yanlılığın azaltılması ve araştırma sonucundaki verilerin karşılaştırılabilir olmasını sağlamak amacıyla verilerin sayısallaştırılması gerekli görülmüştür. Sayısal verilerden elde edilen bulguların tanımlanması ve yorumlanmasında ise verilerin araştırma sorularının

ortaya koyduğu temalara göre düzenlendiği betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır (Yıldırım; şimşek, 2006; 224).

2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu araştırmanın evrenini, 1990-2010 yılları arasında Türkiye’de yayın yapan devlet ve özel sektöre ait televizyon kanallarında kısa bölümler halinde yayınlanmış olan çizgi filmler, örneklemini ise izleyici beğenisine göre anket yoluyla seçilen 50 adet çizgi film oluşturmaktadır. Araştırmanın bu alanda ülkemizdeki mevcut durumu ortaya koymasđ ve diğer ülkelerde gerçekleştirilen çizgi film müzikleri ile kıyaslanabilmesi amacıyla %10 luk kesimini teşkil eden 5 adet çizgi film müziğinin yapımı ülkemizde gerçekleştirilmiş olan çizgi filmlerden seçilmesine karar verilmiştir.

2.3. SINIRLILIKLAR

Araştırma, edinilen bilgiyi denetleyebilmek amacıyla, 1990-2010 yılları arasında Türkiye’de yayın yapan devlet ve özel sektöre ait televizyon kanallarında kısa bölümler halinde yayınlanmış olan çizgi filmlere ait müzikler ile sınırlı tutulmuştur.

Araştırmanın 1990-2010 yılları arasındaki dönemi kapsamasının nedeni; bu tarihler arasında Türkiye’de çizgi film gösterimi yapan devlet ya da özel sektöre ait televizyon kanallarının sayılarında hızlı bir artış görülmesi ve evlerde televizyon kullanımının yaygınlaşmasıdır.

2.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada kullanılan veriler, anket tekniği ve doküman (yazılı, görsel ve işitsel) incelemesi yöntemi ile elde edilmiştir.

Anket, geniş bir örneklem grubundan hızlı bir biçimde veri toplama ve analiz

etme konusunda oldukça etkili bir araçtır. (Yıldırım, Şimşek, 2006: 40). Anket verileri üzerinde tahmine dayalı, genelleme amaçlı sayısal hesaplamalar yapmak mümkün değildir. Bu tür veriler üzerinde betimsel istatistikler kullanılır ve veriler araştırma soruları çerçevesinde tanımlanır (Yıldırım, Şimşek, 2006: 302) Bu araştırmada incelenecek olan çizgi filmlerin seçiminde anket tekniği kullanılmıştır.

Araştırma sınırlılıkları içerisinde bulunan 81 çizgi film farklı yaş, cins ve sosyo-kültürel yaşam seviyelerindeki izleyicilerin beğenisine sunulmuş ve konusu, karakterleri ve özellikle film müziği ile en çok beğendikleri 10 çizgi filmi belirlemeleri istenmiştir. En çok beğeni alan 50 adet çizgi film araştırma kapsamında incelemeye alınmıştır.

Görüşme tekniği, insanların bakış açılarını, deneyimlerini, duygularını ve algılarını ortaya koymada kullanılan, oldukça güçlü bir yöntemdir (Yıldırım, Şimşek, 2006: 40).

Araştırma kapsamında belirlenen çizgi film müziklerinin incelenmesinde uzman görüşlerine büyük önem verilmiş ve konu ile ilgili uzman görüşlerin alınmasında nitel araştırma yöntemlerinden bir model olan görüşme (mülakat) tekniği kullanılmıştır. Bu durum oluşturulan çizgi film müziği derecelendirme ölçeğinin oluşturulması aşamasında da devam etmiş ve derecelendirme ölçeğinin hazırlanmasında uzman (müzikolog, besteci, teorisyen, ve müzisyenler) görüşleri hâkim olmuştur.

Araştırmada kullanılan çizgi film müziklerinin video ve ses örnekleri de araştırma kapsamı doğrultusunda incelenmiştir. Araştırmanın daha önceki aşamalarında hazırlanmış olan derecelendirme ölçeğinde yer alan soruların cevaplandırılarak çizgi film müziklerinin çeşitli yönleriyle derecelendirilmesi aşaması alan uzmanlarının (müzikolog, besteci, teorisyen ve müzisyenler) video ve ses örneklerine ilişkin bu incelemeleri doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Doküman İncelemesi, nitel araştırmalarda gerek kendi başına gerekse

görüşme ve gözlemlerle elde edilen verilere destek amacıyla kullanılan bir veri toplama yöntemidir (Yıldırım, Şimşek, 2006: 40).

Araştırma kapsamındaki yazılı kaynakların, video ve ses örneklerinin araştırılmasında; kişisel ve resmi kütüphaneler, veritabanları, internet arama motorları vb. araçlar kullanılmıştır.

2.5. VERİLERİN ANALİZİ

Bu bölümde; derecelendirme ölçeği yolu ile elde edilen verilerin analiz edilmesinde izlenen yol ve kullanılan yöntemler açıklanmaktadır.

Araştırmada incelenen çizgi film müziklerinin objektif bir yaklaşımla değerlendirilmesinde bir derecelendirme ölçeği yardımıyla ihtiyaç duyulmuştur. Bu sebeple uzman görüşleri ve yönlendirmeleri doğrultusunda çizgi film müziği derecelendirme ölçeği oluşturulmuştur. Oluşturulan derecelendirme ölçeğinin 50 adet çizgi film müziğine uygulanması aşaması da alan uzmanlarının kontrolünde gerçekleşmiştir.

Derecelendirme ölçeğinde kullanılmak üzere çizgi film müziklerinin ana tema melodileri “SİBELİUS 5” müzik yazılımı programı kullanılarak yazılı nota haline dönüştürülmüştür. Çizgi film müziği verilerine kolay ulaşılabilirliğin sağlanması amacıyla her çizgi film için ayrı bir tanıtım kartı oluşturulmuştur.

Elde edilen veriler “SPSS 16” istatistik inceleme programı yardımı ile frekans dağılımları ve korelasyon (ilgişim) hesaplarına tabi tutulmuştur. Elde edilen verilerin daha kolay ifade edilebilmesini sağlamak amacıyla frekans değerler “MICROSOFT OFFICE 2007 EXCEL” programı yardımı ile grafik halinde dönüştürülmüştür.

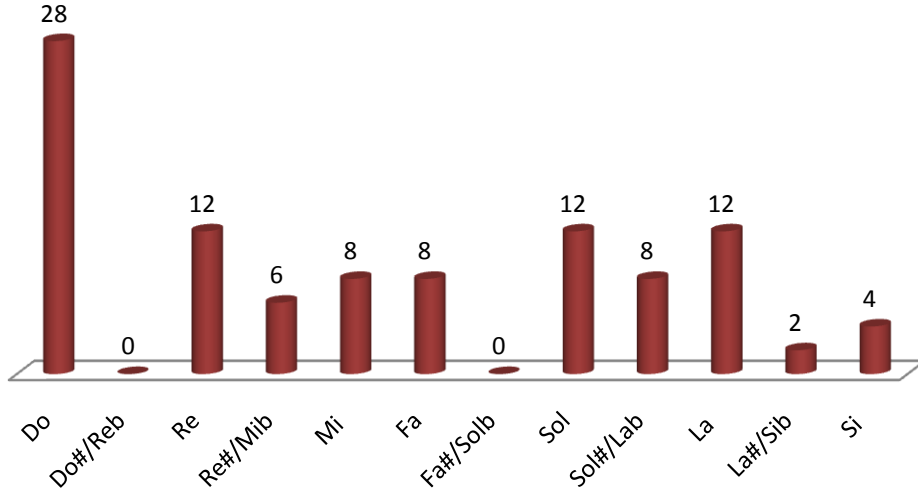
BÖLÜM III

3. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulara dayalı olarak yapılan psiko-sosyal ve sosyo-kültürel analizler doğrultusundaki yorumlar bulunmaktadır.

3.1. ÇİZGİ FİLM MÜZİKLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Grafik 1 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Karar Seslerine Göre Dağılımı.

Grafik 1 incelendiğinde, çizgi film müziği ana tema ezgilerinin büyük oranda “Do” karar olduğu görülmektedir. “Do” karar sesi ile yazılan eserlerin büyük bölümünü ise, majör eserler oluşturmaktadır.

Çocuk şarkılarının büyük çoğunluğunun Do karar sesi ile yazılmış olmasının gerekçeleri düşünüldüğünde; do majörün değiştirici işaret almaması, çocuğun ses genişliği içerisinde bulunması sebebiyle kolaylıkla melodiyi seslendirebilmesi, parlak bir tınıya sahip olması gibi gerekçeler akla gelmektedir.

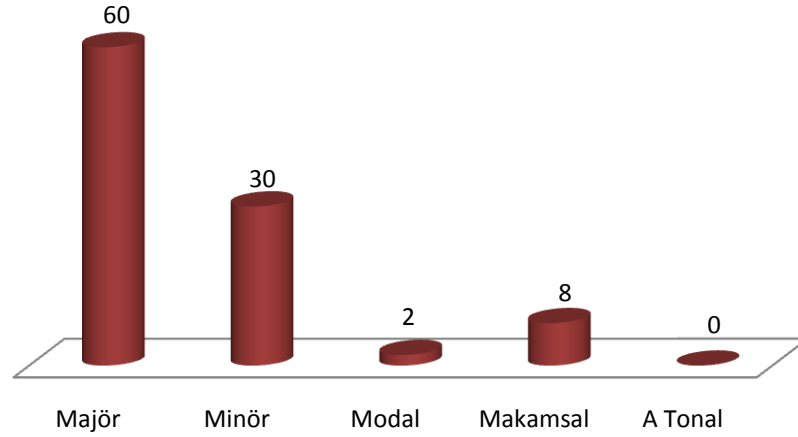
Bunun yanında, “La”, “Re” ve “Sol” seslerinin birbirine benzer oranlarda karar ses olarak kullanıldığı görülmektedir. Araştırmada, “la” karar sesinin kullanıldığı eserlerin büyük bölümünün minör, “re” ve “sol” karar sesinin kullanıldığı eserlerin büyük bölümünün ise majör tonda yazılmış olduğu belirlenmiştir.

Örnekleme grubundaki çizgi film müziklerinin ana tema ezgilerinde, “Do#/Reb” ve “Fa#/Solb” karar seslerinin tercih edilmemiş olması dikkat çekici bir durumdur. Bu karar seslerin minör ve majör tonlarında çok sayıda değiştirici işaret alması çizgi film müziklerinde genel olarak kullanılmamalarına bir gerekçe olarak düşünülebileceği gibi, bunun bestecilerin bir tercihi olduğunu düşünmek de mümkündür.

Ana tema ezgisinin “Do” karar olduğu çizgi filmlerden bazılarını sıralayacak olursak:

- Casper (Sevimli Hayalet)
- Clementine
- Dora The Explorer (Kâşif Dora)
- The Flintstones (Taş Devri)
- Heidi
- Mickey Mouse
- Ninja Kaplumbağalar
- Scooby Doo
- Sponge Bob (Sünger Bob), ilk aklımıza gelenlerden bazılarıdır.

Grafik 2 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Tonal/Modal Yapılarına Göre Dağılımı.

Müzik eserlerinde kullanılan tonal-modal yapı, eserin karakterinde oldukça etkili bir rol oynamaktadır. Adorno, “müzik tekrarlanan şifrelerden yararlanır ki, bunlar da tonalite arcılığıyla düzene sokulur” sözleriyle tonalitenin öneminden bahsetmiştir. (2003: 22).

Çizgi film ana tema ezgilerinin tonal/modal yapılarına göre dağılımının yapıldığı grafik 2 incelendiğinde, bestelerin büyük bir çoğunluğunda majör ve minör dizilerin kullanıldığı görülmektedir. Bu durumun, çizgi film ve dolayısıyla çizgi film müziği sektörüne hâkim durumda bulunan ülkelerin genelde batı müziği (tampere) ses sistemini kullanmasından kaynaklandığını düşünmek mümkündür. Her ne kadar Japonya gibi batı müziği ses sisteminin yanında kendine özgü ses sistemlerini kullanan ve çizgi film sektöründe söz sahibi olan ülkeler olsa da, bu ülkelerde gerçekleştirilen çizgi film müziklerinde de genellikle batı müziği ses sistemine uygun besteler yapıldığı görülmektedir.

Çizgi film ve dolayısıyla çizgi film müziklerinin, izler kitlesini çocukların oluşturduğu televizyon programlarında yayınlanması yolu ile majör ve minör tonal etkilerin çocukların zihninde kalıcı izler bırakacağı ve ileriki yaşlarda oluşacak kişisel müzik beğenilerinin kendi kültürlerine ait makamsal tınılardan uzaklaştıracağı

düşünülebilir. Bu durumu, çizgi film müzikleri yolu ile kültür aktarımının sağlanmasına bir örnek olarak göstermek mümkündür.

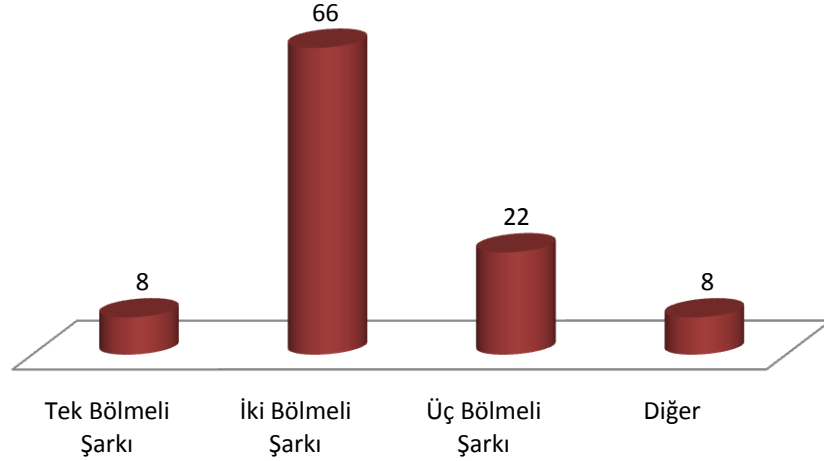
Ülkemizde çizgi film ve dolayısıyla çizgi film müziği, gerek akademik, gerekse ticari yönü ile gelişimini henüz tamamlayamamış durumdadır. Çizgi film yapımının gerçekleştiği küçük ölçekli birkaç çizgi film atölyemiz bulunmasına rağmen, bunların uluslar arası deneyim ve tecrübeye sahip çizgi film yapım şirketlerine oranla, çizgi filmlerde kullanılan müzik çalışmalarına gerekli bütçeyi ayıramadıkları görülmektedir. Bu sebeple ülkemizde gerçekleştirilen çizgi filmlerin büyük bölümünde film müziği olarak özgün müzikler besteletmek yerine hazır bulunan müziklerden seçimler yapılmaktadır. Bunların büyük bölümünü ise anonim eserler oluşturmaktadır.

Bu sebeple, ülkemizde gerçekleştirilen az sayıdaki çizgi filmin tema ve fon müzikleri müzik kültürümüzde var olan ve yaygın olarak kullanılan makamsal bir yapıya sahiptir. “İstanbul’un fethi ve Fatih Sultan Mehmet” (Resim 2) çizgi filminde mehter ve mehter çalgılarının fon müziklerinde sıkça kullanımı buna güzel bir örnektir. Bu açıdan, kendi kültürümüzü yansıtan ve çizgi filmler için özgün olarak bestelenmiş müziklerin ülkemizde yapımı gerçekleşen çizgi filmlerde kullanılması hedeflenmeli ve bu doğrultuda adımlar atılmalıdır.

Resim 2 “Fatih Sultan Mehmet” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

Grafik 3 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Form Yapılarına Göre Dağılımı.

“Şarkı formu, adını şarkılardan almış olmakla beraber, yalnız sözlü eserler değil, birçok küçük çalgı müziği eserini de kapsayan ve uygulama alanı çok geniş olan bir formdur” (Cangal, 2004: 30).

Çizgi film müziği ana tema ezgilerinin “form yapılarına göre” dağılımının sergilendiği grafik 3 incelendiğinde, çizgi film müziklerinde kullanılan ana tema bestelerin büyük çoğunlukla iki bölmeli şarkı formunda eserler olduğu dikkatleri çekmektedir. Özellikle izler kitlesini küçük yaşlardaki çocukların oluşturduğu çizgi filmlerin ana tema müziklerinde daha çok bir bölmeli şarkı formu (Resim 3) kullanılmaktadır.

Resim 3 “Caillou (Kayu)” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

Bir bölmeli şarkı formunda bestelenmiş çizgi film ana tema müziklerinin kısa

olması sebebiyle beraberinde tekrar ve monotonluğu getireceğinin düşünüleceği gibi üç bölmeli şarkı formunun da, küçük izleyicilerin belleklerinde kalıcı olması ve yer etmesi bakımından karmaşık ve uzun olarak düşünülmesi durumunu ortaya çıkarabilir.

Resim 4 “Filintstone (Taş Devri)” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

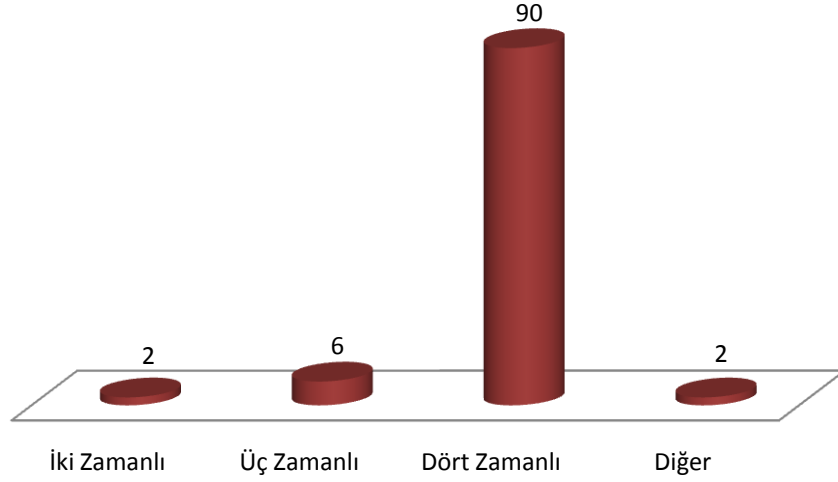

Bu sebeple iki bölmeli şarkı formu (Resim 4) bu açıdan ideal bir yapıdadır. İzleyicinin belleğinde kalıcı olma konusunda yeterli kısalıkta ve aynı zamanda sıkıcı olmamak açısından da yeterli uzunluktadır. Resim 4 de görüldüğü gibi, ilk iki dizek birinci bölmeyi, üçüncü ve dördüncü dizekler ise ikinci bölmeyi oluşturmaktadır. Üç bölmeli şarkı formlarındaki (Resim 5) çizgi film müziği besteleri daha çok ileri yaşlardaki izleyicileri hedef alan çizgi film müziklerinde kullanılmaktadır.

Resim 5 “Evliya Çelebi” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

Grafik 4 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan Ölçü Rakamına Göre Dağılımı.

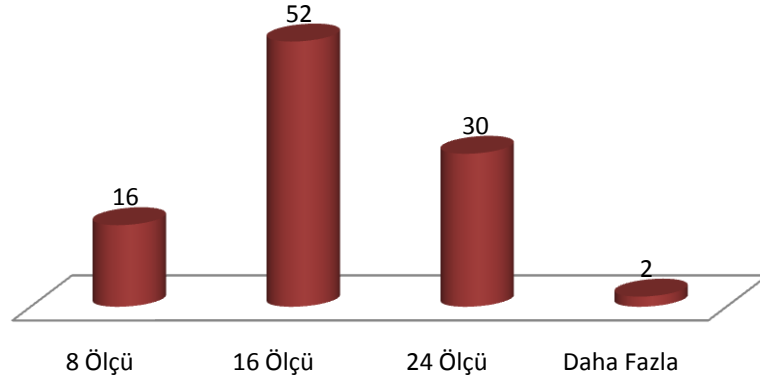

Eserin karakterinde önemli rol oynayan ölçü rakamı, aynı zamanda eserin süre olarak birbirine eşit parçalara bölünmesini sağlayarak belli bir düzen içerisinde yürütülmesine de yardımcı olmaktadır. Örneklem grubunu oluşturan çizgi film müziği ana tema ezgileri incelendiğinde, eserlerin % 90 gibi büyük bir oranda 4 zamanlı ölçü rakamında bestelenmiş olduğu (Grafik 4) açıkça görülmektedir.

Araştırmada, 4 zamanlı ölçü rakamına göre bestelendikleri belirlenen eserlerin büyük bölümünün ise 4/4 lük ölçü rakamında olduğu görülmüştür. Bu ölçü rakamının kolay anlaşılabilir ve basit bir yapıda olması bu seçimin sebeplerinden biri olarak gösterilebilir.

Bunun yanında, 4 zamanlı eserlerin bellekte kalıcılığı olma durumunun karma ölçü rakamı kullanılan eserlere göre daha kolay olması, izler kitlesini büyük çoğunlukla çocukların oluşturduğu çizgi film müziklerinde sıkça kullanılmasına bir sebep olarak düşünülebilir.

Grafik 5 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan (Melodi Tekrarları Dâhil Edilmeden) Toplam Ölçü Sayılarına Göre Dağılımı.

Grafik 5 incelendiğinde, örneklem grubunu oluşturan çizgi film müziklerinin ana tema ezgilerinde kullanılan ölçü sayılarına göre sıralandığı görülmektedir. Bu grafik verileri doğrultusunda, çizgi film müziği ana tema ezgilerinin çoğunlukla 16 ölçüden (Resim 6) meydana geldiğini söylemek mümkündür.

Resim 6 “Smurfs” (Şirinler)” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

Bir periyodun genel olarak sekiz ölçüden meydana geldiği ve çoğunlukla karar sesi ile bittiği düşünüldüğünde, iki bölmeli şarkı formunun ağırlıklı olarak kullanıldığı çizgi film müziği ana tema ezgilerinde, en çok kullanılan ana tema ezgisinin 16 ölçü olarak karşımıza çıkması oldukça doğaldır.

Bunun yanında bir bölmeli şarkı formu ile bestelenmiş ana tema ezgilerinin 8 ölçüden, üç bölmeli şarkı formunda bestelenen ana tema ezgilerinin de genel olarak 24 ölçüden meydana geldiği incelenen eserlerin ortak bulgularından biridir.

Eserde kullanılan ölçü sayısının artış göstermesi, eserin anlam ve içerik yönünden zenginleşmesine sebep olurken beklekte kalıcılık ve kolay öğrenilebilirlik yönünden ise zorlaşmasına neden olmaktadır.

Bu sebeple, çizgi film müziği ana tema ezgilerinin oluşturulmasında, çizgi filmin hedef aldığı izleyici kitlesinin zihinsel kavrayabilme seviyesi son derece önemlidir. Çok küçük yaştaki izleyicileri hedef alan çizgi film müziklerinde daha kısa ve akılda kalıcı melodilerin kullanıldığı görülmektedir.

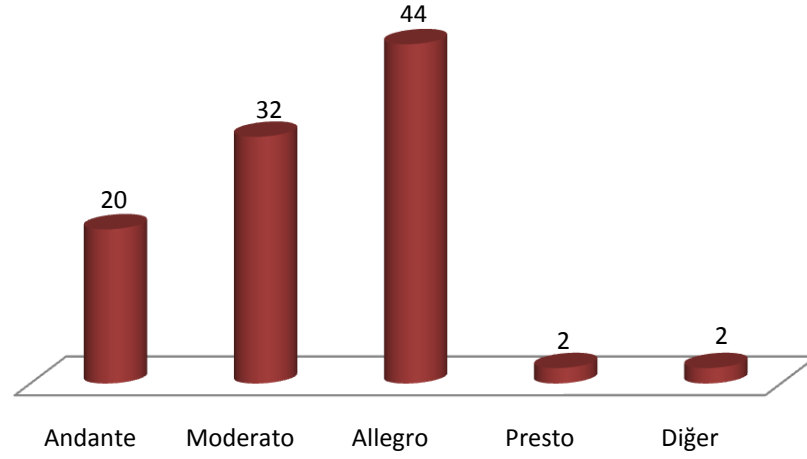
Resim 7 “Woody Woodpecker (Ağaçkakan)” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

Orijinal adı “Woody Woodpecker” olan fakat ülkemizde “Ağaçkakan” olarak bilinen çizgi filmin ana tema müziği (Resim 7) de buna güzel bir örnektir. Bestesi George Tibless ve Ramey Idriss’e ait olan eser melodisinin bellekte kalıcı olması oldukça kolay ve kısa sürede ezberlenebilir bir yapıdadır.

Buna benzer örnekleri daha da çoğaltmak mümkündür. Çizgi film müziklerinde kullanılan melodilerin en önemli özelliklerinden biri de kolay ezberlenebilir olmalarıdır. Profesyonel alan uzmanlarınca hazırlanmış olan çizgi film müzikleri incelendiğinde aranan bu özelliğin öncelikli olarak dikkate alındığı görülecektir.

Grafik 6 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan Metronom Hızlarına Göre Dağılımı.

Araştırmada kapsamında incelenen çizgi film müziği ana tema ezgilerinin metronom hızlarına göre dağılımının yer aldığı grafik 6 incelendiğinde, çizgi film müziklerinin bestelenmesinde ya da bestelenmiş eserler arasından seçiminde en çok allegro (hızlı) metronom hızıyla yazılmış eserlerin tercih edildiği görülmektedir.

Hız, müzik eserinin ifade ve anlam yönü ile istenen duyguyu yansıtabilmesinde büyük önem taşımaktadır. Çizgi film yapımcıları, izler kitlesini çoğunlukla çocukların oluşturduğu çizgi filmlerde izleyicilerin dikkatlerinin toplanması ve çizgi filmin akışının sağlanması bakımından çoğunlukla allegro (hızlı) hız basamağındaki müzik eserlerini tercih etmektedir. Enerjik bir yapıya sahip olan çocuklar için hazırlanan programlarında hızlı ve enerjik olması gerektiğini düşünmek gayet doğaldır.

Özellikle erkek çocuklarına yönelik hazırlanan çizgi filmlerin kız çocuklarına yönelik hazırlanan çizgi filmlere oranla daha fazla hareket ve aksiyon içerdiğini söylemek mümkündür. Bunlara birkaç örnek vermek gerekirse:

- Batman
- Digimoon

- He-man
- Ninja Turtles (Ninja Kaplumbağalar)
- Süpermen
- Ghost Busters (Hayalet Avcıları)
- Darkwing Duck
- Pokemon
- Rescue Rangers
- Sonic The Heros
- Spider-Man (Örümcek Adam), ilk akla gelenlerden bazılarıdır.

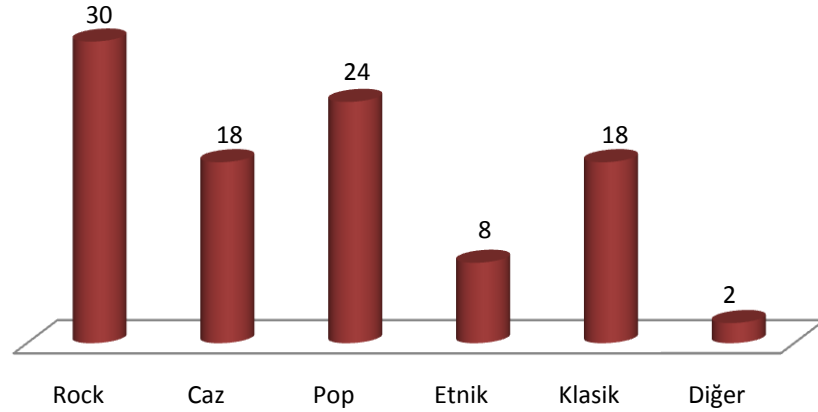
Araştırmada incelenen çizgi film müziklerinde moderato metronom hızında bestelenmiş eserlerde bulunmaktadır. Moderato, “orta hızda” anlamına gelen hız yapısındaki eserler için kullanılan bir terimdir. Araştırmada incelenen eserlerin yaklaşık 1/3 oranındaki kısmını bu hızda bestelenmiş eserler oluşturmaktadır.

Araştırmada incelenen eserlerin % 20 lik bölümünde kullanılan Andante (Yavaş) hızdaki eserler ise daha çok kız izleyicileri hedef alan duygusal içerikli çizgi filmlerde kullanılmaktadır. “Winnie The Pooh”, (Resim 8) bu metronom hızındaki çizgi film müziklerine ilişkin güzel bir örnektir.

Resim 8 “Winnie The Pooh (Ayı Vini)” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

Grafik 7 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan Stillere(Tarzlara) Göre Dağılımı

Çizgi film müziklerinin ana tema ezgilerinde kullanılan stillere (tarzlara) göre dağılımının yapıldığı grafik 7 incelendiğinde, %30 oranı ile rock müziğin birinci sırayı aldığı görülmektedir. “Rock Müzik”, izler kitle olarak özellikle erkek çocukları hedef alan “Transformers, Pokemon, Ninja Turtles, vb.” benzeri çizgi filmlerin en çok tercih edilen müzik türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle aksiyon sahneleri ve konu içerikleriyle etkisi altına aldığı erkek çocukları rock tarzı sert müzikler yardımıyla daha fazla etkilemek isteyen bu tür çizgi filmler, görüntü ve konu içeriklerini müziğin yardımıyla desteklemek amacını taşımaktadırlar.

Araştırmada % 24 lük oranla İkinci sırada yer alan ve ana tema ezgilerinde “pop müzik” formatındaki eserlerin kullanıldığı çizgi filmlerin büyük bölümü ise, daha çok kız çocuklarına yönelik olarak hazırlanmış olan “Winx Kızları” (Resim 9) benzeri çizgi filmler oluşturmaktadır.

Resim 9 “Winx Kızları” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

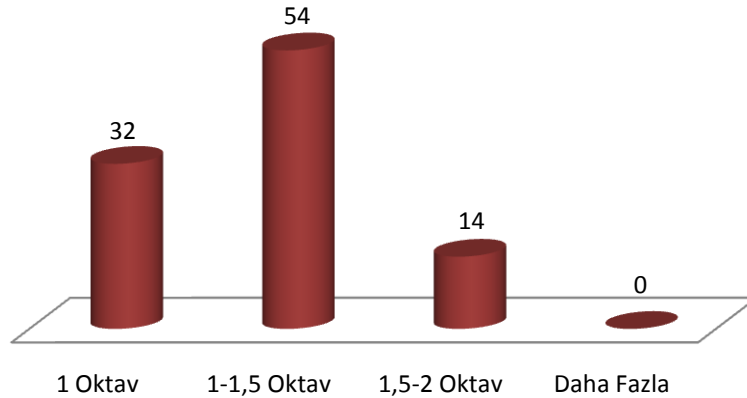

Küçük yaştaki izleyicileri hedef alan çizgi filmlerin büyük bölümünde “Klasik Müzik” tarzında ana tema ezgileri kullanırken, “Caz Müzik” stili daha çok tüm izleyicileri kapsayarak tüm yaş ve cinsiyetlerdeki izleyicilere hitap eden çizgi filmlerin en çok tercih edilen çizgi film müziği stili olarak karşımıza çıkmaktadır. Yurga, caz müziğini 19. yy’da zencilerin öncülüğünde başlayan ve daha sonra beyazların da sahiplenmesiyle tüm dünyaya yayılan bir tür olarak tanımlamaktadır (2005; 104). Pembe panter çizgi film müziği (Resim 10) caz müzik türüne örnek olarak gösterilebilir.

Resim 10 “Pembe Panter” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

Grafik 8 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Hareket Ettiği Ses Aralıklarına Göre Dağılımı

Grafik 8 incelendiğinde, örneklem grubundaki çizgi filmlerin büyük çoğunluğunun 1-1,5 oktav ses aralığında hareket eden melodilerden meydana geldiği

görülmektedir. İzleyicilerin çizgi film müziklerini belleklerinde tutabilmelerini kolaylaştırmak amacıyla çizgi film müziklerinin hareket ettiği ses sınırlarının fazla geniş tutulmamasını bu duruma gerekçe olarak göstermek mümkündür.

Özellikle izler kitlenin yaşı, bu durumun oluşmasında etkili rol oynamakta ve küçük yaşlardaki izleyicileri hedef alan çizgi filmlerde kullanılan melodilerin hareket ettiği ses aralığı 5 sese kadar (Resim 11) düşmektedir. Örneğin; “Mickey Mause Club March” çizgi filminin ana tema ezgisi “G4 – D5” sesleri arasında yani toplam “5 ses” aralığında bestelenmiştir.

**Resim 11 “Mickey Mause Club March (Miki Fare Kulüp Marşı)”
Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm**

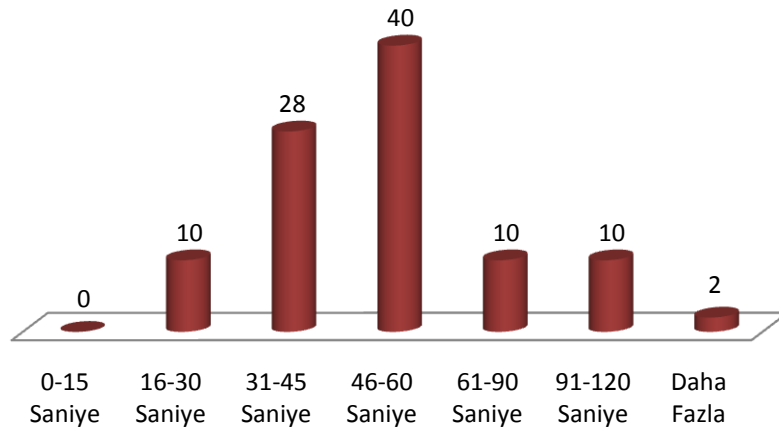
Daha çok genç ve ileri yaşlardaki izleyicileri hedef alan çizgi filmlerde ise, ana tema ezgilerinin oluşturulmasında 2 oktavlık ses sınırlarına kadar çıkan ve bazı durumlarda bu sınırları da aşan aralıklarda (Resim 12) ezgilerin kullanıldığı görülmek mümkündür.

Resim 12 “The Jetsons (Jetgiller)” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

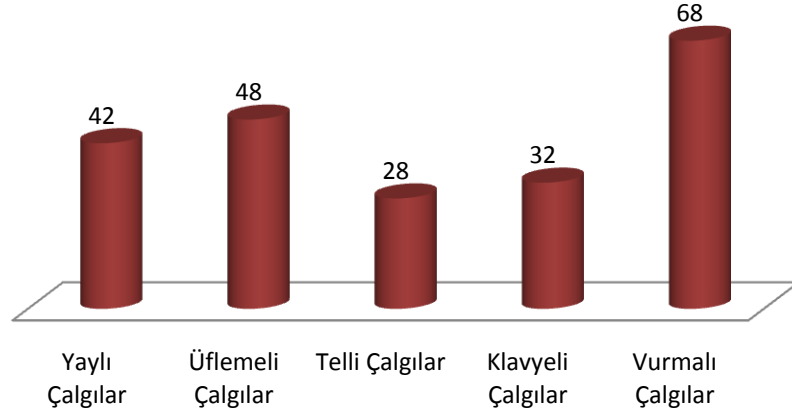
Bu durum incelendiğinde, çizgi film müziklerinin ana tema ezgilerinde kullanılan ses aralığı ile hedeflenen izler kitlenin yaşı, algılama ve bellekte saklayabilme durumu arasında bir bağ olduğu görülecektir. Küçük yaştaki izleyicilere dönük çizgi film müziklerinde daha küçük ses aralığında hareket eden melodiler kullanılırken, daha ileri yaşlardaki izleyicileri hedefleyen çizgi film müzikleri de bu mesafe 2 oktavlık ses aralığına kadar ulaşmakta ve hatta bazı durumlarda bunu da aşmaktadır.

Grafik 9 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Sürelere (Saniye) Göre Dağılımı.

Çizgi film müziği ana tema ezgilerinin süre uzunluklarına göre sınıflandırıldığı grafik 9 incelendiğinde, ana tema ezgi sürelerinin çoğunlukla bir dakika civarında sürdüğü görülmektedir. Çizgi film müziklerindeki ana tema ezgilerinin genelde başlangıç ve bitiş jeneriği olarak ta kullanıldığı düşünüldüğünde, yaklaşık bir dakikalık bu sürenin çizgi filmin tanıtımının yapıldığı başlangıç bölümüne ve “credit” adı da verilen bitiş yazılarının olduğu bölümün süresine orantılı olması açısından bu şekilde düzenlendiğini düşünmek mümkündür. Çizgi film için seçilen ya da bestelenen eserin bireyde istenilen etkiyi yaratabilmesi açısından bu sürenin yeterli görülüyor olmasının da bir başka sebep olarak düşünülmesi de mümkündür.

Grafik 10 Örnekleme Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan Çalgı Gruplarına Göre Dağılımı.

Çizgi film müziklerinin aranje edilmesinde (düzenlenmesinde) çok çeşitli çalgı ve çalgı guruplarının kullanıldığını söylemek mümkündür. Grafik 10 incelendiğinde, özellikle bazı çalgı guruplarının diğerlerine oranla daha fazla kullanıldığı açıkça görülecektir.

En çok kullanılan çalgı guruplarının başında vurmalı çalgılar gelmektedir. Bu durum, vurmalı çalgıların hemen her orkestranın vazgeçilmez öğelerinden biri olmasından kaynaklanmaktadır. Birçok çalgının tercihen kullanıldığı çeşitli orkestraların değişmeyen çalgılarının başında gelen vurmalı çalgılar, eserin ritmik yürüyüşünde ve sabit bir metronom hızının sağlanmasında son derece önemlidir.

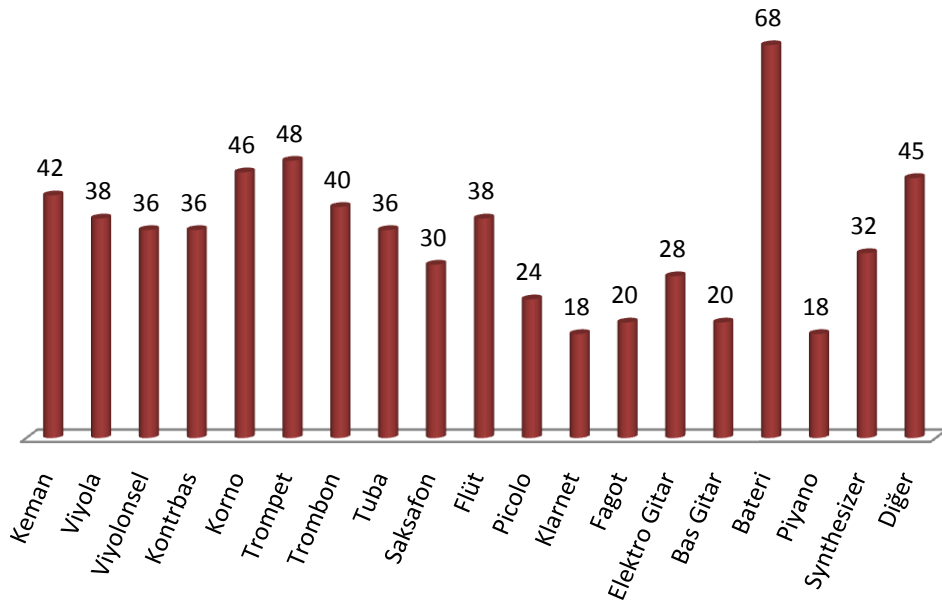
Özellikle vurmalı çalgıların tercih edilmediği çizgi film müziklerinde, ritm çalgılarının görevi kontrbas, kontrfagot ya da basgitar benzeri bas çalgılar tarafından sağlanmaktadır.

Grafik 10 incelendiğinde % 68 oranındaki “vurmalı” çalgıları % 48 ve % 42 kullanım oranlarıyla “üflemeli” ve “yaylı” çalgıların takip ettiği görülmektedir. Daha çok senfonik orkestra düzeninin kullanıldığı çizgi film müziği düzenlemelerinde bu iki çalgı grubunun bütün üyelerinin sesini duymak mümkündür.

Özellikle keman, saksafon, klarnet ve benzeri solo olarak kullanımı yaygın olan çalgıların popüler müzik orkestralarında kullanılmasına rağmen, genel olarak üflemlili ya da yaylı çalgı gruplarının eksiksiz olarak bir arada olduğu çizgi film müziklerinin oldukça fazla sayıda olduğunun da belirtilmesinde yarar vardır.

Telli ve klavyeli çalgıların yaklaşık olarak % 30 oranında kullanıldığı çizgi film müziklerinde, klavyeli çalgıların daha çok ezgilerin temel akorlarının çalınmasında kullanıldığını belirtmek mümkündür. Fakat piyano ve çembalo gibi klavyeli çalgıların solo çalgı olarak melodi ezgilerinin seslendirdikleri çizgi film müzikleri de mevcuttur. Özellikle elektro piyano ve synthesizer benzeri klavyeli çalgılar, araştırma kapsamında incelenen çizgi film müziklerinde daha çok eşlik amacıyla kullanılmaktadır.

Grafik 11 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde En Çok Kullanılan Çalgı Çeşitlerine Göre Dağılımı.

Örneklem grubunu oluşturan çizgi film müziklerinin aranjesinde en çok kullanılan çalgıların kullanım oranlarına göre sıralandığı grafik 11 incelendiğinde, yaylı ve üflemlili çalgı gruplarının birbirlerine yakın oranlarda kullanıldığı hemen göze çarpmaktadır. Çizgi film müziklerinin bestelenmesinde ve düzenlenmesinde

daha çok senfonik orkestra düzeninin kullanılması bu durumun sebebi olarak gösterilebilir. Bu sebeple yaylı ve üflemeli çalgıların büyük çoğunluğunu eser içerisinde duymak mümkün olmaktadır. Temelde, davullar, trampet, cymbal ve zilden oluşan “Bateri” çizgi film müziklerin düzenlenmesinde en çok kullanılan çalgı olarak karşımıza çıkmaktadır.

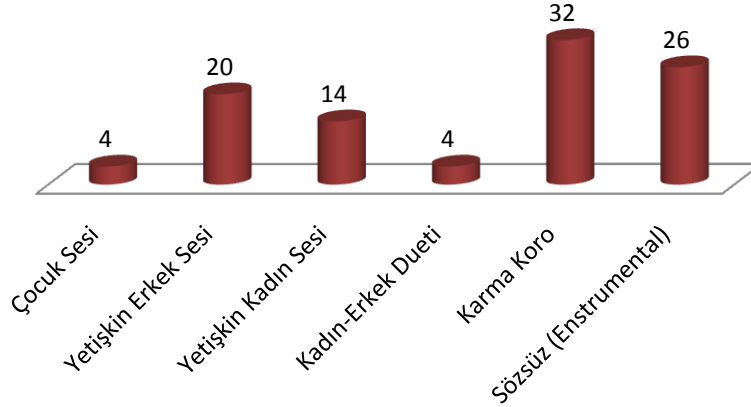
Yaylı çalgılardan “keman”, üflemeli çalgılardan ise “trompet, flüt ve saksafon” parlak ses yapılarına sahip olmaları sebebiyle popüler müzik düzenindeki çizgi film müziği orkestralarında da kullanılmaktadır. Bu nedenle içerisinde buldukları çalgı gruplarına göre daha fazla tercih edilen bir yapıya sahip olduklarını söylemek mümkündür. Yine ağaç üflemeli çalgılardan biri olan flüt ve piccolo özel ses tınıları ve neşeli karakterdeki ses yapılarıyla, çizgi film müziklerinde en çok tercih edilen çalgıların başında gelmektedir.

Armonik düzenlemesinde ritm çalgıları bulunmayan çizgi film müziklerindeki boşluğun kontrbas, tuba vb. bas sesli çalgıların kullanımıyla doldurulduğu görülmektedir.

Özellikle erkek izleyicileri hedef alan ve aksiyon içeren çizgi filmlerde elektrogitar, basgitar, synthesizer ve bateri kullanımı ile daha sert karakterde bir müzik tınısının elde edilmeye çalışıldığı da inceleme sonucunda elde edilen bulgulardandır.

Yüksek oranda kullanılmamaları nedeniyle grafikte yer almamasına rağmen basklarnet ve kontrfagot, bağlamanın yanında adını saymadığımız daha birçok müzik aletinin de çizgi film müziklerinde az da olsa kullanıldığını belirtmekte yarar vardır.

Grafik 12 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Vokal (İnsan Sesi) Kullanımına Göre Dağılımı.

Çizgi film müziklerinde “söz” ögesinin kullanımı, izler kitleye çizgi filmin konusu ve karakterleri hakkında bilgi verilmeyi amaçlar nitelikte olup, daha çok betimleyici bir özellikte olmaktadır. Bu sebeple çizgi film müziklerinde söz ögesi, hedeflenen izler kitleye ve çizgi filmin genel karakteristik özelliklerine göre farklı tınısal özelliklerdeki seslerinin solo ya da koro olarak kullanılması yoluyla sağlanmaktadır.

Çizgi film müziklerinde söz ögesi en çok seslerinin “karma koro” biçiminde kullanımı ile gerçekleştirilmektedir. Grafik 12 incelendiğinde, örneklem grubuna ait çizgi film müziklerinde %32 oranında kullanıldığı görülen “karma koro” sesini % 20 ile erkek sesi ve % 14 ile kadın sesi kullanımı takip etmektedir.

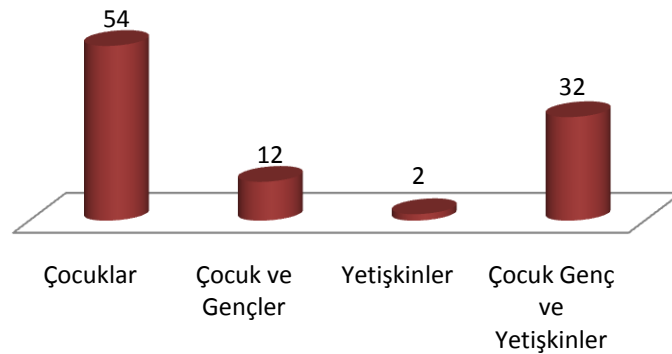
Çizgi filmlerin ileri yaşlara hitabeden birkaç örneğinde ise, kadın-erkek düeti kullanıldığı görülmektedir. Düet, özellikle “Alladdin” isimli çizgi film ve benzeri iki cins arasındaki ask ve sevgiyi konu alan çizgi filmlerde, kadın ve erkek karakterlerin film müziğini birlikte seslendirdikleri ve birbirlerine olan his ve duygularını aktardıkları durumlarda kullanılmaktadır.

Çizgi filmlerde çocuk sesinin kullanılması ise, daha çok küçük yaştaki izleyicileri hedef alan çizgi filmlerde tercih edilmektedir. Küçük yaştaki izleyiciler için hazırlanan çizgi filmlerdeki karakterlerin, daha çok küçük yaşlardaki bireyleri canlandırması bu durumun oluşmasında son derece etkili bir rol oynamaktadır.

Araştırmada, sözsüz (enstrümantal) müzik kullanımının tercih edildiği çizgi filmlerin oranı ise % 26 olarak belirlenmiştir. Daha çok çizgi film içerisindeki karakterlerin birbirleri ile diyaloglarının bulunmadığı ve karşılıklı konuşmaların yerini jest ve mimiklerin sağladığı “Tom ve Jerry” ve “Pembe Panter” benzeri çizgi filmler sözsüz çizgi filmlere birer örnek olarak gösterilebilir.

Bunun yanında, söz ögesinin kullanılmadığı bir diğer çizgi film çeşidini de, çizgi film sanayinin teknik yetersizlikler sebebiyle henüz endüstrileşmediği ve gelişmediği yıllarda yapımı gerçekleştirilen çizgi filmler oluşturmaktadır. Bu çizgi filmlerde adeta klasik haline gelmiş olan enstrümantal müzik kullanımı, günümüzdeki örnekleriyle de devam etmektedir.

Grafik 13 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Filmlerin Hedefledikleri Düşünülen Yaş Gruplarına Göre Dağılımı.

Grafik 13 de örneklem grubunu oluşturan çizgi filmler, senaryoları, konu içerikleri, karakter yapıları vb. birçok yönleri ile hedefledikleri düşünülen yaş gruplarına göre sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Bu sebeple, öncelikle bireylerin yaş

gruplarının neye göre belirlendiğinin belirtilmesi ihtiyacı gerekli görülmüştür.

Koç, bu konuda şu ifadeleri kullanmaktadır: Birey, çocukluğundan yaşlılığına kadar gelişen yaşam çizgisi üzerinde birbirinden farklı gelişim dönemlerinden geçer ve bu dönemler içerisinde birbiriyle aynı olmayan fizyolojik ve psikolojik bazı özellikler gösterir. Bu bağlamda yaşam çizgisini dikkate alarak bireyin hayatını genel hatlarıyla; çocukluk, ergenlik/gençlik, yetişkinlik ve yaşlılık gibi ana gelişim dönemlerine ayırarak incelemek mümkündür. (Koç, 2004: 1)

Bu bağlamda, bireyin gelişim dönemlerini aşağıdaki gibi sınıflandırmak mümkündür.

Çocukluk ve Okul Çağı Dönemi: 1-6 yaş arası dönemdir. Konuşmayı, yemek yemeyi, giyinip soyunmayı ve arkadaşlarıyla oynamayı öğrenir. Cinsiyetinin farkındadır. Kendi cinsleriyle oynamayı tercih eder, iyiyi ve kötüyü ayırt etmeyi öğrenir.

Ergenlik Dönemi: Vücudun büyüme ve gelişmesi hız kazanır. Eşey organları gelişir. Üreme hücreleri oluşturur. Ruhsal değişimler gözlenir. Ergenlik dönemi kızlarda 9-12 yaşlarında erkeklerde 10-14 yaşları arasında başlar.

Yetişkinlik Dönemi: Meslek seçimi ve evliliğin olduğu dönemdir. Arkadaş ve akrabalarla bir arada olmaktan ve onlarla paylaşmaktan mutluluk duyar.

Yukarıda belirtilen nitelikler dikkate alınarak oluşturulan grafik 13, incelendiğinde çizgi filmlerin % 54 oranı ile daha çok çocuk yaşta bireyleri hedef aldığı açıkça görülmektedir. Bunun yanında tüm izleyici kitlelerini hedef alan çizgi filmlerinde sayısı az değildir. Bu oran % 32 olarak belirlenmiştir. Bu gruba giren çizgi filmlerin tüm aile bireyleri tarafından ilgiyle izlenebilecek konu ve diğer içeriklere sahip olduğunu söylemek mümkündür.

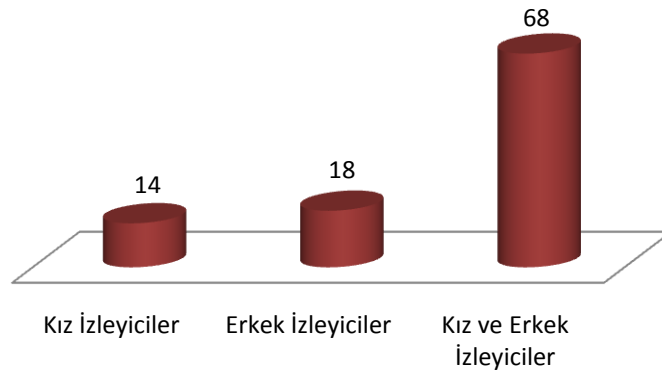
Birde daha çok genç(ergen) yaşlardaki izleyicileri hedef alan çizgi filmler (Resim 13) bulunmaktadır. Bu çizgi filmler konu olarak daha çok karşı cinslerin birbirlerine olan ilgilerinden ve bu durum sonucunda gelişen psikolojik sorunlardan bahseder bir yapıdadır.

Resim 13 “Alaaddin” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

Yukarda bahsedilen çizgi filmleri müziksel yapıları da daha çok ve hitap ettikleri düşünülen izler kitlelerin istekleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Bu açıdan kullanılan besteleme yöntemi, çalgı yapısı, seslendirme teknikleri vb. birçok özellik çizgi filmlerin izler kitleleri doğrultusunda değişim göstermektedir.

Grafik14 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Filmlerin Hedefledikleri Düşünülen Cinsiyet Gruplarına Göre Dağılımı.

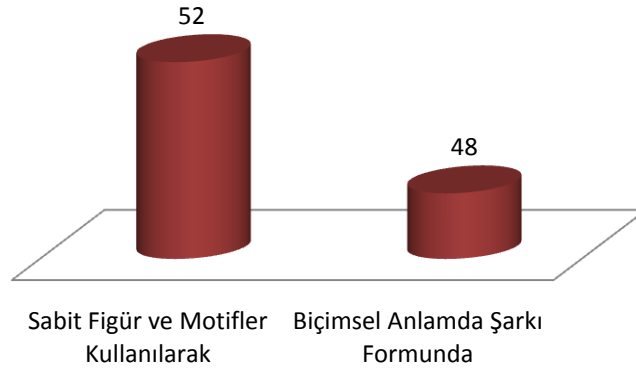

Grafik 14’de örneklem grubunu oluşturan çizgi filmler, senaryolarının ana teması, konu içerikleri, karakter yapıları vb. birçok yönleri ile hitabetlikleri düşünülen cinslere göre sınıflandırılmaya çalışılmıştır.

Grafik 14 incelendiğinde, çizgi filmlerin erkek ya da kız bireylere yönelik olmaktan çok %68 oranıyla ortak izlenilebilir olmaları düşünülerek tasarlandıkları açıkça görülmektedir. Bununla birlikte, özellikle kız izleyicileri ve erkek izleyicileri hedef alan çizgi filmlerinde yaklaşık % 15 oranında olması dikkatlerden kaçmaması gerekli bir durumdur. Çizgi filmlerde kullanılan müziklerin de bu durumu dikkate alarak hazırlandığını söylemek mümkündür.

Özellikle “erkek” izleyicilere hitabeden çizgi filmler ile özellikle “kız” izleyicilere hitabeden çizgi film müzikleri arasında besteleme yöntemleri, düzenleme teknikleri ve çalgılama biçimleri bakımından bariz farklar bulunmaktadır.

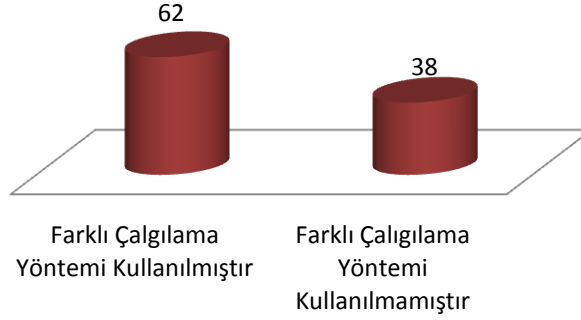
Grafik 15 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Besteleme Yöntemlerine Göre Dağılımı.

Örneklem grubunu oluşturan çizgi film müziklerinin ana tema ezgilerinin besteleme yöntemlerine göre dağılımının yer aldığı grafik 15 incelendiğinde, birbirlerine yakın oranlarda iki değer olduğu görülecektir.

Sabit figür ve motif kullanımının birkaç puan daha fazla olduğu grafikte, biçimsel anlamda bestelenmiş eserlerinde yaklaşık % 48 oranında olması bu iki besteleme biçiminin de dengeli olarak kullanıldığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Grafik 16 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Farklı Çalgılama Yöntemi Kullanılma Durumlarına Göre Dağılımı.

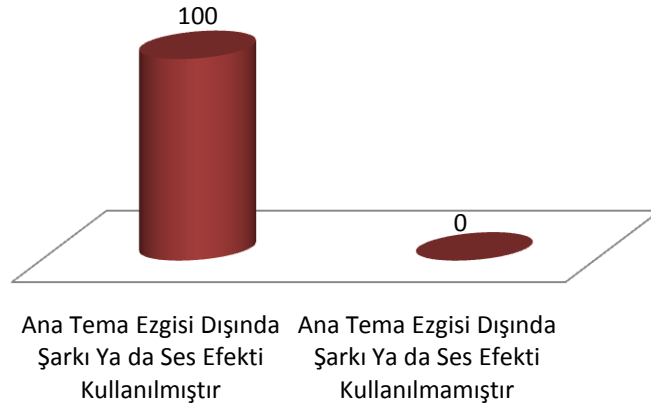
Bir müzik eserinin, ana tema melodisinde değişikliğe gidilmeden sadece düzenleme (aranje) ve kullanılan çalgılarda değişiklik yapılmasına yönelik bu yaklaşıma “farklı çalgılama” adı verilmektedir. Grafik 16 incelendiğinde, çizgi film müziklerinin ana tema ezgilerinde farklı çalgılama yöntemine sık sık başvurulduğu görülecektir.

Daha çok yeni yayın dönemlerinde (sezon) izleyicilerin monotonluktan kurtulmasının sağlanması ve çizgi filmle yeni bir enerji sağlanması bakımından çizgi film müziklerine uygulanan bu teknik, beraberinde yeni bir yorum ve tarz getirmesi bakımından da önemlidir.

Bu tekniğin uygulandığı çizgi film müziklerinde ana tema melodisi üzerinde değişikliğe gidilmezken, daha çok çalgı ve stil (tarz) üzerinde durularak, çizgi film ana tema müziğine yeni bir bakış açısı getirildiğini söylemek mümkündür.

Ana tema ezgilerinde bu tekniğin kullanıldığı çizgi film sayısı oldukça fazladır. Daha çok uzun yıllar yayında olan çizgi filmler bu tekniğe başvurmak yoluyla ana tema ezgisinde yaşanan monotonluğu aşmaya çalışmaktadır.

Grafik 17 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinde Ana Tema Ezgisi Dışında Şarkı ya da Ses Efektini Kullanılma Durumlarına Göre Dağılımı

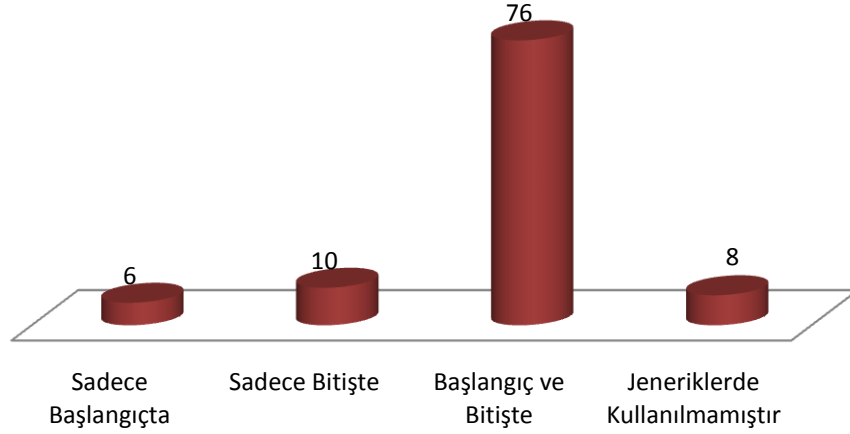

Çizgi film sahnelerinde gerçekleşen olayların izleyici üzerinde gerçeklik hissinin oluşmasında efekt(etkileme) seslerinin önemi büyüktür. Efekt sesleri, rüzgar, gök gürültüsü, yağmur gibi doğa olayları olabileceği gibi kapı kapanması, cam kırılması ya da ayak sesleri gibi anlık olaylara ilişkin kullanılan seslerinde efekt olarak kullanıldığı bilinmektedir.

Müziğin efekt sesi olarak kullanıldığı çizgi filmlerde oldukça çok sayıdadır. Çizgi film karakterinin merdivenin basamağına her basışında senkronize bir piyano tuşu sesinin kullanılması ya da her adım atışında bir çalgı sesinin buna eşlik etmesini bu duruma örnek olarak göstermek mümkündür.

Grafik 17 incelendiğinde, doğal ve yapay efekt seslerinin tüm çizgi filmlerde kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, efekt seslerinin film içerisinde ne derece önemli olduğunun anlaşılmasında son derece önemlidir.

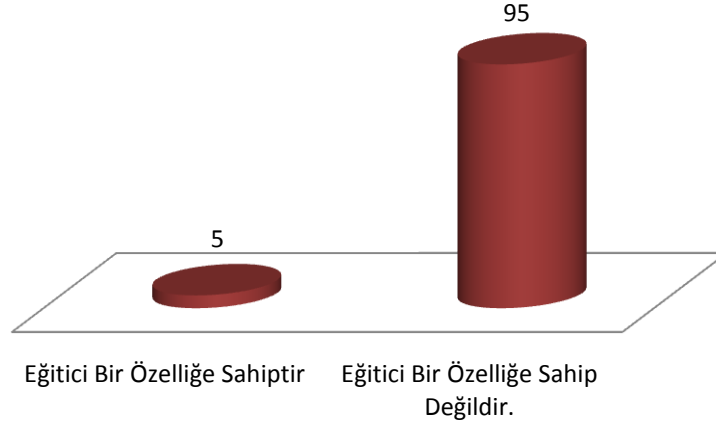
Grafik 18 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Jeneriklerinde (Başlangıç-Bitiş) Ana Tema Ezgisi Kullanılma Durumlarına Göre Dağılımı.

Çizgi film ana tema ezgisi bir anlamda çizgi filmin tanıtım müziği durumundadır. Bu sebeple araştırma kapsamında grafik 18’de incelenen çizgi filmlerin büyük bölümünde yeni bir jenerik müziği bestelemek yerine ana tema ezgisi başlangıç ve bitiş jenerik müziği olarak kullanılmıştır.

Bu durumun ekonomik yönden daha cazip olmasının yanı sıra, seyircinin tek bir melodiye odaklanmasını sağlayarak bellekte kalıcılığı arttırmayı da hedeflediği düşünülebilir. Buna rağmen, incelenen çizgi film müziklerinin % 8 oranında jeneriklerde kullanılmadığı da görülmektedir. Bu tür çizgi filmlerde, jenerikler için ayrı besteler kullanılmaktadır.

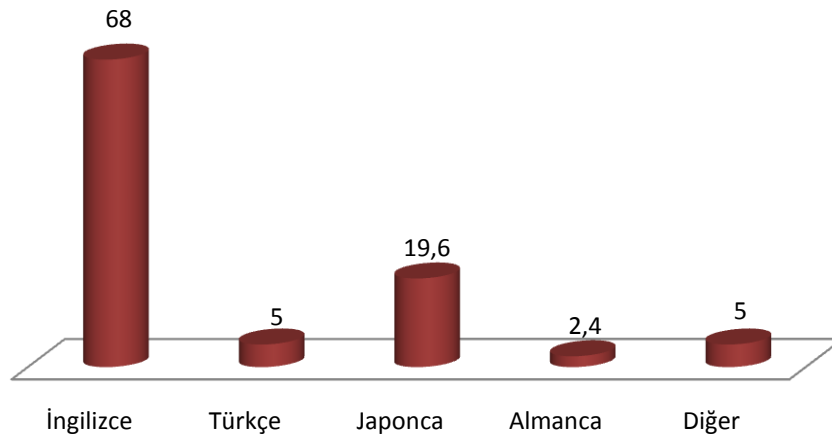
Grafik 19 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerindeki Söz Ögesinin Eğitici Özelliğe Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı.

Örneklem grubunu oluşturan çizgi filmlerin ana tema ezgilerindeki söz ögesinin eğitici bir özelliğe sahip olup olmadığına yönelik bilgiler içeren grafik 19 incelendiğinde, çizgi film müziklerinin ana tema ezgilerinde kullanılan söz ögesinin eğitici olmadığı sonucuna varılmaktadır. Özellikle eğitici bir özelliğe sahip olması amacıyla hazırlanan çizgi film ve çizgi film müziklerinin dışında ana tema ezgisinde kullanılan söz ögesinin, daha çok çizgi filmin konu ve karakterlerinden bahseden ve çizgi film hakkında izleyiciyi bilgilendiren bir yapıda olduğu görülmektedir.

Günümüzde popüler kültürün en önemli araçlarından biri olan medya ve iletişim sektörü, çizgi film ve çizgi film müziği alanında gerçekleştirilen yapımlarda eğlendirici olma özelliğini, eğitici olma özelliğinden daha öncelikli olarak görmektedir. Bu sebeple özellikle eğitici olma özelliğinden yola çıkarak hazırlanmayan çizgi film ve çizgi film müziklerinin öncelikli hedefi izleyiciyi eğlendirerek onun güzel zaman geçirmesinde yardımcı olmaktır.

Grafik 20 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerindeki Sözlü Bölümlerin Orijinal Dillerine Göre Dağılımı.

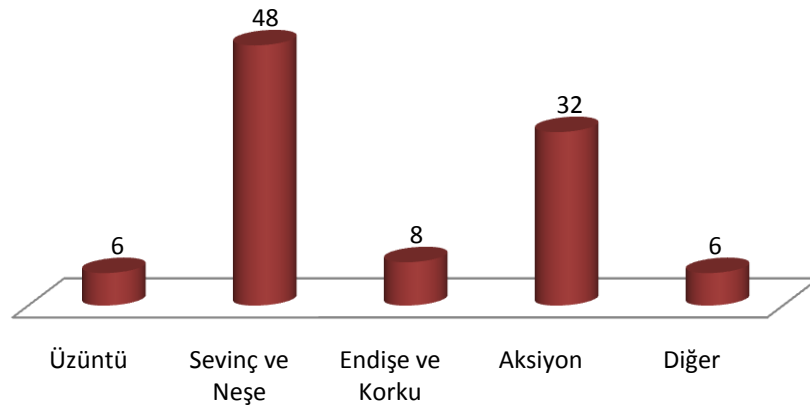
Grafik 20 incelendiğinde, çizgi film ve dolayısıyla çizgi film müziği alanında söz sahibi olan ülkeler açıkça görülmektedir. Resmi dil olarak İngilizcenin kullanıldığı Amerika Birleşik Devletleri ve Japoncanın kullanıldığı Japonya'nın söz sahibi olduğu çizgi film yapımı, Avrupa devletlerinin bir bölümünde küçük bir oranda ürün vermiş olsa da bu iki devlete kıyasla yeterince gelişme gösterememiştir. Özellikle Amerika ve kısmen Japonya bu sanatı bir endüstriye dönüştürmek yoluyla çizgi film sektörünü yönetmeyi başarmışlardır.

Kendi kültürleri ve düşünce tarzlarını kullanarak gerçekleştirdikleri çizgi filmleri diğer ülkelere pazarlayan sektör devleri, bu yolla sosyo-kültürel yönüyle önem taşıyan yaşam tarzlarını da diğer ülkelerin vatandaşlarına empoze edebilmektedir. Çizgi filmin yapımında kullanılan kendi kültürlerine ait görsel öğelerin yanı sıra, konuşma dili ve çizgi film müziği de kültür aktarımında büyük rol oynamaktadır.

Grafikte % 5 olarak görülen çizgi film müziklerinde Türkçe kullanımı ülkemizin bu konudaki başarısından değil, örneklem grubunun seçiminde ülkemizde yapımı gerçekleştirilen çizgi film ve çizgi film müziklerine % 5 oranında yer

verilmesinden kaynaklanmaktadır. Belirtilen husus, ülkemizde az sayıdaki çizgi film atölyesinde yapımı gerçekleştirilen çizgi filmleri kesinlikle önemsiz saymak değil, ülkemizde gerçekleştirilen çizgi filmlerin sayı ve nitelik bakımından daha ileri bir seviyede olmasını arzu etmekten ileri gelmektedir.

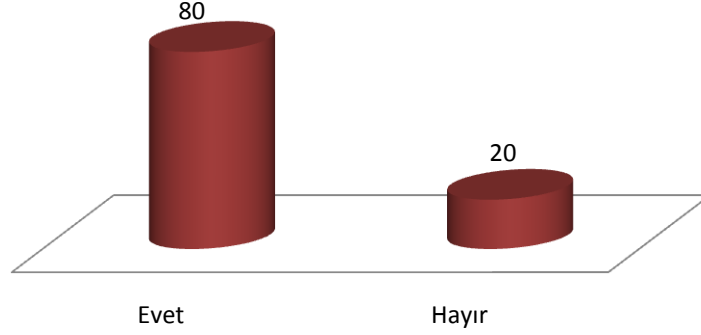
Grafik 21 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde İfade Edilmek İstenen Duygu Yoğunluklarına Göre Dağılımı

Örneklem grubunu oluşturan çizgi film müziği ana tema ezgilerinin ifade etmek istedikleri duygu yoğunluklarına göre sıralandığı grafik 21 incelendiğinde, çizgi film müziklerinde ifade edilmek istenen iki önemli duygunun ön plana çıktığı görülmektedir. Bunlardan biri % 48 ile “Sevinç ve Neşe” diğeri ise % 32 ile aksiyon duygusudur.

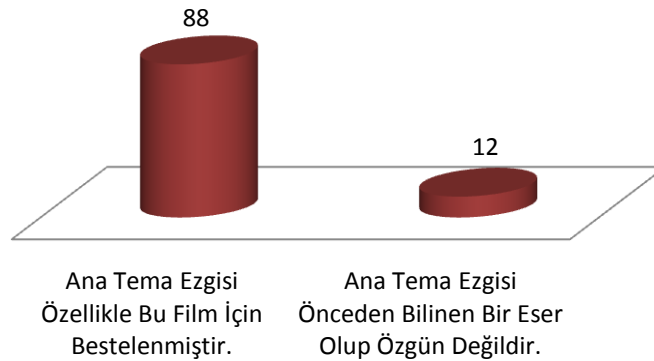
Çizgi filmleri genel olarak diğer filmlerden ayıran en önemli özelliklerin başında daha çok çocuklara yönelik olmaları sebebiyle eğlendirici bir içeriğe sahip olmaları gelmektedir. Bu sebeple çizgi film müziklerinde neşeli karakterlerin kullanılması son derece doğal bir durumdur. Bununla beraber, özellikle erkek çocuklarına yönelik olarak hazırlandığı düşünülen çizgi filmlerin daha çok konuları ile bağlantılı olarak aksiyon duygusunu taşıdığı da görülmektedir.

Grafik 22 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerindeki Sözlerin Yabancı Dillere Çevrilmesi Durumlarına Göre Dağılımı

Grafik 22 incelendiğinde, örneklem grubunu meydana getiren çizgi film müziği ana tema ezgilerindeki söz ögesinin büyük oranda yabancı dillere çevrildiği görülmektedir. Özellikle büyük bölümü sektörün önde gelen ülkelerinin resmi dilleri olan İngilizce ve Japonca kullanılarak gerçekleştirilen çizgi filmler, melodileri değiştirilmeden yakın anlam taşıyan sözler kullanılarak yabancı dillerde düzenlenmektedir.

Grafik 23 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Kullanıldıkları Filme Özgün Olma Durumlarına Göre Dağılımı

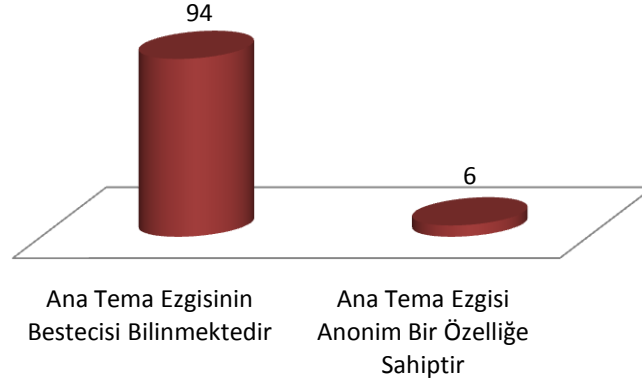
Grafik 23 incelendiğinde, örneklem grubunu oluşturan çizgi film müziği ana tema ezgilerinin % 88 oranında kullandıkları filme özgün oldukları

gözelemlenmektedir. Bu durum özellikle çizgi film sanatının bir endüstri ürünü olarak görüldüğü ülkelerde daha büyük bir önem kazanmıştır. Çizgi film endüstrisinin önde gelen ülkelerden biri olan, Amerika’da gerçekleştirilen çizgi filmlerde film müziği üzerinde önemle durulmakta ve bu çalışmanın alanında uzman kişiler tarafından yapılmasına dikkat edilmektedir.

Çizgi film sanayisi gelişmiş ülkelerde gerçekleştirilen çizgi filmlere ait film müzikleri, alanında uzmanlaşmış bestecilerin çizgi filmlerin konu, içerik ve hedef aldığı izleyici kitlesi gibi özelliklerini düşünerek bestelediği özgün eserlerin senfonik orkestralar tarafından yorumlanmasıyla oluşturulmaktadır.

Çizgi film sektörünün henüz gelişimini tamamlayamadığı ülkelerde ise durum çok farklıdır. Ekonomik yönden yetersiz bütçeler ve kısıtlı teknik ekipmanlarla gerçekleştirilmeye çalışılan projeler rekabet gücü vasatı aşmayan çalışmaların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu noktada ilk akla gelen ekonomik tedbirlerden biri de, çizgi filmde özgün müzik kullanımı yerine daha önceden ve farklı amaçlar için bestelenmiş eserlerin film müziği olarak kullanılması olmaktadır. Çünkü özgün film müziği, besteleri ve seslendirmesi ile oldukça maliyetli olmaktadır. Bu nedenle yapımcı ve yönetmenler tarafından istense de ekonomik ve diğer yetersizlikler özgün çizgi film müziklerinin kullanılamamasına sebep olmaktadır.

Grafik 24 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Anonim Olma Durumlarına Göre Dağılımı

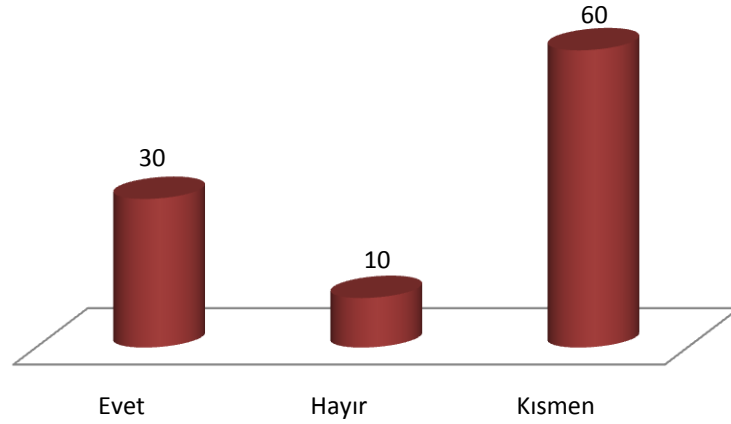

Grafik 24 incelendiğinde, örneklem grubunu meydana getiren çizgi film müziği ana tema ezgilerinin, büyük oranda bestecisi bilinen eserlerden oluşturulduğu açıkça görülmektedir. Çizgi filmin tanıtımında ve izleyiciler tarafından beğenilmesinde büyük önem taşıyan çizgi film müziklerinin, özgün olması çizgi filmin başarısı yönü ile de çok büyük bir önem taşımaktadır. Bu nedenle, araştırma kapsamında incelenen çizgi film müziklerinin büyük bölümünün özgün ana tema ezgileri kullanılarak oluşturuldukları dikkatlerden kaçmamalıdır.

Çizgi film müziği ana tema ezgilerinde anonim eserlerin kullanıldığı çizgi filmlerin ise daha çok ekonomik yetersizlikler sebebiyle bütçeleri kısıtlı çizgi filmler olduğu düşünülmektedir. Bu alanda kullanılan anonim eserler daha çok, ülkemizdeki gibi bestelediği eserleri notaya alamayan bestecilerin olduğu ve çizgi film müziği sektörünün henüz gerekli gelişim sürecini tamamlayamadığı durumlarda görülmektedir.

Müzik sanatının yeterli gelişimi sergilediği ve eserlerin yazılı hale dönüştürülebildiği toplumlarda anonim eserlerin yerini bestecisi bilinen ve kayıt altında bulunan eserlerin alacağı bir gerçektir.

Grafik 25 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Yapıldığı Ülkenin Sosyo-Kültürel Özelliklerini (Tarihi, Coğrafi, Kültürel, vb.) Sergileme Durumlarına Göre Dağılımı

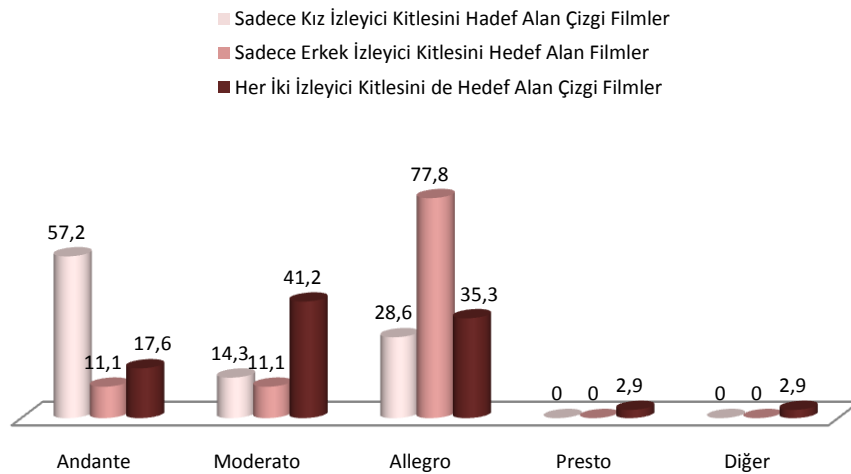
Televizyon, söze ve görüntüye dayalı sunumu ile çok etkili bir iletişim aracıdır (Anık, 2000; 61). Bu sebeple, toplumsal mesajları ve sosyo-kültürel özellikleri daha sonraki kuşaklara ya da diğer kültürlerle aktarabilme yönü ile oldukça etkilidir. Televizyonu bir araç olarak kullanan çizgi filmler ise, hayal dünyasının adeta gerçeğe dönüştüğü büyülü yapısıyla etkili olmuştur. Bunlardan yola çıkarak, çizgi film yapımcıları kültürel öğelerin sonraki kuşaklara aktarılmasında son derece önemli bir misyon üstlendiklerini söylemek mümkündür. Özellikle küçük yaşlardaki izleyicileri hedef alan çizgi filmler onların taze zihinlerinde kalıcı izler bırakabilecek güçtedir.

Grafik 25 incelendiğinde, çizgi filmlerin %90 oranında sosyo-kültürel öğeler içerdiği açıkça görülmektedir. Çizgi filmlerde, tarihi, coğrafi ve kültürel birçok imge ve mesaj izleyiciye görsel ve işitsel yollarla aktarılabilir. Çizgi filmlerdeki karakterlerin sosyal yaşam biçimleri, kültürel ve sanatsal değer yargıları ve hatta alışkanlıkları dahi izleyiciler üzerinde sosyal ve psikolojik etkiler yaratabilecek güçtedir. Örneğin “Luky Luck (Red Kit)” çizgi filmi izleyicilerine vahşi batı yaşam biçimini ve sosyo-kültürel özelliklerini yaşatmakta ve bu sayede kültür aktarımının bir parçası olmaktadır. Anadolu’nun herhangi bir kasabasında yaşayan çocuklar “Keloğlan, Nasrettin Hoca ya da Dede Korkut” gibi kendi kültürümüze ait

kahramanların adını duymadan önce “Red Kit” ile tanışmakta ve onu beklide kendine model almaktadır. Çizgi film bu ve buna benzer birçok yönü ile kültür aktarımında etkili ve işlevsel bir iletişim aracıdır.

3.2. ÇİZGİ FİLM MÜZİKLERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ

Grafik 26 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Kullanılan Metronom Hızlarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.

Çizgi filmlerin hedef aldığı düşünülen cinsiyet ile çizgi film müziğinde kullanılan hız basamağı arasında bir bağlantı olup olmadığının % frekans değerleri ile ifade edildiği grafik 26 incelendiğinde, “andante (yavaş)” hız basamağının daha çok kız izleyicileri hedef aldığı düşünülen çizgi filmlerde kullanıldığı, “allegro (hızlı)” hız basamağının ise erkek izleyicilere yönelik olduğu düşünülen çizgi filmlerde daha fazla kullanıldığı görülmektedir.

Kız izleyicilere yönelik hazırlandığı düşünülen çizgi filmlerde, andante ve allegro hız basamaklarının tercih edilmesindeki en önemli etkenlerden biri kız izleyicilerin erkek izleyicilere göre daha duygusal bir yapıya sahip olmalarıdır. Bu

durum, beraberinde daha duygusal ve dolayısıyla daha düşük metronom hızında eserlerin kullanılma durumunu getirmektedir.

Bunun yanında kız izleyicilere yönelik allegro hız basamağında eserlerinde yüksek bir oranda olduğunu ve bunların sevinç ve neşe çağrışımı yaptığını da unutmamak gerekmektedir.

Erkek izleyicilere yönelik olduğu düşünülen çizgi film müziklerinde allegro hız basamağındaki müzik eserlerinin kullanılmasının sebebi olarak aksiyon sahnelerinin fazla olmasının gösterilmesi mümkündür. Aksiyon ve şiddet içerikli sahneler, beraberinde daha fazla hareket ve dolayısıyla hız getirmektedir. Çizgi film içerisindeki hız ve enerjinin, çizgi filmin müziğine yansması da son derece doğal bir durumdur. Görsel olarak aksiyon ve hız içeren “Sonic The Hedgehog” (Resim14) çizgi filmi bu duruma güzel bir örnektir.

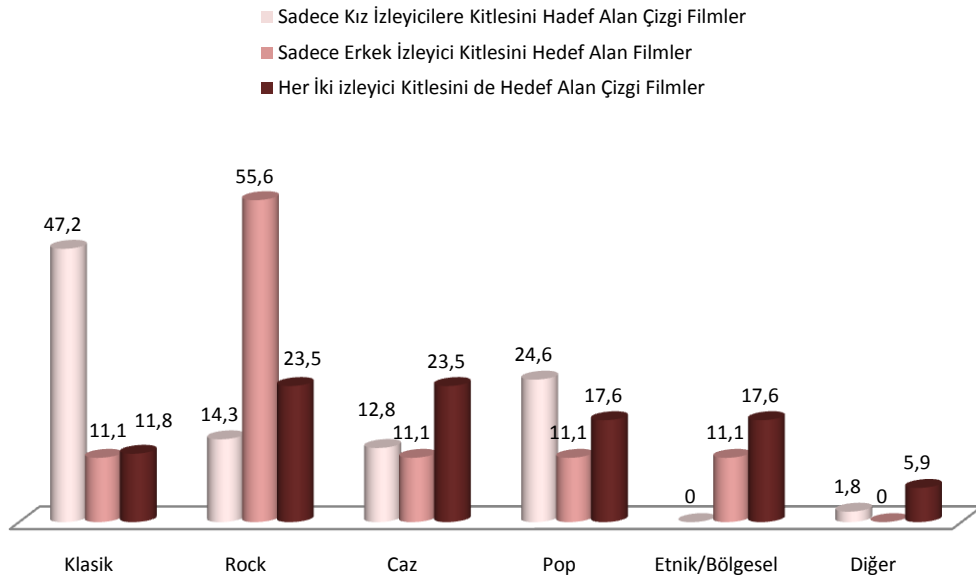
Resim 14 “Sonic The Hedgehog” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

Her iki cinsin ortak olarak izleyebileceği çizgi film müziklerinde ise daha çok “Moderato (orta)” hız basamağında yazılmış eserlerin kullanıldığı görülmektedir. Çizgi film müziklerinde “Presto (çok hızlı)” hız basamağında bestelenmiş eser sayısı oldukça düşüktür.

Grafik 27 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde

Kullanılan Stillere(Tarzlara) Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.

Çizgi filmlerin hedef aldığı düşünülen cinsiyet ile çizgi film müziklerinin ana tema ezgilerinde kullanılan “Stil (Tarz)” arasında bir bağlantı olup olmadığının ifade edilmesinin amaçlandığı grafik 27 incelendiğinde, iki önemli noktanın dikkat çekici olduğu görülmektedir. Bunlar; kız izleyicilere yönelik olduğu düşünülen çizgi film müziklerinin büyük oranda” Klasik Müzik” ve “Popüler Müzik” tarzında olması, erkek izleyicilere yönelik olduğu düşünülen çizgi film müziklerinin ise daha çok “Rock Müzik” tarzında olmasıdır.

“Kız izleyicilere yönelik olduğu düşünülen çizgi film müziklerinin genellikle bu iki tarzda olmasının sebebi, klasik ve popüler müziğin birçok ögesiyle daha duygusal bir yapıya sahip olması, erkek izleyicilere yönelik olduğu düşünülen çizgi film müziklerinde daha çok “Rock” Müziğin tercih edilmesinin sebebinin ise, gerek çalgıları, gerekse yorumlanması itibariyle “Rock” müziğin “Klasik” ve “Popüler” müziğe oranla daha sert bir karakterde olmasıdır.

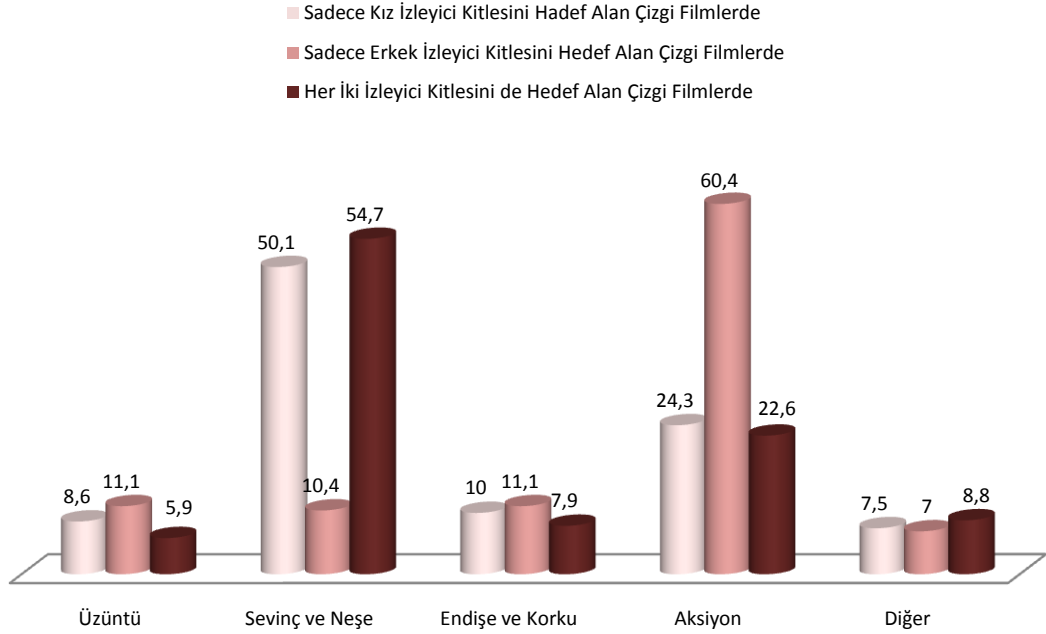
Resim 15 “Pembe Panter” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

Caz ve etnik müziklerde çizgi film müziklerinde kullanım oranları itibariyle oldukça etkili bir konumdadır. Özellikle etnik müzikler, çizgi film müziklerinde kültürel öğelerin vurgulanmasına da imkân tanımaktadır.

Caz müzik, içerik ve yapısal öğeleri bakımında Amerikan ve özellikle Afrika yerlilerinin Amerika'daki yaşam mücadelelerine mal olmuş bir müziktir. Kendine has armonik yapısı ve yorumlama özellikleriyle tüm dünyada tanınmaktadır. “Pembe Panter” (Resim 15) çizgi film müziği, caz müziğin küçük yaştaki çocukların belleklerinde yer etmesinde önemli bir yere sahiptir. Söz ve konuşma öğelerinin olmadığı “Pembe Panter” çizgi filminde kullanılan film müziği, bazı yönleriyle çizgi filmin dahi önüne geçmiştir.

Grafik 28 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde İfade Edilmek İstenen Duygu Yoğunluklarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı

Çizgi filmlerin hedef aldığı düşünülen cinsiyet grubu ile çizgi film müziklerinin ana tema ezgilerinde kullanılan “Duygu Yoğunluğu” arasında bir bağlantı olup olmadığının ifade edilmesinin amaçlandığı grafik 28 incelendiğinde, Çizgi film müziklerinde vurgulanmak istenen iki önemli duygu yoğunluğunun ön plana çıktığı görülmektedir. Bunlar; “Sevinç ve Neşe” ve “Aksiyon” duygularıdır.

Kız izleyicilere yönelik olduğu düşünülen çizgi film ana tema melodilerinin sevinç ve neşe veren bir yapıda olduğunu görülmektedir. Bu durum, kız izleyicilere yönelik çizgi filmlerin daha çok sevinç, mutluluk gibi duygular üzerine yoğunlaştığını ortaya koymaktadır.

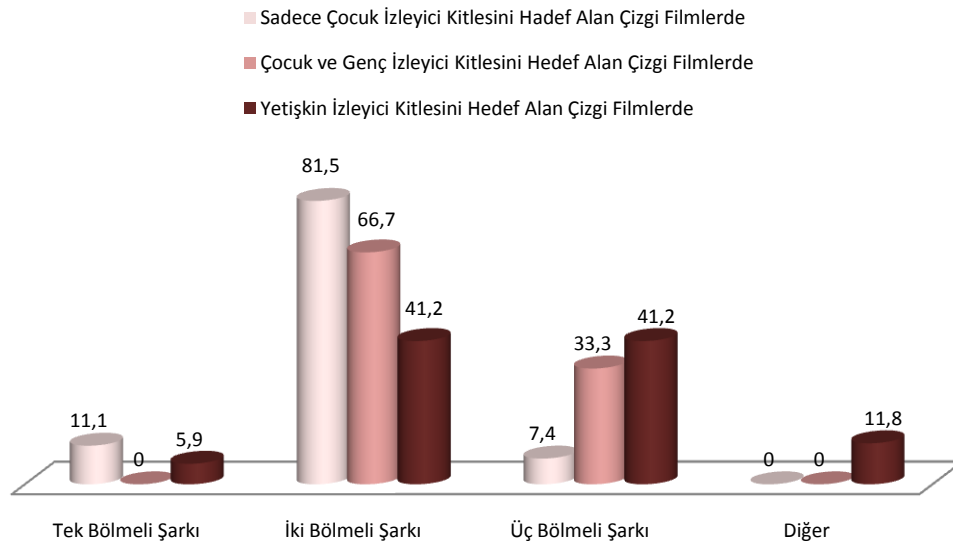
Buna karşın erkek izleyicilere yönelik olduğu düşünülen çizgi filmlerde ise aksiyon duygusu içeren müziklerin % 60 oranında kullanıldığı görülmektedir. Erkek izleyicilere yönelik hazırlanan çizgi filmleri daha hareketli konu ve karakter özelliklerine sahip olması beraberinde bu durumu getirmektedir.

Bu sebeple erkek izleyicilere yönelik hazırlanan çizgi film müziklerinde aksiyon duygusu içeren film müzikleri daha fazla kullanılmaktadır.

Her iki cinse yönelik olarak hazırlandığı düşünülen çizgi film müziklerinde rastlanan genel duygu yoğunluğu hissini ise, çizgi filmin temel amaçlarından biri olan eğlendirmek üzerine kurulu hikâyeleri destekler nitelikte sevinç ve neşe ve ve bir miktar aksiyon içerikli olduğu görülmektedir.

Grafik 28 incelendiğinde, üzüntü, endişe ve korku hislerine yönelik duygular içeren müziklerin çizgi filmlerde oldukça düşük bir oranda kullanıldığı görülmektedir.

Grafik 29 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Form Yapılarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.

Çizgi filmlerin hedef aldığı düşünülen yaş grubu ile çizgi film müziklerinin ana tema ezgilerindeki “Form Yapıları” arasında bir bağlantı olup olmadığının ifade edilmeye çalışıldığı grafik 29 incelendiğinde, çizgi film müziklerinin genel olarak iki ve üç bölmeli şarkı formundaki eserlerden oluştuğunu söylemek mümkündür.

İki bölmeli şarkı formunun daha çok sadece çocuk izleyicilere yönelik olduğu düşünülen çizgi film müziklerinde olmak şartıyla tüm yaş gruplarında kullanıldığı görülmektedir.

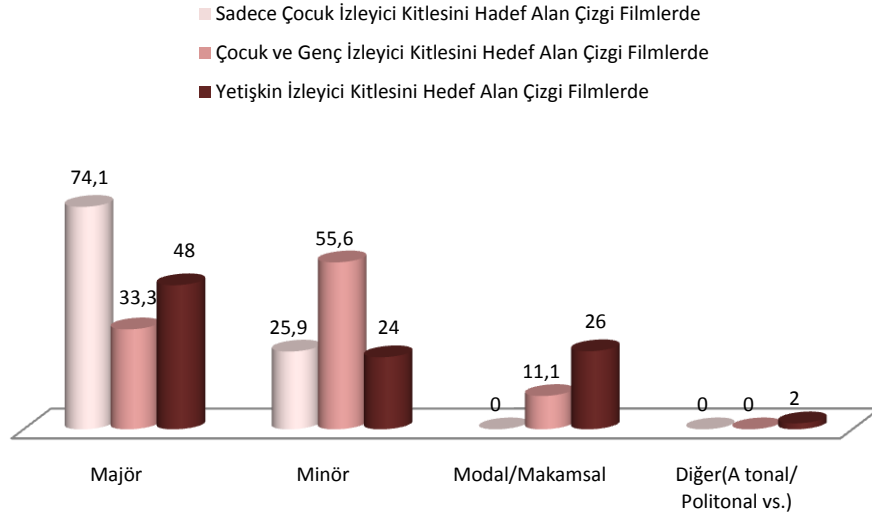
Üç bölmeli şarkı formu ise, ağırlıklı olarak yetişkinlere yönelik olarak hazırlandığı düşünülen çizgi film müziklerinde kullanılmaktadır.

Tek bölmeli şarkı formunun kısa ve akılda kalıcı olması çok küçük yaşlardaki çizgi film izleyicilerine yönelik hazırlanan çizgi film müziklerinde kullanılması durumunu ortaya çıkarmaktadır. Bunu yanında, kısa ve tekrarlardan oluşması bu formun ileri yaşlardaki çizgi film izleyicilerine yönelik olarak hazırlanan çizgi film müziklerinde fazla tercih edilmemesine sebep olmaktadır.

Üç bölmeli şarkı formunun ise küçük yaştaki izleyicilerin belleklerinde çizgi film müziğinin kalıcılığını karmaşık bir hale dönüştürerek zorlaştığı düşünülebilir. Bu sebeple üç bölmeli şarkı formunun daha çok genç ve yetişkin izleyicilere yönelik hazırlanan çizgi filmlerde kullanıldığı söylenebilir. Bu nedenle, üç bölmeli şarkı formu sadece çocuklara yönelik olduğu düşünülen çizgi film müziklerinde çok düşük bir oranda kullanılmıştır.

İki bölmeli şarkı formunun, çocuklara yönelik çizgi film müziklerinde kullanılması bakımından yeterli kısalıkta, genç ve yetişkinlere yönelik çizgi film müziklerinde kullanılmak yönünden ise yeterli uzunlukta olduğunu söylemek mümkündür.

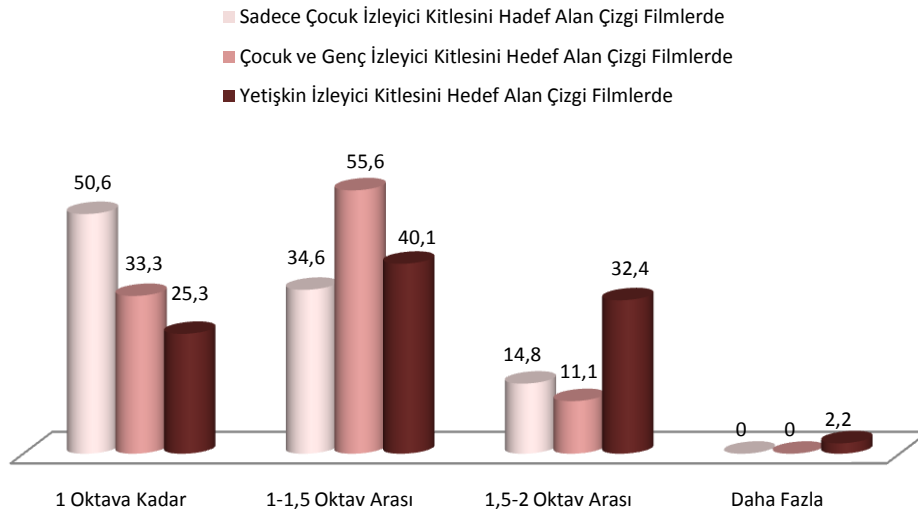
Grafik 30 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Tonal/Modal Yapılarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.

Çizgi filmlerin hedef aldığı düşünülen yaş grubu ile çizgi film müziği ana tema ezgilerindeki “Tonal/Modal Yapıları” arasında bir bağlantı olup olmadığının ifade edilmeye çalışıldığı grafik 30 incelendiğinde, “Majör” yapının en çok çocuk izleyicilere yönelik olduğu düşünülen çizgi filmlerde, “Makamsal” yapının ise en çok yetişkinlere yönelik olduğu düşünülen çizgi filmlerde kullanıldığı görülmektedir.

“Minör” yapı ise çoğunlukla çocuk ve genç izleyici kitlesini hedef aldığı düşünülen çizgi filmlerde kullanılmaktadır. “Politoral” ve “Atonal” yapı çizgi film müziklerinde çok nadir bir kullanım durumunda olup tercih edilmemektedir.

Grafik 31 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Hareket Ettiği Ses Aralıklarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.

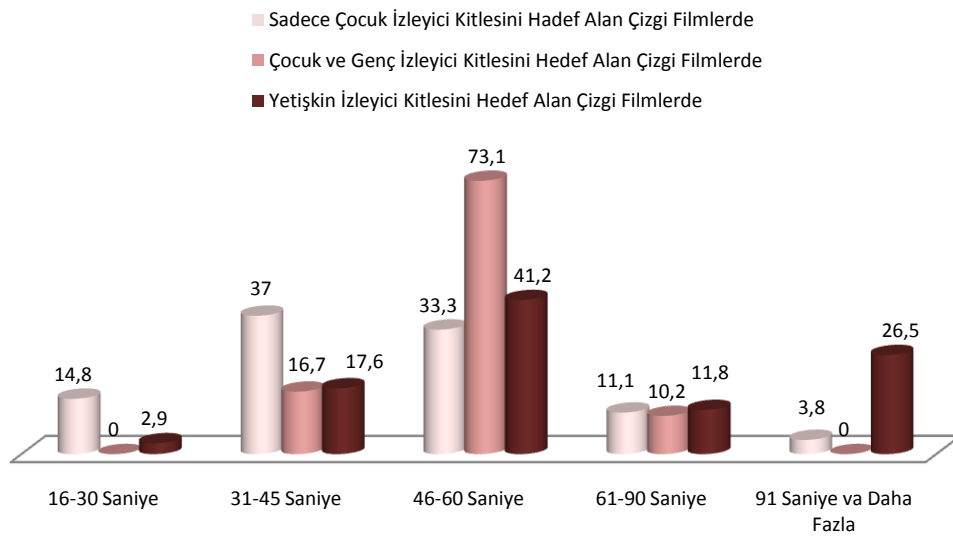

Çizgi filmlerin hedef aldığı düşünülen yaş grubu ile çizgi film müziği ana tema ezgilerinin hareket ettiği “Ses Aralıkları” arasında bir bağlantı olup olmadığının ifade edilmeye çalışıldığı grafik 31 incelendiğinde, sadece çocuklara yönelik olduğu düşünülen çizgi filmlerin daha çok 1 oktav ses aralığı içerisinde hareket ettiği görülmektedir. Bu durum, küçük yaştaki çocuklara yönelik hazırlanan çizgi film müziklerinde daha yakın aralıkların ve daha küçük bir ses aralığı içerisinde hareket eden melodilerin kullanıldığı düşüncesini ortaya koymaktadır.

Daha geniş ses aralıklarında hareket eden çizgi film müziği ezgileri ise özellikle yetişkinlere yönelik çizgi film müziklerinde kullanılmaktadır. Bu durum melodilerde kullanılan ses aralıklarının genel olarak hedeflenen izleyici kitlesinin yaş durumu dikkate alınarak hazırlandığını göstermektedir. Genel olarak tüm yaşlardaki izleyici kitleleri düşünülerek hazırlanan çizgi film müziklerinde ise daha çok 1-1,5 oktav aralığında hareket eden melodiler tercih edilmektedir.

Ses aralığı iki oktavdan daha fazla olan çizgi film müziği sayısı oldukça azdır. İzleyici kitlesinin önemli bölümünü çocukların oluşturduğu çizgi filmlerde kullanılan melodiler genel olarak 1-1,5 oktav aralığında hareket etmektedir.

Grafik 32 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Sürelere (Saniye) Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı

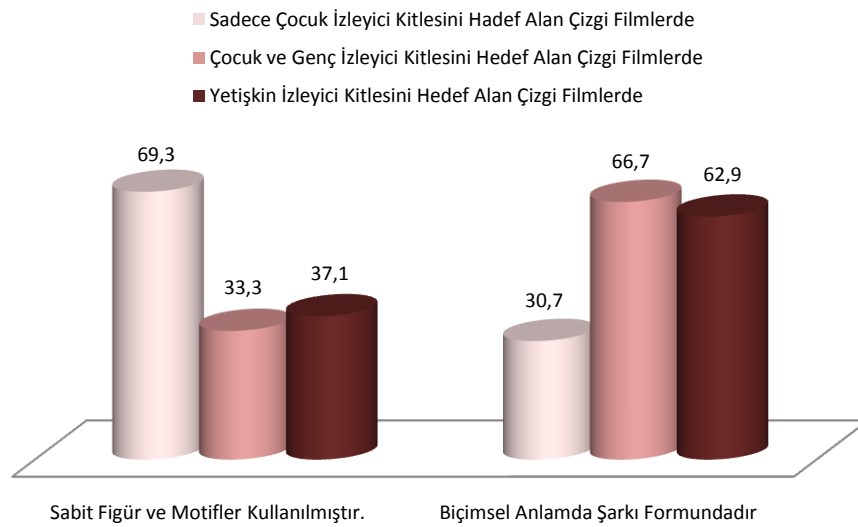

Çizgi filmlerin hedef aldığı düşünülen yaş grubu ile çizgi film müziği ana tema ezgilerinin “Süre Uzunlukları” arasında bir bağlantı olup olmadığının ifade edilmeye çalışıldığı grafik 32 incelendiğinde, Sadece Çocuklara yönelik olarak hazırlanan çizgi filmlere ait çizgi film müziklerinin kısa sürelerde, genç ve yetişkinlere yönelik hazırlanan çizgi filmlere ait çizgi film müziği sürelerinin ise daha uzun sürelerde hazırlandığı açıkça görülmektedir.

Ana tema ezgi süresi, “16-30 saniye” arasında olan çizgi film müziklerinin büyük oranda sadece çocuk izleyicilere yönelik çizgi filmlerden oluşması, ana tema süresi “91 saniye ve daha fazla” olan çizgi film müziklerinin ise büyük oranda yetişkinlere yönelik olarak hazırlanan çizgi filmlerden meydana gelmesi üzerinde durulması gereken bir durumdur.

Bu durum, çizgi filmin hedef aldığı izleyici kitlesinin yaşı ile ana tema ezgisinin süresi arasında paralel yönde bir bağlantı olduğu sonucunu doğurmaktadır. Hedeflenen izleyici kitlesinin yaş durumunda meydana gelen artışın, çizgi filmde kullanılan ana tema ezgisinin süresinde de paralel yönde bir artış meydana getirdiğini söylemek mümkündür.

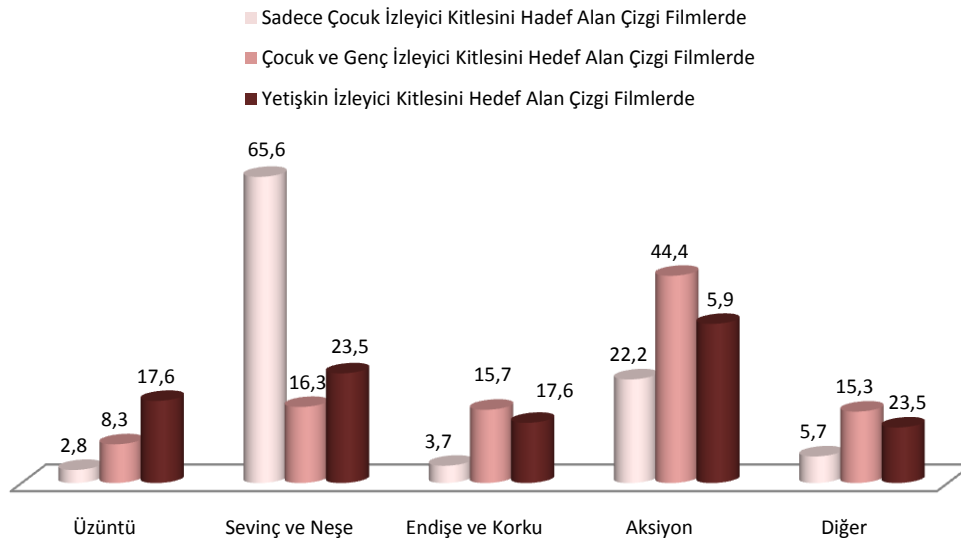
Grafik 33 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Bestelenme Yöntemlerine Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı

Çizgi filmlerin hedef aldığı düşünülen yaş grubu ile çizgi film müziklerinin ana tema ezgilerinin “Besteleme Yöntemleri” arasında bir bağlantı olup olmadığının ifade edilmeye çalışıldığı grafik 33 incelendiğinde, küçük yaşlardaki izleyicilere yönelik olarak hazırlanan çizgi filmlerin ana tema ezgilerinde “Sabit Figür ve Motiflerin Kullanıldığı” besteleme yönteminin tercih edildiği görülmektedir. Bu besteleme yönteminde, bellekte kalıcılığı kolaylaştırmaya yönelik sık motif ve ezgi tekrarları kullanılmakta ve bu sayede çocuk çizgi filmin ana tema ezgisini kolayca ezberlenebilmektedir.

Yetişkin izleyicilere yönelik olarak hazırlandığı düşünülen çizgi filmlerin ana tema ezgilerinin bestelenmesinde ise Tekrarların fazla kullanılmadığı daha çok ezginin biçimsel anlamda bir şarkı formu gibi düşünüldüğü bir besteleme yöntemi kullanılmaktadır. Bu yöntemde, motif ve ezgi tekrarlarını fazla kullanmaması sebebiyle çizgi film müzikleri genç ve yetişkin izleyiciler tarafından sıkıcı ve monoton bulunmamaktadır.

Grafik 34 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde İfade Edilmek İstenen “Duygu Yoğunluklarına Göre” Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı

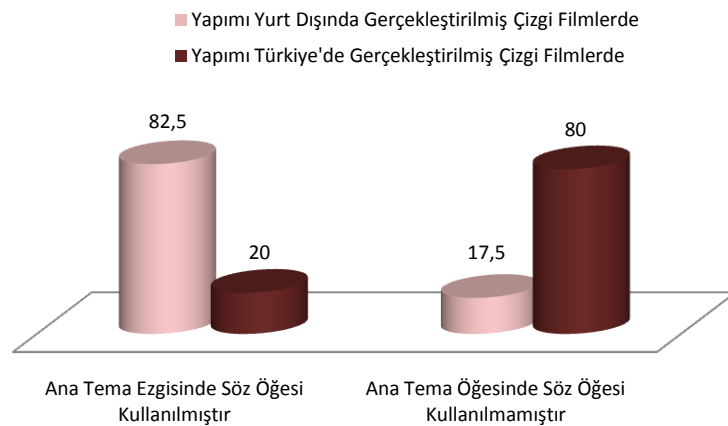

Çizgi filmlerin hedef aldığı düşünülen yaş grubu ile çizgi film müziği ana tema ezgilerinde kullanılan “Duygu Yoğunluğu” arasında bir bağlantı olup olmadığının ifade edilmesinin amaçlandığı grafik 34 incelendiğinde, çocuklara yönelik olarak hazırlandığı düşünülen çizgi film ana tema ezgilerinde, daha çok “Sevinç ve Neşe” duygu yoğunluğunu ifade eden müziklerin kullanıldığı görülmektedir. Bunun yanında, Çocuk ve özellikle gençlere yönelik olarak hazırlandığı düşünülen çizgi filmlerde kullanılan çizgi film ana tema ezgilerinde daha çok “Aksiyon” duygu yoğunluğu içeren müziklerin tercih edildiği görülmektedir.

Küçük yaştaki izleyicilere yönelik olarak hazırlandığı düşünülen çizgi filmlerin ana tema ezgilerinde “Üzüntü” ve Endişe” duygularını çağrıştıran ana tema ezgilerinin kullanılmaması da dikkatlerden kaçmamalıdır.

Bu grafikte ifade edildiği düşünülen en temel düşünce, “Küçük yaştaki izleyicilere yönelik çizgi filmlerin ana tema ezgilerinde vurgulanmak istenen temel duygu yoğunluğunun “Sevinç ve Neşe”, genç ve yetişkinler yönelik olarak hazırlandığı düşünülen çizgi filmlerin ana tema ezgilerinde vurgulanmak istenen temel düşünce yoğunluğunun ise genelde “Aksiyon” içerikli olduğu yönündedir.

Grafik 35 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinde Söz Ögesi Kullanılma Durumlarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı.

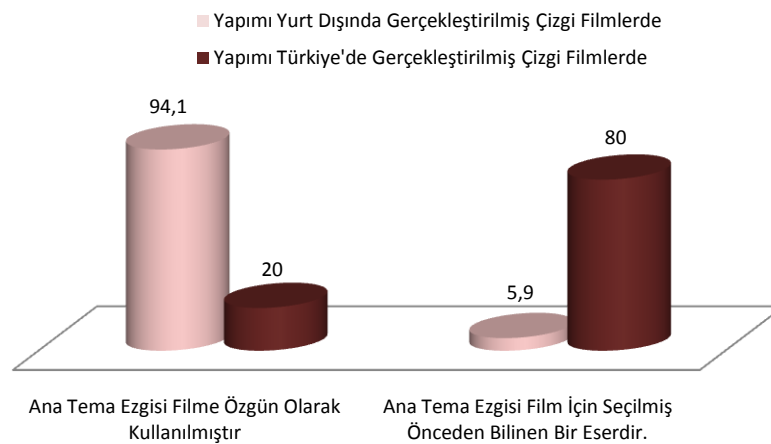

Yapımı Türkiye’de gerçekleştirilen çizgi filmler ile yapımı yurt dışında gerçekleştirilen çizgi filmlerin, ana tema ezgilerinde söz ögesinin kullanım durumlarına göre karşılaştırıldıkları Grafik 35 incelendiğinde, yapımı Türkiye’de gerçekleştirilen çizgi filmlerin ana tema ezgilerinin % 20 oranında sözlü bölüm içermesine rağmen % 80 oranında enstrümantal bir özelliğe sahip oldukları görülmektedir. Bu oran, yapımı yurt dışında gerçekleştirilen çizgi filmlerde % 82,5 oranında sözlü bölüm içeren ve % 17,5 oranında ise enstrümantal bir yapıda

şeklindedir. % 17,5 oranındaki enstrümantal bölümün büyük bölümü ise çizgi film sektörünün gelişmeye başladığı yıllarda gerçekleştirilen ve daha sonra klasik halini aldığı için seslendirilmeyen çizgi filmlerden oluşmaktadır. Yapımı son yıllarda gerçekleştirilen yabancı menşeyli çizgi filmleri büyük bir bölümünde ana tema ezgisinin sözlü ve şarkı formunda olduğu görülmektedir.

Ülkemizde bu durumun aksi yönde olmasının birçok nedeni bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi ise, ekonomik yetersizlikler sebebiyle çizgi filmler için özgün eserler bestelenememesi ve bunun yerine önceden farklı amaçlar için hazırlanmış bestelerin seçilmesidir. Bu durumun sosyo-kültürel bağlamda düşünülmesi, çizgi film müziklerinde söz unsurunun ne denli önemli ve etkili olduğunu daha iyi anlamamıza sebep olacaktır. Yapımı ülkemizde gerçekleştirilen çizgi filmlerin özgün müziklere sahip olmasının yanı sıra kullanılacak söz ögesiyle bu durumun desteklenmesi gerekmektedir.

Grafik 36 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Kullanıldıkları Filme Özgün Olma Durumlarına Göre Karşılaştırmalı Olarak Dağılımı

Grafik 36 incelendiğinde, yapımı ülkemizde gerçekleştirilen çizgi filmlerin yapımında, yapımı yut dışında gerçekleştirilmiş olan çizgi filmlere oranla, özgün çizgi film müziklerinin yeterince kullanılmadığı açıkça görülmektedir. Bu durum, ülkemizde çizgi film ve çizgi film müziği sektörünün yeterince gelişmemiş

olmasından kaynaklanmaktadır. Bu alanda yapılan az sayıdaki çalışma birçok teknik ve ekonomik zorluklar içerisinde gerçekleştirilmektedir.

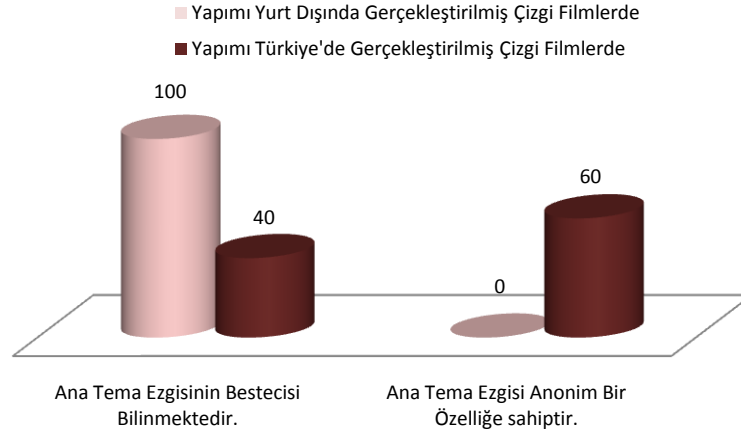
Ülkemizde, film müziği alanında çalışan uzmanlar, filmin en önemli öğelerinde biri olan film müziği için ülkemizde gerçekleştirilen projelerde yeterince zaman ve bütçe ayrılmadığı görüşünde birleşmektedir (Ok, 1995; 15-25).

Resim 16 “Mevlana” Çizgi Film Müziğinden Bir Bölüm

Bu sebeple, ülkemizde gerçekleşen çizgi filmlerde kullanılan müziklerin büyük bölümü hazır bulunan eserlerin film başlangıç ve bitiş jeneriklerinde ya da içerisinde kullanılmasından meydana gelmektedir. “Mevlana” çizgi filmi ana tema müziği (Resim 16) içerisinde kullanılan Klasik Türk Müziği bestecilerine ait saz semailerleriyle buna güzel bir örnektir.

Grafik 37 Örneklem Grubunu Oluşturan Çizgi Film Müziklerinin Ana Tema Ezgilerinin Anonim Olma Durumlarına Göre Dağılımı

Grafik 37 incelendiğinde, yapımı ülkemizde gerçekleştirilen çizgi filmlere ait film müziklerinde, yapımı yut dışında gerçekleştirilmiş olan çizgi film müziklerine oranla daha fazla anonim eser kullanıldığı açıkça görülmektedir.

Bu durumun temelinde, ülkemizdeki geleneksel müzik eğitiminde nota kullanımına yeterince önem verilmemesinin yarattığı sorunlar yatmaktadır. Özellikle birçok bestecinin eseri ölümünden sonra hatırlandığı kadarı ile notaya alınabilmiş ve bu sebeple birçok hazine niteliğindeki eser unutulmaya yüz tutmuştur. Avrupa ülkelerinde bu durum daha erken çözümlenmiş ve bu sayede anonim eser sayısı da en asgari seviyelerde kalmıştır.

Yapımı ülkemizde gerçekleştirilen çizgi film müziklerinde özgün eserler kullanımı bu sorunu ortadan kaldıracaktır. Yapımı yurt dışında gerçekleşen çizgi filmlerde anonim eser kullanılmamaktadır. Bu üzerinde dikkatle durulması gereken bir sorundur.

BÖLÜM IV

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

4.1. SONUÇLAR

Bu araştırmada elde edilen veriler doğrultusunda ulaşılan sonuçlar, aşağıda maddeler halinde sunulmaktadır.

4.1.1. Birinci alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film müziği ana tema ezgilerinin değiştirici işaret almaması, ses genişliği içerisinde olması sebebiyle çocuğun melodiyi kolaylıkla seslendirebilmesi, parlak bir tınıya sahip olması gerekçeleriyle büyük oranda “Do” karar müzik eserlerinden oluştuğu, çizgi film ve dolayısıyla çizgi film müziği sektörüne hâkim durumda bulunan ülkelerin genelde batı müziği (tampere) ses sistemini kullanması sebebiyle eserlerde çoğunlukla majör ve minör tonların tercih edildiği, izleyicinin belleğinde kalıcı olma konusunda yeterli kısıklıkta ve aynı zamanda sıkıcı olmamak açısından da yeterli uzunlukta olması sebebiyle genelde iki bölmeli şarkı formunun kullanıldığı ve bellekte kalıcılığı olma durumunun karma ölçü rakamı kullanılan eserlere göre daha kolay olması sebebiyle eserlerin büyük bir bölümünün 4 zamanlı ritmik yapıya sahip olduğu, çizgi film ve müziklerinin yukarıda belirtilen tonal, ritmik ve form yapısı özellikleri kötü amaçlarla kullanılması durumunda yeni nesilleri kültürüne yabancılaştırabileceği ve o kültürleri yok ederek başka kültürleri egemen kılabileceği sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.2. İkinci alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film müziği ana tema ezgilerinin çoğunlukla 16 ölçü kullanımıyla elde edildiği, kullanılan ölçü sayısının artış göstermesi, eserin anlam ve içerik yönünden zenginleşmesine sebep olurken beekte kalıcılık ve kolay öğrenilebilirlik yönünden ise zorlaşmasına neden olduğu, çizgi film müziklerinin ifade ve anlam yönü ile istenen duyguyu yansıtabilmesinde kullanılan metronom hızının büyük önem taşıdığı, bu sebeple izler kitlesini çoğunlukla çocukların oluşturduğu çizgi filmlerde izleyicilerin dikkatlerinin toplanması ve çizgi filmin akışının sağlanması bakımından çoğunlukla allegro (hızlı) ve moderato (orta) hız basamağındaki müzik eserlerinin tercih edildiği, stil-tarz seçiminde %30 oranı ile rock müziğın birinci sırayı aldığı ve ardından sırasıyla pop, klasik ve caz müziğın tercih edildiği, küçük yaşlardaki izleyicileri hedef alan çizgi filmlerde kullanılan melodilerin hareket ettiği ses aralığının 5 sese kadar düşmesine rağmen genel olarak çizgi film müziklerinde kullanılan ezgilerde 1-1,5 oktav ses aralığında hareket eden melodilerin tercih edildiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.3. Üçüncü alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film müziği ana tema ezgilerinin genelde başlangıç ve bitiş jeneriği olarak ta kullanıldığı, bu sürenin çizgi filmin tanıtımının yapıldığı başlangıç bölümüne ve “credit” adı da verilen bitiş yazılarının olduğu bölümün süresine orantılı olduğu ve çoğunlukla yaklaşık bir dakika (60 sn) uzunluğundaki melodilerden oluştuğu, en çok kullanılan çalgıların vurmali çalgılarda “bateri”, üflemeli çalgılarda “trompet, korno, trombon”, yaylı çalgılarda “keman, viyola, viyolonsel” klavyeli çalgılarda “synthesizer, piyano olduğu, vurmali çalgıların tercih edilmediği çizgi film müziklerinde, ritm çalgılarının görevinin kontrbas, kontrfagot ya da basgitar benzeri bas sesli çalgılar tarafından sağlandığı, vokal (insan sesi) kullanımında ise %32 oranında “karma koro” kullanımını % 20 ile erkek sesi ve % 14 ile kadın sesi kullanımının takip ettiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.4. Dördüncü alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi filmlerin hedeflediği izleyici kitlesini % 54 oranı ile daha çok çocuk yaştaki bireylerin oluşturduğu, bunun yanında tüm izleyici kitlelerini hedef alan çizgi filmlerinde sayısının da % 32 oranı ile hiçte az olmadığı ve bu gruba giren çizgi filmlerin tüm aile bireyleri tarafından ilgiyle izlenebilecek konu ve diğer içeriklere sahip olduğu, genç(ergen) yaşlardaki izleyicileri hedef alan çizgi filmlerin konu olarak daha çok karşı cinslerin birbirlerine olan ilgilerinden ve bu durum sonucunda gelişen psikolojik sorunlardan bahseder bir yapıda olduğu, hazırlanan çizgi filmlerin erkek ya da kız bireylere yönelik olmaktan çok %68 oranıyla ortak izlenilebilir olmaları düşünülerek tasarlandıkları, bununla birlikte, özellikle kız izleyicileri ve erkek izleyicileri hedef alan çizgi filmlerinde yaklaşık % 15 oranında olduğu, “erkek” izleyicilere hitabeden çizgi filmler ile “kız” izleyicilere hitabeden çizgi filmlerin müzikleri arasında besteleme yöntemleri, düzenleme teknikleri ve çalgılama biçimleri bakımından bariz farklar bulunduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.5. Beşinci alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film müziği ana tema ezgilerinin bestelenmesinde sabit figür ve motif kullanımının biçimsel anlamda şarkı formu kullanımına göre birkaç puan daha fazla olduğu grafikte, biçimsel anlamda bestelenmiş eserlerin yaklaşık % 48 oranında olması bu iki besteleme biçiminin de dengeli olarak kullanılmasına rağmen eserlerin daha çok sabit figür ve motiflerin kullanılması yoluyla bestelendiği, ana tema melodisine sadık kalınarak farklı çalgılama tekniğinin sıkça kullanıldığı, daha çok yeni yayın dönemlerinde (sezon) izleyicilerin monotonluktan kurtulmasının sağlanması ve çizgi filmle yeni bir enerji sağlaması bakımından çizgi film müziklerine uygulanan bu tekniğin beraberinde yeni bir yorum ve tarz getirmesi bakımından da önemli olduğu, ses efektlerinin vazgeçilmez bir öge olarak tüm çizgi filmlerde görüldüğü ve gerçekleşen olayların izleyici üzerinde gerçeklik hissini oluşmasında efekt(etkileme) seslerinin öneminin büyük olduğu, ana tema ezgisinin başlangıç ve bitiş jeneriklerinde sıkça kullanıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.6. Altıncı alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film müziği ana tema ezgilerinde kullanılan söz ögesinin eğitici olma özelliğine sahip olmadığı, özellikle eğitici bir özelliğe sahip olması amacıyla hazırlanan çizgi film ve çizgi film müziklerinin dışında ana tema ezgisinde kullanılan söz ögesinin, daha çok çizgi filmin konu ve karakterlerinden bahseden ve çizgi film hakkında izleyiciyi bilgilendiren bir yapıda olduğu ve daha çok çizgi filmi tanıtıcı özelliklere sahip olduğu, günümüzde popüler kültürün en önemli araçlarından biri olan medya ve iletişim sektörünün, çizgi film ve çizgi film müziği alanında gerçekleştirilen yapımlarda eğlendirici olma özelliğini, eğitici olma özelliğinden daha öncelikli olarak gördüğü, ana tema ezgilerinde kullanılan orijinal seslendirilmesinde çizgi film müziği alanında söz sahibi olan ülkelerin resmi dilleri olan “İngilizce” ve “Japonca” dillerinin hâkim olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.7. Yedinci alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film müziklerinde kullanılan ana tema ezgilerinin özellikle iki ana duygu yoğunluğunu ifade etmeye çalıştığı, bunlardan birinin % 48 ile “Sevinç ve Neşe” diğerinin ise % 32 ile “Aksiyon” olduğu, “aksiyon” duygusunun özellikle erkek çocuklarına yönelik olarak hazırlandığı düşünülen çizgi filmlerde kullanıldığı, çizgi filmleri genel olarak diğer filmlerden ayıran en önemli özelliklerin başında daha çok çocuklara yönelik olması sebebiyle eğlendirici bir içeriğe sahip olmasının geldiği ve bu sebeple neşeli çizgi film karakterlerin kullanılmasının son derece doğal olduğu, ana tema ezgilerindeki söz ögesinin büyük oranda yabancı dillere çevrildiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.8. Sekizinci alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film müziklerinde kullanılan ana tema ezgilerinin % 88 oranında filme özgün olarak bestelenmiş eserler olduğu, bu durumun özellikle çizgi film sanatının bir endüstri ürünü olarak görüldüğü ülkelerde daha büyük bir önem kazandığı, çizgi film endüstrisinin önde gelen ülkelerinde gerçekleştirilen çizgi filmlerde film müziği üzerinde önemle durulmakta olduğu ve bu çalışmanın alanında uzman kişiler tarafından yapılmasına dikkat edildiği ve bu ülkelerde alanında uzmanlaşmış bestecilerin çizgi filmlerin konu, içerik ve hedef aldığı izleyici kitlesi gibi özelliklerini düşünerek bestelediği özgün eserlerin daha çok senfonik orkestralar tarafından yorumlandığı, çizgi film sektörünün henüz gelişimini tamamlayamadığı ülkelerde ise durumun çok farklı olduğu ve ekonomik yönden yetersiz bütçeler ve kısıtlı teknik ekipmanlarla gerçekleştirilmeye çalışılan projelerin rekabet gücü vasatı aşmayan çalışmaların ortaya çıkmasına sebep olduğu, çizgi film müziklerinin özgün olmasının çizgi filmin başarısı yönü ile de çok büyük bir önem taşıdığı, müzik sanatının yeterli gelişim sergilediği ve eserlerin yazılı hale dönüştürülebildiği toplumlarda anonim çizgi film müziği eserlerinin yerini bestecisi bilinen eserlerin alacağı sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.9. Dokuzuncu alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film müziklerinde kullanılan ana tema ezgilerinin yüksek oranda yapımının gerçekleştiği ülkelerin sosyo-kültürel özelliklerini taşıdığı, çizgi filmlerin %90 oranında sosyo-kültürel öğeler içerdiği, çizgi filmlerin, tarihi, coğrafi ve kültürel birçok imge ve mesajı izleyiciye görsel ve işitsel yollarla aktarılabilirdiği, çizgi filmlerdeki karakterlerin sosyal yaşam biçimleri, kültürel ve sanatsal değer yargıları ve hatta alışkanlıklarının dahi izleyiciler üzerinde sosyal ve psikolojik etkiler yaratabilecek güçte olduğu ve bu özellikleri diğer kültürlerle taşıyabildiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.10. Onuncu alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film müziklerinde izleyici kitlesi olarak hedef alınan cinsiyet grubunun çizgi filmin metronom hızı, müzik stili-tarzı ve içerdiği duygu yoğunluğu üzerinde etkili olduğu, kız izleyicilere yönelik çizgi film müziklerinde; andante ve allegro hız basamaklarında, klasik müzik tarzında bestelenmiş ve sevinç hissi yaratan eserler kullanıldığı, erkek izleyicilere yönelik çizgi film müziklerinde ise; allegro hız basamağında, rock müzik tarzında bestelenmiş ve aksiyon içeren eserlerin tercih edildiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.11. Onbirinci alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film müziklerinde izleyici kitlesi olarak hedef alınan yaş grubunun çizgi filmin form ve tonal-modal yapısı üzerinde etkili olduğu, küçük çocuklara yönelik hazırlandığı düşünülen çizgi filmlerin tek ve iki bölmeli şarkı formunda ve genelde majör ve minör tonlarda olduğu, genç ve yetişkinlere yönelik hazırlandığı düşünülen çizgi filmlerin ise, iki ve üç bölmeli şarkı formunda ve makamsal özellikler de içeren bir yapıya sahip olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.12. Onikinci alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film müziklerinde izleyici kitlesi olarak hedef alınan yaş grubunun çizgi film müziğinin hareket ettiği ses aralığı ve melodi uzunluğu (süresi) üzerinde etkili olduğu, çocuk izleyicilere yönelik olarak hazırlandığı düşünülen çizgi film ana tema ezgilerinin 1-1,5 oktavlık ses aralığında hareket etmesine karşın yetişkinlere yönelik hazırlandığı düşünülen çizgi filmlerde bu ses aralığının 2 oktavı aştığı, aynı durumun melodi sürelerinin uzunlunda da yaşandığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.13. Onüçüncü alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film müziklerinde izleyici kitlesi olarak hedef alınan yaş grubunun çizgi film müziğinin besteleme yöntemi ve içerdiği duygu yoğunluğu üzerinde etkili olduğu, çocuk izleyicilere yönelik olarak hazırlandığı düşünülen çizgi film ana tema ezgilerinin sabit figür ve motifler içeren neşeli melodiler olmasına karşın, yetişkinlere yönelik hazırlandığı düşünülen çizgi filmlerin biçimsel anlamda şarkı formunda ve daha çok aksiyon içeren melodilerden oluştuğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

4.1.14. Ondördüncü alt probleme yönelik sonuçlar

Çizgi film ve çizgi film müziklerinin yapımının gerçekleştiği ‘ülke’ ile ana tema ezgisinde ‘söz ögesi kullanımı’ arasında bir bağlantı olduğu, çizgi film ve film müziği alanında yeterli gelişimin sağlanmadığı ülkelerde ana tema ezgisi olarak sözsüz ve önceden bestelenmiş ya da anonim eserlerin seçilmesi sebebiyle söz ögesinden mahrum kaldığı, bu konuda ileri teknik ve ekonomik olanaklara sahip ülkelerde ise ana tema ezgilerinin film için özgün ve söz ögesi kullanılarak bestelendiği ve bu sebeple anonim olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlar genel olarak incelendiğinde; çizgi film müziğini meydana getiren öğelerin birçok işlevsel özelliklere sahip oldukları ve bu özelliklerin çizgi filmin hedef aldığı izler kitlenin yaşı ve cinsine göre değişim gösterdiği belirlenmiştir.

Araştırma; ülkemizdeki çizgi film ve çizgi film müziği çalışmalarını farklı boyutlarıyla ortaya koyması bakımından da durum ve yön belirleyici sonuçlar içermektedir. Ülkemizde çizgi film ve çizgi film müziği alanında yapılan çalışmaların az sayıda ve yeterli seviyede olamadığı ve ayrıca bu alanda yapılacak akademik ve ticari faaliyetlere sosyo-kültürel değerlerimizin korunması ve sonraki kuşaklara aktarılması bakımından ihtiyaç duyulduğu belirlenmiştir.

4.2. ÖNERİLER

Araştırma sonuçları doğrultusunda geliştirilen çözüm önerileri aşağıda sıralanmaktadır.

- Çizgi filmler için bestelenecek ya da müzik literatüründen seçilecek olan eserlerin karar sesleri, tonal-modal yapıları, besteleme formları ve ritmik yapılarının belirlenmesinde, hedef alınan izleyici kitlesinin yaşı ve cinsiyeti doğrultusunda seçimler yapılmasının çizgi film müziğinin başarısında önemli bir etken olduğu unutulmamalıdır.
- Çizgi filmler için bestelenecek ya da müzik literatüründen seçilecek olan eserlerde kullanılan ölçü sayısı, metronom hızı, stil-tarz seçimi ve melodi ezgisinin hareket ettiği ses sınırlarının belirlenmesinde, hedef alınan izleyici kitlesinin yaşı ve cinsiyetine göre seçim yapılmasının çizgi film müziğinin başarısında belirleyici bir etken olduğu bilinmelidir.
- Çizgi filmler için bestelenecek ya da müzik literatüründen seçilecek olan eserlerde kullanılan çalgı türünün, vokal (insan sesinin) kullanım biçiminin ve ezgi sürelerinin belirlenmesinde hedef alınan izleyici kitlesinin yaşı ve cinsiyetine göre hareket edilmesinin çizgi film müziğinin başarısı açısından önemli olduğu unutulmamalıdır.
- Çizgi filmler için bestelenecek ya da müzik literatüründen seçilecek olan eserlerin belirlenmesinde kız ve erkek izleyicilerin müzik beğenileri doğrultusunda hareket edilmesinin çizgi film müziğinin başarısında önemli bir etken olduğu bilinmelidir.
- Çizgi filmler için bestelenecek ya da müzik literatüründen seçilecek olan eserlerin belirlenmesinde eserlerin besteleme yöntemleri ve gerekli ses

efektlerinin kullanımına önem verilmesinin çizgi film müziğinin başarısında belirleyici olduğu bilinmelidir.

- Çizgi filmlerin genellikle çocuk izleyici kitlesini hedef aldığı düşünülerek, çizgi film müziklerinde kullanılan söz ögesinin eğitici bir özelliğinin de bulunmasında fayda olacağı unutulmamalıdır.
- Çizgi filmlerin genellikle çocuk izleyici kitlesini hedef aldığı düşünülerek, çizgi film müziklerinde ifade dilmek istenen duygu yoğunluklarının çocukları üzüntüye ve karamsarlığa sevk etmeyecek bir yapıda olmasına ve bu yolla çocuk izleyicilerin ruh sağlıklarının korunmasına önem verilmelidir.
- Çizgi film müziklerinin özgün olmasının çizgi filmdeki istenen duygu yoğunluğunun sağlanmasında önemli ve özgün olmayan eserlere göre daha etkili olduğu unutulmamalıdır.
- Çizgi film müziklerinin sosyo-kültürel açıdan önemli mesajlar içerdiği, bu sebeple ülkemizde gerçekleştirilen çizgi filmlerde bu konuya dikkat edilmesi gerektiği unutulmamalıdır. Film müziğinde kullanılan çalgı ve söz vb. öğelerin seçiminde kültürel özelliklerimizi de taşıyor olmasına dikkat edilmelidir. Özellikle çizgi filmin çocuklara yönelik önemli bir iletişim aracı görevini de üstlenmesi dikkate alınarak ülkemizde bu sektörün desteklenmesine önem verilmeli ve alanda yapılan çalışmalar devlet tarafından da desteklenmelidir. Bu sayede yapılacak özgün çalışmaların kültürel miraslarımızın gelecek kuşaklara aktarılmasında son derece önemli olduğu unutulmamalıdır.
- Çizgi film müziğinin başarısında hedef alınan izleyici kitlesinin cinsiyeti ve yaşının büyük önem taşıdığı, bu sebeple çizgi film müziklerinde kullanılacak metronom hızı ve müziksel tarz gibi öğelerin buna göre seçilmesinin gerekliliği unutulmamalıdır.

- Kültürel, sosyal ve ekonomik yönleriyle popüler medya araçları içerisinde önemli bir yere sahip olan çizgi film ve çizgi film müziğinin ülkemizde yeterli gelişimi sağlaması açısından akademik ve ticari yönlerden desteklenmesi gerektiği unutulmamalıdır. Bu yönde üniversitelerin ilgili fakültelerinde bölümler açılmalı ve bu çalışmalar ticari boyutuyla olduğu gibi, akademik yönü ile de desteklenmelidir.
- Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızı öncelikli izleyici kitlesi olarak gören çizgi film sektörü, sosyo-kültürel ve psiko- sosyal bakımdan oldukça işlevsel bir yapıya sahiptir. Kendi kültürel değerlerimizin gelecek kuşaklara aktarılmasında çizgi film ve çizgi film müziği sektörümüzün geliŐmesinin ve istenen yönde ürünler vermesinin büyük önem taşıdığı unutulmamalıdır.
- Kendi kültürel özelliklerimizin gelecek kuşaklara taŐınmasını desteklemek amacıyla kendi kültürümüzü yansıtan ve çizgi filmler için özgün olarak bestelenmiş müziklerin ülkemizde yapımı gerçekleşen çizgi filmlerde kullanılması hedeflenmeli ve bu doğrultuda adımlar atılmalıdır.

EKLER

ÇİZGİ FİLM MÜZİĞİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Çizgi Filmin Adı:.....

1.	Ana temanın karar sesi nedir? O) Do O) Do# O) Re O) Mib O) Mi O) Fa O) Fa# O) Sol O) Sol# O) La O) Sib O) Si
2.	Ana temanın tonal/modal yapısı nasıldır? O) Majör O) Minör O) Modal O) Makamsal O) A Tonal/Politonal O) Diğer
3.	Ana temanın form yapısı nasıldır? O) Tek Bölmeli Şarkı O) İki Bölmeli Şarkı O) Üç Bölmeli Şarkı O) Diğer
4.	Ana temanın ölçü rakamı nedir? O) İki Zamanlı O) Üç Zamanlı O) Dört Zamanlı O) Diğer
5.	Ana tema ezgisinin meydana getiren ölçü sayısı nedir? (Melodi tekrarları dahil edilmeden) O) 8 Ölçü O) 16 Ölçü O) 24 Ölçü O) Daha Fazla
6.	Ana temanın metronom hızı nasıldır? O) Andante O) Moderato O) Allegro O) Presto O) Diğer
7.	Ana temanın stili (tarzı) nedir? O) Klasik O) Rock O) Caz O) Pop O) Etnik O) Diğer
8.	Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı ne kadardır? O) 1 Oktav O) 1-1,5 Oktav O) 1,5 - 2 Oktav O) Daha Fazla
9.	Ana tema ezgisinin süresi ne kadardır? O)0-15 saniye O)16-30 Saniye O)31-45 Saniye O)46-60 Saniye O)61-90 Saniye O)91-120 saniye O)Diğer
10.	Ana tema ezgisinde kaç farklı çalgı türü (Üflemeli, Yaylı, Vurmalı, vb.) kullanılmıştır? O) 1 O) 2 O) 3-5 O) 6-8 O) 9-12 O) Daha Fazla
11.	Çizgi filmin hedef kitesini hangi yaş grubunu oluşturmaktadır? O) Çocuklar O) Çocuk ve Gençler O) Yetişkinler O)Tüm Yaş Grupları
12.	Çizgi filmin hedef kitesini hangi cinsiyet grubunu oluşturmaktadır? O) Kız O) Erkek O) Kız ve Erkek
13.	Ana temanın bestelemesinde aşağıdaki tekniklerden hangisi kullanılmıştır? O) Sabit Figür ve Motifler kullanılmıştır O) Biçimsel Anlamda Şarkı Formundadır.
14.	Ana temada (sezonlar arasında) farklı çalgılama tekniği kullanılmış mıdır? O) Evet O) Hayır
15.	Ana temada söz ögesi kullanılmış mıdır? O) Evet O) Hayır
16.	Ana temadaki sözlü bölümler konu ve karakterlerden bahsediyor mu? O) Evet O) Hayır
17.	Ana temadaki sözlü bölümler eğitici bir özelliğe sahip midir? O) Evet O) Hayır
18.	Ana temadaki sözlü bölümlerinin orijinal dili nedir? O) İngilizce O) Türkçe O) .....(Belirtiniz)
19.	Ana tema hangi duygu yoğunluğunu ifade etmeyi amaçlamaktadır? O) Üzüntü O) Sevinç ve Neşe O) Endişe ve Korku O) Aksiyon O) Diğer
20.	Ana tema bu çizgi film için mi bestelenmiştir? O) Evet O) Hayır
21.	Ana temanın bestecisi bilinmekte midir? Ya da anonim bir özelliğe mi sahiptir? O) Bestecisi Bilinmekte ..... O) Anonim
22.	Çizgi filmde ana tema dışında kullanılan şarkı ya da ses efektleri var mıdır? O) Evet O) Hayır
23.	Çizgi film müziği gerçekleştiği ülkenin ulusal ve etnik öğeleri yansıtmakta mıdır? (Coğrafi, Kültürel vb.) O) Evet O) Hayır
24.	Ana temanın sözleri başka(yabancı) dillere uyarlanmış mıdır? O) Evet O) Hayır
25.	Sözlerin Türkçeye uyarlanmasında ifade ve anlam bütünlüğü korunmuş mudur? O) Evet O) Hayır O) Kısmen
26.	Çizgi filmin jenerik müziklerinde(Başlangıç-Bitiş) ana tema ezgisi kullanılmış mıdır? O) Sadece Başlangıçta O) Sadece Bitişte O) Başlangıç ve Bitişte O) Jenerikte kullanılmamıştır.
27.	Çizgi filmin bir bölümünün ortalama süresi ne kadardır? O) 5-10 Dakika O) 10-20 Dakika O) 20-30 Dakika O) 30-40 Dakika O) Daha fazla
28.	Çizgi filmin yapım şirketini belirtiniz? O).....(Belirtiniz)
29.	Çizgi filmin dağıtım şirketini belirtiniz? O).....(Belirtiniz)
30.	Çizgi filmin yapımı hangi ülke / ülkelerde gerçekleştirilmiştir? O).....(Belirtiniz)

- (Orijinal Boyutundan % 30 Oranında Küçültülmüştür.)

Aşağıdaki tabloda sıralanmakta olan çizgi filmlerden; **konusu, karakterleri ve özellikle film müziği** ile beğendiğiniz **ilk 10 çizgi filmi** önlerinde bulunan kutucuklara (X) işareti koyarak belirleyiniz.

Araştırmacı
Ünal İMİK

- (Orijinal Boyutundan % 30 Oranında Küçültülmüştür.)

☐	Afacan çocuk dennis	☐	Foster'in hayali	☐	Pokemon
☐	Aladdin (alaaddin ve cin)	☐	Galactic football	☐	Poko
☐	Andy'nin nesi var	☐	Garfield	☐	Popeyes (temel reyis)
☐	Arkadaşım maymun	☐	Gece bahçesi	☐	Powerpuff girls
☐	Ay savaşçısı	☐	Ghostbusters (hayalet avcıları)	☐	Pucca
☐	Bakugan	☐	Heidi	☐	Red kit
☐	Barbie	☐	He-man	☐	Rescue rangers
☐	Batman (yarasa adam)	☐	Hero 108	☐	Roadrunner
☐	B-daman	☐	İnspector gadget (müfettiş gadget)	☐	Scooby do
☐	Ben 10 bernard	☐	İstanbul'un fethi	☐	She-ra
☐	Bratz kızları	☐	Jetsons (jetson ailesi)	☐	Simpson
☐	Bugs buny (sevimli tavşan)	☐	Johnny bravo	☐	Sinbad
☐	Caillou (kayu)	☐	Juniper lee maceraları	☐	Skunk fu
☐	Candy (şeker kız)	☐	Kaptan tsubasa	☐	Smurfs (şirinler)
☐	Casper (sevimli hayalet)	☐	Keloglan	☐	Sonic heros
☐	Cedric	☐	Lonely tunes (sevimli kahramanlar)	☐	Spider-man (örümcek adam)
☐	Charlie brown	☐	Louie anderson	☐	Sponge bop (sünger bob)
☐	Clementine	☐	Lucky luck (red kit)	☐	Superman (süpermen)
☐	Çanak kale geçilmez	☐	Melekler okulu	☐	Tasmania
☐	Danny phantom	☐	Mevlana	☐	Tiny toons (sevimli kahramanlar)
☐	Darkwing duck	☐	Mickey mouse club (miki fare)	☐	Tom and jerry (tom ve jeri)
☐	Death note	☐	Minuscule	☐	Top cat
☐	Digimon	☐	Naruto	☐	Transformers
☐	Donald duck	☐	Nasrettin hoca	☐	Uzun kuyruk
☐	Dora the explorer (kaşif dora)	☐	Ninja turtles (ninja kaplumbağalar)	☐	Winnie the pooh (ayı vini)
☐	Ducktales	☐	Pamuk prenses	☐	Winx (winx kızları)
☐	Evliya çelebi	☐	Pepee	☐	Woody woodpecker (ağaçkakan)
☐	Filintstone (taş devri)	☐	Pink panter (pembe panter)	☐	Zorro

Ç.FİLM NO	Sırasıyla Kullanılan Çalgı Kodları														Vokal	
1.	11	12	14	22	31	51	52	54	.	.	.	.				74
2.																
3.																
4.																
5.																
6.																
7.																
8.																
9.																
10.																
11.																
12.																
13.																
14.																
15.																
16.																
17.																
18.																
19.																
20.																
21.																
22.																
23.																
24.																
25.																
26.																
27.																
28.																
29.																
30.																
31.																
32.																
33.																
34.																
35.																
36.																
37.																
38.																
39.																
40.																
...																
...																
...																
...																

Örnektir

ÇALGI SINIFLANDIRMA TABLOSU

(Orijinalinden % 30 oranında Küçültülmüş ve dikey konuma getirilmiştir)

YAYLI ÇALGILAR	11 Keman	12 Viyola	13 Viylonsel	14 Kontrbas	15 Diğer					
BAKIR ÜFLEMELİ ÇALGILAR	21 Korno	22 Trompet	23 Trombon	24 Tuba	25 Saksafon	26 Diğer				
AĞAÇ ÜFLEMELİ ÇALGILAR	31 Flüt	32 Picolo	33 Obua	34 Klarnet	35 Bas Klarnet	36 Fagot	37 Kontrafagot	38 Diğer		
TELLİ ÇALGILAR	41 K. Gitar	42 E. Gitar	43 Bas Gitar	44 Bağlama	45 Ud/lavta	46 Harp	47 Diğer			
VURMALI ÇALGILAR	51 Timpani	52 Bas-tenor davul	53 Trampet	54 Cymbal	55 Zil	56 Gong	57 Çelik üçgen	58 Bendir	59 Darbuka	60 Diğer
KLAVYELİ ÇALGILAR	61 Piyano	62 K.orgu	63 Çembalo	64 E.piyano	65 Akordeon	66 Synthesizer	67 Diğer			
ÖRNEKTİR										
VOKAL	71 Çocuk sesi	72 Erkek sesi	73 Kadın sesi	74 Kadın- Erkek Dueti	75 Karma Koro	76 Diğer				

Aladdin (Alââddin ve Cin)

Besteci: Alan MENKEN

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Re
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Andante
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	120 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	The Walt Disney Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Batman (Yarasa Adam)

Besteci: Neal NEFTİ

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Sol
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Caz
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Greenway Productions
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Bugs Bunny (Tavşan)

Besteci: Franz Liszt
(Second Hungarian Rhapsody)

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Fa
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	2/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Klasik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1,5-2 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Warner Bros Cartoon Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Candy Candy (Şeker Kız)

Besteci: Nakayoshi

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Lab
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	90 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Japonca
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Toei Animation
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Japonya

Casper (Sevimli Hayalet)

Besteci: Daniel JOHNSTON

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Pop
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Paramount Pictures
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

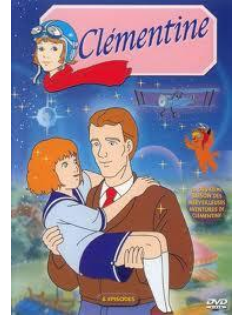

Charlie Brown

Besteci: Vince GUARALDİ

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Lab
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	120 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Warner Bros Cartoon Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Clementine

Besteci: Paul KOULAK

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	90 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Fransızca
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Antene 2 / Tele Hachette
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Fransa

Çanakkale Türküsü

Beste: Anonim / Derleyen: M. SARISÖZEN

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Si
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Hüseyni
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Andante
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Etnik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	120 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Türkçe
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Düşler Evi Çizgi Film Stüdyosu
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Türkiye

Darkwing Duck (Kara Ördek)

Besteci: Steve NELSON & Thom SHARP

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	La
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	The Walt Disney Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

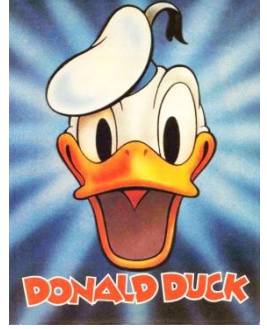

Digimon

Besteci: Paul GORDON

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Sol
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Pop
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1,5-2 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	90 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Japonca
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Toei Animation
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Japonya

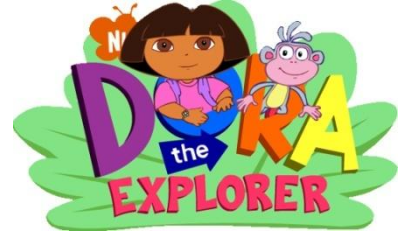

Donald Duck

Besteci: Paul SMITH

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	La
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Caz
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	30 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	The Walt Disney Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

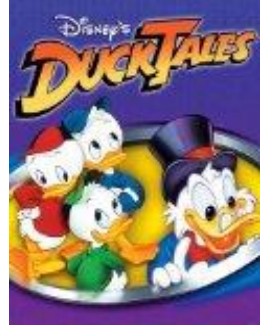

Dora The Explorer

Besteci: Jed BECKER

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Pop
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Viacom International Inc.
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Duck Tales (Varyemez Amca)

Besteci: Mark MUELLER

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Mi
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1,5-2 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	The Walt Disney Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Evliya Çelebi

Besteci: İstemihan TAVILOĞLU

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	La
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Kürdi
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Andante
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Etnik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Sözsüz
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	TRT
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Türkiye

The Flintstones (Taş Devri)

Besteci: Hoyt CURTIN

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Caz
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Hanna Barbera Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Ghost Busters (Hayalet Avcıları)

Besteci: Ray PARKER

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Si
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Filmation
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Heidi

Besteci: Takeo WATANABE

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Almanca
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	V. G. Production
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Japonya / Almanya

He-Man

Besteci: Shuki LEWI

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Lab
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Filmation
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

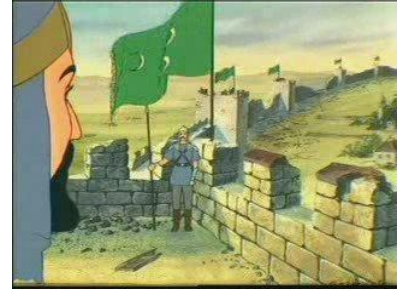
Inspector Gadget (Müfettiş Gecit)

Besteci: Edvard GRIEG & Shuki LEVY

* Tema ezgisi; Edvard GRIEG'e ait olan "In the Hall of the Mountain King" adlı eserden esinlenerek, Shuki LEVY tarafından bestelenmiştir.

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	La
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Andante
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Pop
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Cookie Jar Entertainment
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

İstanbul'un Fethi

Besteci: Anonim

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	La
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	3/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Andante
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Etnik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Sözsüz
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Ella Çizgi Film Stüdyosu
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Türkiye

The Jetsons (Jetgiller)

Besteci: Hoyt CURTIN

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Mi
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Caz
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1,5-2 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Hanna Barbera Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Keloğlan

Besteci: M. Celaledin YÜKSEL

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Re
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Hüseyini
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Etnik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Sözsüz
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Düşler Evi Çizgi Film Stüdyosu
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Türkiye

Lonely Tunes (Sevimli Kahramanlar)

Besteci: Charles TOBIAS & Murray MENCHER & Eddie CANTOR

* Tema ezgisi: "Merrily We Roll Along" adlı eserden esinlenerek Charles TOBIAS, Murray MENCHER ve Eddie CANTOR tarafından düzenlenmiştir.

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Caz
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Sözsüz
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Warner Bros Cartoon Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Lucky Luck (Red Kit)

Besteci: Claude BOLLING & Shuki LEVY & Haim SABAN

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Re
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Andante
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Etnik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Hanna Barbera Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

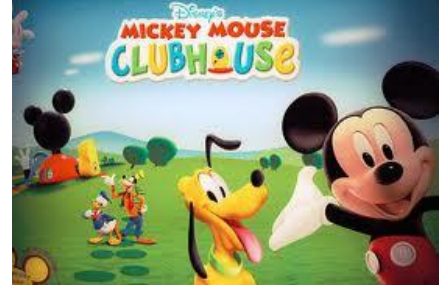
Peşrev

Besteci: Hamamizade İsmail Dede Efendi

*Yukarda eserin sadece bir bölümü yer almaktadır.

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Rast Beşlisi
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	28/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Andante
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Saz Eseri
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1,5-2 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	90 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Sözsüz
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Düşler Evi Çizgi Film Stüdyosu
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Türkiye

The Mickey Mouse Clubhouse (Miki Farenin Kulüp Evi)

Besteci: Jimmie DODD

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Pop
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	120 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	The Walt Disney Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Nasrettin Hoca

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Sol
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Nihavent
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	$\frac{3}{4}$
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Etnik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Sözsüz
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Ella Film
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Türkiye

Ninja Turtles (Ninja Kaplumbağalar)

Besteci: D. C. BROWN & Chuck LORRE

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Mirage Studios
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	ABD / Japonya (Ortak)

The Pink Panther Show (Pembe Panter)

Besteci: Henry MANCINI

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Mi
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Caz
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1,5-2 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	120 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Sözsüz
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Mirisch Films
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Pokemon

Besteci: Shinji MIYAZAKI

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Sol
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/8
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Japonca
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	OLM İnc. / TV Tokyo
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Japonya

The Popeye Show

Besteci: Hoyt CURTIN

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Mib
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	$\frac{3}{4}$
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Klasik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Hanna Barbera Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Rescue Rangers

Besteci: Mark MUELLER

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Sol
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Caz
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	30 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	The Walt Disney Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

* Wile E. Coyote (Solda) ve Road Runner (Sağda)

Wile E. Coyote and Road Runner Show

Besteci: William LAVA

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Re
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Country
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Warner Bros
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Scooby-Doo Show

Besteci: Hoyt CURTIN

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Pop
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Hanna Barbera Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

She ra

Shuki LEVY

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Re
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Pop
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Filmation
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

The Simpsons

Besteci: Alf CLAUSEN

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Klasik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	90 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Gracia Films
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

The Smurfs (Şirinler)

Besteci: Hoyt CURTIN

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Fa
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Hanna Barbera Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

SONIC THE HEDGEHOG

Besteci: Michael TAVERA

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Presto
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	DIC Entertainment
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Spider-Man (Örümcek Adam)

Besteci: Shuki LEVY & Kussa MANCHI

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Re
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Caz
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Marvel Entertainment
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Sponge Bob (Sünger Bop)

Besteci: Hank SMITH

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	March
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	United Plonkton Pictures
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Superman (Süpermen)

Besteci: Shirley WALKER

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	D0
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Klasik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Sözsüz
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Warner Bros Cartoon
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Taz-Mania Devil (Tasmanya Canavarı)

Besteci: Richard STONE

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Mi
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Etnik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Warner Bros
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Tiny Toons (Küçük Kahramanlar)

Besteci: Bruce BROUGHTON

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Sol
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Klasik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1,5-2 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Warner Bros Cartoon
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

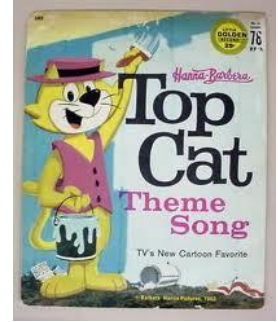

Tom and Jerry (Tom ve Jeri)

Besteci: Scott BRADLEY

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Do
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Caz
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Sözsüz
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Hanna Barbera Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Top Cat

Besteci: Hoyt CURTIN

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Sib
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Caz
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	120 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Hanna Barbera Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

Transformers

Besteci: Sebastian EVANS

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	La
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Minör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Rock
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	Japonca
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Japanese Animation
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Japonya / ABD (Ortak)

Winnie The Pooh (Ayı Vini)

Besteci: Steve NELSON

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Fa
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	$\frac{3}{4}$
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Moderato
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Klasik
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	The Walt Disney Company
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

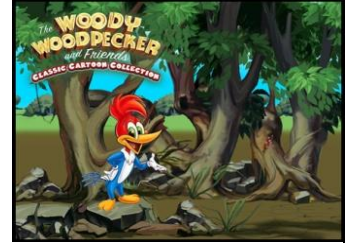

Winx Club (Winx Kızları)

Giovanni CERA & Angelo POGGI

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	Mib
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Pop
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi:	60 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İtalya
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	Rainbow
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	İtalya

Woodywoodpecker (Ağaçkakan)

George Tibbles & Ramey Idriss

1) Ana tema müziğinin karar sesi:	FA
2) Ana tema müziğinin tonal/modal yapısı:	Majör
3) Ana temada kullanılan müziğin ölçü rakamı:	4/4
4) Ana temada kullanılan müziğin hızı:	Allegro
5) Ana tema müziğinin stili (tarzı):	Caz
6) Ana tema ezgisinin hareket ettiği ses aralığı:	1-1,5 Oktav
7) Ana tema müziğinin süresi	45 Sn.
8) Ana tema müziğinin orijinal dili:	İngilizce
9) Çizgi filmin yapım şirketi:	W. Lantz Animation/ Universal Pictures
10) Çizgi filmin yapıldığı ülke:	Amerika Birleşik Devletleri

KAYNAKÇA

- ADLİM, Güzide (1994), “*Türkiye’de televizyon Yayınlarının Türk Müzik Kültürüne Etkileri*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ADORNO, Theodor W. (2003), “*Müzik ve Dil*”, Çev. Bülent O. Doğan, Cotigo (Adorno: Kitle, Melankoli, Felsefe) Özel Sayısı, Sayı:36, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- AKSOY, Tahir Kutluay (2002), “*Çizgi Filimde Sahne Tasarımı*”, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- ALEMDAR, K, ERDOĞAN, İ. (1994), “*Popüler Kültür ve İletişim*”, Ankara: Ümit Yayınları.
- ALPAGUT, Uğur (1998), “*Kim Kapattı Şu Müziği*”, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- ALTINÖLÇEK, Haşmet (1998), “*Bir iletişim Aracı Olarak Müzik ve Müzikle Tedavi Yöntemleri*”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- ALTINÖLÇEK, Haşmet (2006), “*Yerel ve Küresel Kültürlerde Müzikle Tedavi*” Müzikte Temsil Kongresi, İstanbul.
- ANIK, Cengiz (2000), “*Siyasal İkna*”, Ankara: Vadi Yayınları.
- ARICI, Nursal, DALKILIÇ, Elif (2006), “*Animasyonların Bilgisayar Destekli Öğretime Katkısı*”, Cilt:14 No:2 Kastamonu Eğitim Dergisi 421-430, Ekim.
- ARIJON, Daniel (1993), “*Film Dilinin Grameri*” Cilt III, (Editör: Yalçın Demir), Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- ATAN, Uğur (1995), “*Animasyonun Kültür Aktarımındaki Yeri*” Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- ATLIOĞLU, Füsün (1994), “*Reklam Müzikleri Ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri*”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- AYSEL, Aziz (1980), “*Radyo ve Televizyonun Bireyin Tutum ve*

Davranışlarına Etkisi.”, İstanbul: EİTİA I. Yayıncılık Semineri, 28-31 Mayıs sayfa:19

- BAYMUR, Feriha (1976), “*Genel Psikoloji*”, İstanbul: İnkılap ve Aka Kitapevleri Kolektif Şirketi.
- BOSTANCI, Naci (1998), “*Acelen ne Bekle Firuze*”,Gazi Üniversitesi İletişim Dergisi, sayı 1-2 Ankara.
- BOWMAN, Wayne D. (1998), “*Ohilosophical Perspectives On Music*”, New York: Oxford University Press.
- BUDAK, Aylin Erberik (1996), “*Görüntüye Eklenen Müziğin Görsel Mesajların İletilmesine Katkısı*”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Eğitim Programları ve Öğretimi, Güzel Sanatlar Anabilim Dalı, Ankara.
- BÜYÜKÖZTÜRK, Şener (2001), “*Deneyisel Desenler*”. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- CANGAL, Nurhan (2004), “*Müzik Formları*”, Ankara: Arkadaş Yayın Evi.
- CARDLE, M., BARTHE, I., BROOKS, S., and ROBINSON (2002) “*Music-Driven Motion Editing: Local Motion Transformation Guided By Music Analysis*”. In proceedings of eurographics uk, leicester, uk, june.
- CEMALCILAR, Ali (1985), “*İletişim Sanatı Olarak Müziğin Öğretim ve Eğitim ortamındaki Kurumsal Yapısı ile yaygın Eğitimde Bir Model Önerisi*”, yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- CERECİ, Sedat (2002) “*İletişim Denemeleri*”, İstanbul: Metropol Yayınları.
- CESUR, Sevim; PAKER, Oya (2007), “*Televizyon ve Çocuk: Çocukların TV Programlarına İlişkin Tercihleri*”, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi www.e-sosder.com ISSN:1304-0278
- ÇELENK, Sevilay (2000), “*Müzik ve Televizyon Üzerine Düşünceler*”, Gazi Üniversitesi İletişim fakültesi Akademik Dergisi, Sayı 5, Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi
- ÇEVİK, Suna; CAFOĞLU, Zuhâl; SAĞER, Turan (2002), “*Üst Düzey Kamu ve Özel Sektör Yöneticilerinin Yaşamlarında Müziğin Yeri*”, 21. yy. Başında Türkiye’de Müzik Sempozyumu 15-16 Mart, Gazi Üniversitesi Eğitim

Fakültesi. Ankara.

- ÇOBAN, Adnan (2005), “Ruh Sağlığı İçin Müzikle Tedavi”, İstanbul: Timaş Yayınları.
- DEMİR, Yalçın (1994), “*Filmde Zaman ve Mekan*”, Eskişehir: Turkuaz Yayıncılık.
- EMİROĞLU, Kudret; AYDIN, Suavi (2003) “Antropoloji Sözlüğü”, Ankara: Bilim Sanat Yayınları.
- ERDOĞAN, İrfan (2004), “Popüler Kültürün Ne Olduğu Üzerine”, Popüler kültür ve Gençlik Eğitim Özel sayı yıl:5 Sayı:54.
- ERDOĞAN, İrfan; SOLMAZ Pınar Beşevli (2005), “*Sinema ve Müzik*”, Ankara: Pozitif Matbaacılık.
- ERGÖZ, H.Selen (2006), “*Çizgi Filmlerin Çocuk Müzik Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi*” Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan, Pamukkale Üniv. Eğt. Fak. Denizli.
- ESGİN, Ali (2001), “*Ulus Devlet ve Küreselleşmeye İlişkin Bazı Yaklaşımlar*” Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 25, Sayı:2.
- ETİLİ, Can Ökten (1996), “*Cumhuriyet Dönemlerinde Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ve Türk Halk Müziği İlişkileri*”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- FRANCES, Robert (2009), “*The Perception of Music*”, New York: Psychology Press.
- GOLDMARK, Daniel (2005), “*Tunes For Toons- Music and The Hollywood Cartoon*”, A Roth Family Foundation Music in America Book, America.
- GÜNAY, Edip (2006), “*Müzik Sosyolojisi*” İstanbul: Bağlam yayıncılık.
- GÜNEŞ, Sadık (1995), “*Medya ve Kültür*”, Ankara: Vadi Yayınları.
- GÜNGÖR, Nazife (1999), “*Popüler Kültür ve İktidar*”, Ankara: Vadi Yayınları
- İMİK, Nural (2005), “*2000-2005 Arası Türkiye’de Televizyon Dizilerinde Kullanılan Müziğin Genç İzleyicilere Etkileri*” Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo-TV ve Sinema Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

- İMİK, Ünal (2007), “*Sosyal Statünün Müziksel Beğeniye Etkileri*”, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri.
- İNANÇ, Demet Değer (1981), “*Canlandırma Film Sanatı*”, Sanat Olayı Dergisi, 4.Sayı, Nisan
- JUAN, Christina; BODENHEIMER Bobby (2004), “*Cartoon Textures*”, Symposium on Computer Animation, Vanderbilt University, The Eurographics Association.
- KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem (1979), “*İnsan ve İnsanlar*”, İstanbul: Cem Ofset Matbaacılık.
- KALAY, Ayşe (2008), “*Müziğin Görseelliği*”, Ocak, İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- KARKIN, Metin; İMİK, Ünal (2010), “*Harput Müzik Kültürü*”, “Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, Sayı: 17 Erzurum.
- KAYGUSUZ, Mehmet (1992), “*Televizyon*”, İstanbul: Ağaç Yayıncılık.
- KAYGUSUZ, Mehmet (2004), “*Müzik Tarihi*”, İstanbul: Kaynak Yayınları.
- KHAN, Sufi İnyat (1994), “*Müzik İnsan ve Evren Arasındaki Köprü*”, Çev. Kaan Öten- Tuğrul Ökten, İstanbul: Arıtan Yayınevi.
- KOÇ, Mustafa (2004), “*Gelişim Psikolojisi Açısından Ergenlik Dönemi Ve Genel Özellikleri*” Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 17 Yıl: 2004/2 (231-256 s.)
- KONURALP, Sadi (2004), “*Film Müziği Tarihçe ve Yazılar*”, İstanbul: Oğlak Bilimsel Kitaplar.
- KONURALP, Sadi (2004), “*Görüntünün Müziği Müziğin Görüntüsü*”, İstanbul: Pan Yayıncılık.
- LULL, James (2000), “*Popüler Müzik ve İletişim*”, Çev. Turgut İlbağ, İstanbul: Çivi yazıları matbaacılık.
- MC. ROBBİE, Angela (1998) “*Postmodernizm ve Popüler Kültür*”, Çev. Amila Özdek, İstanbul: Sarmal Yayınevi.
- MUNCH, Charles (1990), “*Ben Bir Orkestra Şefiyim*”, İstanbul: Afa Yayınları

- MUSTAN DÖNMEZ, Banu (2007), “*Psiko-Etik Bir Fenomen Olan Katarsisin Müzikteki Görünümü*”, Uludağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi: ‘Kaygı’, Güz Sayısı: 9.
- OK, Akın (1995), “*Film Müzikleri*”, İstanbul: Arion Yayınevi.
- OKTAY, Ahmet (2002), “*Popüler Kültürler*”, İstanbul: İletişim Yayınları
- OKUMUŞ, Melis (2008), “*Okul Öncesi Dönem 4- 6 Yas Grubu Çocukların Müziksel Yaşantılarına Popüler Müziklerin Etkisi*”, Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- OSKAY, Ünsal (1998), “*Yıkanmak İstemeyen Çocuklar Olalım*”, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- ÖZDEMİRDEN, Burçak (1997), “*Türkiye’de Film Müzikleri Tarihi ve Gelişimi*”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul teknik Üniversitesi Sos. Bil. Enstitüsü, İstanbul.
- ÖZGÜR, Ülkü; AYDOĞAN, Salih (2002), “*Müziksel İşitme ve Okuma*”, Ankara: Sözkese Matbaası.
- ÖZKAN, Hasan H. (2006), “*Popüler Kültür ve Eğitim*”, Kastamonu Eğitim Dergisi, Mart Sayısı, Cilt 14.
- ÖZÜDOĞRU, Şaban (2004), “*Çizgi Film, Masal ve Çocuk*”, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Nisan Özel 50. Sayısı, 2004.
- PEKMAN, Cem; KILIÇBAY, Barış (2004), “*Görüntünün Müziği Müziğin Görüntüsü*”, Sadi Konuralp Anısına Derleme, İstanbul: Pan Yayıncılık.
- PRENDERGAS, Roy (1997), “*Film Music*” (*A Critical Study of Music İn Film*), İngiltere: Norton & Company.
- SAĞER, Turan (2004), “*Temel Müzik Teorisi*”, İstanbul: Bemol Yayıncılık.
- SAUER, Danielle (2001), “*Music–Driven Character Animation*” Edmonton AB. Canada, The University of Alberta, ACM Inc.
- SÖZEN, Mustafa(2003), “*Sinemada Ses Kullanımı*”, Ankara: Detay Yayıncılık.
- SUN, Muammer; SEYREK, Hilmi (1988), “*Okul Öncesi Eğitiminde Müzik*” İzmir: Müzik Eserleri yayınları.
- ŞAHİN, Can (1995), “*Animasyonun Kültür Aktarımındaki Yeri*”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,

Konya.

- ŞİRİN, Betül (1998), “1950-1970 Arası Türkiye’de Sinema Müzik İlişkisi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul teknik Üniversitesi Sos. Bil. Enstitüsü, İstanbul.
- THOMAS, Tony (1997), “*Music For The Movies*”, Amerika: Silman-James Pres
- TONKS, Paul (2006), “*Film Müziği*”, Çev: Âlâ Sivas, İstanbul: Es Yayınları.
- UÇAN, Ali (1994), “*İnsan ve Müzik – İnsan ve Sanat Eğitimi*”, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- UÇAN, Ali (2000), “*Müzik Kültürü*”, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- WITTGENSTEIN, Ludwige (2004), “*Estetik, Ruhbilim, Dinsel İnanç Üstüne Dersler, Söyleşiler*”, Çev: Abdülbaki Güçlü, Ankara: 2004.
- YENER, Faruk (1996), “*Müzik*”, Ankara: Apa Ofset.
- YIDIRIM, Vural; KOÇ, Tarkan (2003), “*Müzik Felsefesine Giriş*”, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- YILDIRIM, Ali; ŞİMŞEK, Hasan (2006) “*Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*”, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YURGA, Cemal (2005), “*Dünya Coğrafyasında Uluslararası Sanat Müziği Türleri*”, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

Çizgi film video örneklerinin alındığı internet adresleri:

- Aladdin (Alaaddin ve Cin) <http://www.youtube.com/watch?v=uy7VS2jeUuw> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Batman (Yarasa Adam) <http://www.youtube.com/watch?v=1qP-NglUeZU> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Bugs Bunny (Sevimli Tavşan) <http://www.youtube.com/watch?v=F-t8PngHgWY> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Caillou (Kayu) http://www.youtube.com/watch?v=DcKu7lo_MnQ (Erişim Tarihi: 21.12.2009)

- Candy (Şeker Kız) <http://www.youtube.com/watch?v=LFjZjXHrLU0> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Casper (Sevimli Hayalet) <http://www.youtube.com/watch?v=OlyR9U1pQ70> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Charlie Brown <http://www.youtube.com/watch?v=qbiYFA0-8mU> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Clementine <http://www.youtube.com/watch?v=E7qcLbKRLwY> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Çanakkale Geçilmez <http://www.youtube.com/watch?v=-x64MpOSbE&feature=related> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Darkwing Duck <http://www.youtube.com/watch?v=W2UFFzPsSsg> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Digimon <http://www.youtube.com/watch?v=MJvpOrzcGbl> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Donald Duck <http://www.youtube.com/watch?v=9jRILvxnf94>
- Dora The Explorer (Kaşif Dora) <http://www.youtube.com/watch?v=cuuiNPJuuA>
- Ducktales <http://www.youtube.com/watch?v=34Sb0hGUNIQ> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Evliya Çelebi <http://www.youtube.com/watch?v=p5Sosq2MvAg> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Filinstone (Taş Devri) <http://www.youtube.com/watch?v=2s13X66BFd8> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Ghostbusters (Hayalet Avcıları) <http://www.youtube.com/watch?v=Oznj6AFeiRE> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Heidi <http://www.youtube.com/watch?v=jjn2xAfOfzo> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- He-man <http://www.youtube.com/watch?v=7yeA7a0uS3A> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- İnspector Gadget (Müfettiş Gadget) <http://www.youtube.com/watch?v=e-JHfXVlkik> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)

- İstanbul'un Fethi <http://www.youtube.com/watch?v=FbWrf1plzV8> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Jetsons (Jetson Ailesi) <http://www.youtube.com/watch?v=eSptqzfTSSE> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Keloglan <http://video.google.com/videoplay?docid=-4131263331945299309#> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Lonely Tunes (Sevimli Kahramanlar) <http://www.youtube.com/watch?v=x07BOja7eog> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Lucky Luck (Red Kit) <http://www.youtube.com/watch?v=RYzZPsK78Gg> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Mevlana <http://www.oyna55.com/file.php?f=2161> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Mickey Mouse Club (Miki Fare) <http://www.youtube.com/watch?v=61ZoKsU0OAO> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Nasrettin Hoca <http://www.youtube.com/watch?v=6kYZwvXuyuw> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Ninja Turtles (Ninja Kaplumbağalar) <http://www.youtube.com/watch?v=bojx9BDpJks> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Pink Panter (Pembe Panter) <http://www.youtube.com/watch?v=wy0ZoiJVmQk> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Pokemon <http://www.youtube.com/watch?v=JuYeHPFR3f0> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Popeye (Temel Reyis) <http://www.youtube.com/watch?v=RzdhMc6K8e0> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Rescue Rangers <http://www.youtube.com/watch?v=t-dLOYPFGiM> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Roadrunner <http://www.youtube.com/watch?v=k9aoVRKeyZs> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Scooby Do http://www.youtube.com/watch?v=0_C2HJvtRDY (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- She-Ra <http://www.youtube.com/watch?v=yUi0UwqInlg> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)

- Simpsons <http://www.youtube.com/watch?v=Xqog63KOANc> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Smurfs (Şirinler) <http://www.youtube.com/watch?v=mUY7b9ydaKQ> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Sonic Heros <http://www.youtube.com/watch?v=Jw6KRkx0vNg> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Spider-man (Örümcek Adam) <http://www.youtube.com/watch?v=4o29VoxtsFk> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Sponge Bop (Sünger Bob) http://www.youtube.com/watch?v=_wdI5EsdDIO (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Superman (Süpermen) http://www.youtube.com/watch?v=e9vrfEoc8_g (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Tasmania <http://www.youtube.com/watch?v=2PuKM-oZxLk> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Tiny Toons (Sevimli Kahramanlar) <http://www.youtube.com/watch?v=oIKQKlbokHY> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Tom and Jerry (Tom ve Jeri) <http://www.youtube.com/watch?v=HtW5Av1-qZw> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Top Cat <http://www.youtube.com/watch?v=ykRZbOb1c5c> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Transformers http://www.youtube.com/watch?v=_AIFoBRIny0 (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Winnie the pooh (Ayı Vini) <http://www.youtube.com/watch?v=UGjB6Yakyrk> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Winx (Winx Kızları) <http://www.youtube.com/watch?v=s4YH8i4Z6BA> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)
- Woody Woodpecker (Ağaçkakan) <http://www.youtube.com/watch?v=IcI28uSgE5k&feature=related> (Erişim Tarihi: 21.12.2009)

ÖZGEÇMİŞ

1976 yılında Malatya'da doğdu. İlk ve orta dereceli okulu burada tamamladı. 1993-94 Eğitim-öğretim yılında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü'nü kazandı. 1997 yılında başarıyla mezun oldu ve aynı yıl Malatya Konak Lisesi'ne müzik öğretmeni olarak atandı. 2005 yılında Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü'nün açmış olduğu Müzik Bilimleri Yüksek Lisans Programını kazandı. Prof. Dr. Turan SAĞER yönetimindeki "SOSYAL STATÜNÜN MÜZİKSEL BEĞENİYE ETKİLERİ " adlı yüksek lisans tezini başarı ile tamamladı. 2007 yılında İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsünün açmış olduğu "Müzik Bilimleri ve Teknolojisi Anabilim Dalı " doktora programı sınavını kazandı. 2005-2009 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı görevlendirmesi ile İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde başlayan piyano eğitimciliği görevi, 2009 Yılında İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, Müzikoloji Anabilim Dalı'na Öğretim Görevlisi olarak atanmasıyla devam etmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.